

**Vil varmen
smelte nissen?**

Kultur
side 14

Utenlandske
studenter:
**Mangler
norske
venner**

Nyhet side 6 og 7

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 33 | www.universitas.no | onsdag 26. november 2014

NY STUDENTUNDERSØKELSE:

1 av 3 føler drikkepress

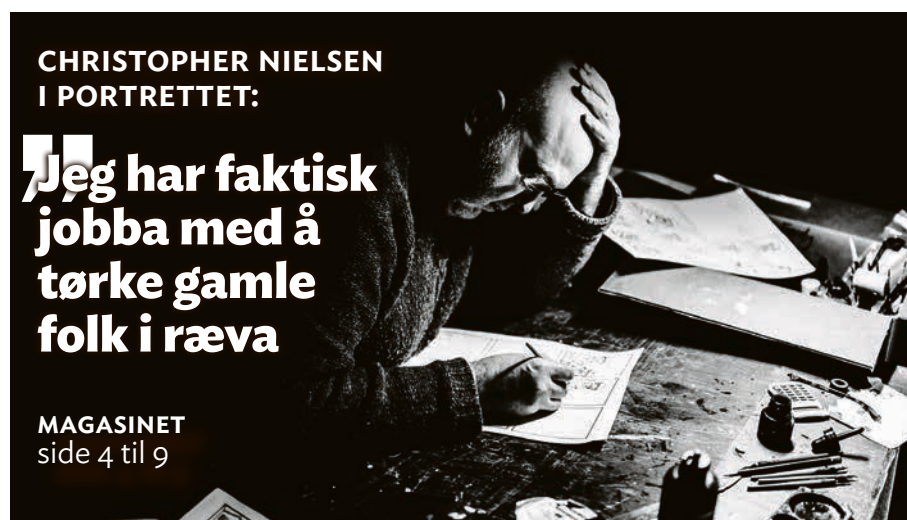
■ – Det skal ikke være slik at du kjenner på sterkt alkoholpress i studietida, sier NSO-leder Anders Kvernmo Langset. ■ – De fleste har nok følt på presset, sier student Peter Rückstein Kval.

Juspresset

De leker med loven. Hundre prosent konsentrert.

Reportasje
side 10 og 11

CHRISTOPHER NIELSEN
I PORRETET:

**Jeg har faktisk
jobba med å
tørke gamle
folk i ræva**

MAGASINET
side 4 til 9

Vil du jobbe i Norges største studentavis?

Universitas søker journalister, fotografer og designere. For mer informasjon, se universitas.no/blimed.

UNIVERSITAS

redaktør: **Geir Molnes**
geir.molnes@universitas.no 993 35 518

redaksjonsleder: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Petter Fløttum**

magasinredaktør: **Thea Storey Elnan**

MENINGER

Kortsiktig justispolitikk

Behovet for en ny Politihøgskole har vært presserende i flere år. I 2011 sa tidligere justisminister og Venstre-nestor Odd Einar Dørum til Universitas at det haster å få på plass et nytt bygg for Oslo-studentene. Over tre år er gått siden den gang, og fortsatt står saken på stedet hvil. Politistudentene forholder seg til en utdatert bygningsmasse på Majorstuen som ikke er dimensjonert for nye, og vesentlig større studentkull. Så dårlig er plassen, at deler av undervisningen er flyttet til Marienlyst barneskole.

I tillegg til å være unødvendig dårlig, er dagens ordning dyr. Politihøgskolen må ut med 100 millioner kroner til neste år for leie av diverse bygg, ifølge fagbladet Politiforum. I kampen om budsjettkronene taper Politihøgskolen gang etter gang, så også i år.

– Jeg tror at mange nordmenn tenker det er verre at fanger som skal sone slipper ut, enn at politistudenter har det trangt på Politihøgskolen, sier Fremskrittspartiets justispolitiske talsmann Ulf Leirstein til Universitas i ukens utgave.

Det kan sikkert stemme, men politikerne bør være i stand til å tenke lengre enn hva den jevne nordmann til enhver tid tenker.

De fleste justispolitikere er enig i at det er nødvendig med et nytt bygg. Likevel fortsetter regjering etter regjering med å skyve problemet lengre frem i tid. Det er en ufattelig kortsiktig tankegang, som kan svekke kompetansen til våre fremtidige politifolk.

God jul!

Vi ønsker alle våre lesere en god jul og et godt nyttår. Første utgave av Universitas i 2015 kommer den 14. januar.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Mobbing er en del av oss.

Alle leker ikke med alle

Kommentar

Eirik Billingsø Elvevold,
kulturredaktør

Mobbing har igjen blitt satt tydelig på den norske dagsorden. Da Katrine Olsen Andersgård åpent fortalte om sønnen Odins selvmord i VG, vakte det sterke følelser i den norske befolkningen. Saken har til nå blitt delt over hundre tusen ganger på sosiale medier, noe som igjen har resultert en rekke i fakkeltog mot mobbing rundt om i landet. Det faktum at moren til Odin så langt leder kåringen av Årets navn i VG, viser at motet og ærligheten spiller en viktig rolle.

Odins skjebne gikk uventet hardt inn på meg. Da han tok sitt eget liv, gikk han på Aursmoen skole i Aurskog-Høland. Den samme lille skolen jeg en gang trasket rundt på. Intervjuer med gamle lærere og bilder fra hjembygda gjorde historien skremmende nær. Det fikk meg til å tenke tilbake på oppveksten i Aurskog. På livet i klasserommet og skolegården, på fotballbanen og skoleveien. Med ett ble det åpenbart at jeg både var en mobber og

et mobbeoffer. Ved nærmere ettertanke gjaldt det for mange av mine jevnaldrende.

Som barn var vi så opptatt av hvem som var sterke og svake at mange mobbet nærmest for å overleve. Hvis man mobber noen andre, kan man i hvert fall unngå å bli et offer. Det var ikke bare snakk om isolerte hendelser. Mobbing gjennomsyret på mange måter det sosiale miljøet. I jaget etter å være innenfor, endte vi ofte opp med å henge ut hverandre – ofte uten å forstå hvor hensynsløse vi egentlig var. I riktig

«Det er på ingen måte gitt at andre voksne liker deg for den du er»

kontekst kunne selv gode venner endre lojalitet. Selv stod jeg i fare for å bli uthengt som en liten nerd med underbitt. «Heldigvis» var jeg god i sport og frekk i kjeften.

Men mobbing er på ingen måte noe som er særegent for Aurskog. Det er heller ikke særegent for barn. Både arbeidsplasser, læresteder og åpne gater opplever stadige innslag av oppførselen.

Det er åpenbart at også voksne mennesker mobber hverandre, både bevisst og ubevisst. I denne utgaven av Universitas kan du for eksempel lese om burleskdansere og transpersoner som må kjempe aktivt for trygghet, frihet og aksept. Det er på ingen måte gitt at andre voksne liker deg for den du er.

Det er bra at historien om Odin har engasjert.

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

Oslo

INSIDE

Ryktet om pengespill førte til at generalforsamlingen til studentforeningen ved Handelshøyskolen BI Oslo (SBIO) ble utsatt. Hva slags pengespill det var snakk om, eller hvor mange personer som har vært involvert, eller noen

slags oppklaring som helst har ikke vært mulig å få tak i fra SBIO-styret. Til tross for alvorlige rykter virker det ikke som det ønskes noen åpenhet rundt ryktene – verken for å bekrefte eller avkrefte disse.

Bergen

STUDVEST

Under valgkampen til studentparlamentet ved Universitetet i Bergen (SP-UiB) i år dukket Det Eneste Reelle Alternativ (DERA) opp. For mange var nok dette et friskt pust i studentparlamentet og noe som bidro til å revitalisere en ellers kanskje litt tør valgkamp. Armert med doruller, saft og lovnader om fjerning av høylytt og sjenerende mat på lesesalen, sanket DERA nok stemmer til å bli den nest største listen i SP-UiB. DERA har så langt dette semesteret fremmet fem resolusjoner, inkludert dem som SP-UiB skal behandle på mandag den 24. november/dagens møte. Alle resolusjonene er av en noe forunderlige, humoristiske og kanskje mest av alt provoserende karakter.

DERA ønsker å flytte forelesninger fra kl 08.15 til kl 09.15, blant annet på bakgrunn av et nyhetsoppslag hentet fra ABC Nyheter. De ønsket å sette et tak for innkjøpsprisen for stoler med en argumentasjon som det skulle vise seg at basert på et rykte, som representantene ikke hadde sjekket om var sant eller ikke. DERA ønsket også å gjøre noe for dem med lese- og skrivevansker. Et tiltak med god intensjoner, men hvor resolusjonsforslaget falt fullstendig gjennom. DERA valgte da å ta tak i skrifttypen som brukes ved innleveringer av oppgaver, heller enn i problemer knyttet til individuell oppfølging eller til informasjonsflyten ved universitetet.

Massachussets

The Harvard Crimson

The University Daily since 1873

On Wednesday, seven Harvard students, all members of Divest Harvard, filed a lawsuit asking for a court to force Harvard to «withdraw» its holdings from the fossil fuel industry. The lawsuit's legal argument is based on the idea that Harvard is violating its original charter and its «fidu-

ciary and charitable duties as a public charity and nonprofit corporation» by investing in «abnormally dangerous activities, « notably the fossil fuel industry. This line of reasoning is tenuous and does not contribute to the kind of dialogue necessary for Harvard to better combat climate change.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Vi kan likevel ikke ha noen illusjoner om at vanlige barn skal føle seg truffet av et fakkeltog eller et høyt antall Facebook-delinger av saken. Barn har lite å tjene på voksne med en symbolsk og selvtilfreds enighet om at mobbing blant barn er kjøpt. De vil kun nyte godt av det fornyede

engasjementet dersom det fører til handling i dagliglivet.

Og konkret handling er vanskelig. Det er vanskelig for foreldre og lærere å gripe inn i mobbesaker. Som psykolog og stipendiat Erling W. Rognli påpekte i en kronikk på NRK Ytring den 14. november: «Mobbing er ikke noe fremmed. Det

er oss.» Rognlis ubehagelige erkjennelse er en helt nødvendig komponent i det kontinuerlige arbeidet mot uakseptabel mobbing. Våre campuser og arbeidsplasser har tross alt en del til felles med skolegården: Alle leker ikke med alle.

e.b.elvevold@universitas.no

Øyeblikket

av Birte Nystad Magnussen

Mot vold mot kvinner: Kristin Thue (t.v.) og Madeleine Schultz går i fakkeltog. Mange møtte opp til tross for en kald vinterkveld.

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: **Universitassen**

For oppdaterte studentnyheter.

nyhetsredaktør:
eiriknom@universitas.noEirik Omvik
924 93 243

NYHET

Oppdager massegraver i
søk etter studenter

STUDENTSØK: Det er så langt blitt oppdaget 15 massegraver i forsøket på å finne de 43 lærerstudentene som forsvant i sporløst i Mexico i slutten av september. Det melder Daily Mail. Det er imidlertid usikkert om benrestene stammer fra de savnede studentene.

De siste gravene ble funnet i La Laguna, som ligger i nærheten av byen Iguala, der politi åpnet ild mot busser fulle av studenter. Tre studenter og tre sivile ble drept, før de overlevende skal ha blitt overlevert til en lokal gjeng. Det er blitt hevdet at denne gjengen deretter skal ha brent likene på en søppeldyng.

Nordkore-
ansk student
unnslett
kidnapping

PÅ RØMMEN: En nordkoreansk student skal ha unnslettet et kidnappingsforsøk i Paris, hvor han studerer. Det opplyser en fransk offisiell kilde til nyhetsbyrået AP, ifølge Nettavisen.no. Studenten skal ha unnslettet på flyplassen, hvor det egentlig var meningen at han skulle transporteres tilbake til Nord-Koreas hovedstad, Pyongyang. Nå har studenten gått i dekning, ifølge AP og Nettavisen.

Den anonyme studenten skal være sønn av assistenten til en offiser som tidligere i år ble henrettet for høyforræderi av Kim Jong-un. Studenten gikk angivelig på L'Ecole Nationale Supérieure d'Architecture de Paris at La Villette, som ligger øst i Paris.

Studenter stilt
for retten

RETTERGANG: Syv uiguriske studenter ble tirsdag stilt for retten i Urumqi i Xinjiang i Kina, tiltalt for å ha «splittet landet», skriver NTB. Nylig ble studentenes professor, Ilham Tohti, dømt til livsvarig fengsel. Tohti er en av Kinas mest kjente forkjempere for rettighetene til uigurene, som er en muslimsk minoritet vest i landet.

Da Tohti ble stilt for retten, hevdet professoren at hans studenter ble presset til å komme med uttalelser som skulle få ham dømt. Det skal etter planen holdes to rettssaker for studentene. For seks av studentene skal rettsaken holdes på kinesisk, mens den siste studenten får saken holdt på uigurisk.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr 17, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

«Studenter i Paris er som studenter andre steder fulle av krav og fulle av idealer. De slåss for dem med alle midler og mot enhver tenkelig fiende. Noen nyhet er ikke dette – de har slåss i over 800 år – på gater og plasser, i auditorier og kollegier. Nå har franske studenter mange ting å anklage myndighetene for. I de senere år har en voldsom tilstrømming spreng universitetene fullstendig. Å finne en plass på lesesaler og i auditorier er blitt en kamp, og de som ikke kommer inn, lufter sin misnøye ved å bråke utenfor.

Universitas nr 12, 1964

NYTT POLITIHØGSKOLE-BYGG FORTSATT

Vil heller

Politistudentene fortviler over plassmangel og vil ha
ny politihøgskole. – Vi prioriterer å bygge fengsler, sier
Frps Ulf Leirstein.

Politi

tekst Hans J. Skjong og
Benedicte Tobiassen
foto Birte Nystad Magnussen

De siste snaut 15 årene har det blitt tre ganger så mange politistudenter i Norge. I 2000 ble det tatt opp 240 studenter, og i år har tallet økt til 719 studenter. Studentene får det derfor stadig trangere.

– Det haster med å få til mer plass til politistudentene, sier Arbeiderpartiets justispolitiske talsmann Jan Bøhler.

Velger fengsel

Hverken plassmangel eller bygging av ny Politihøgskole er nevnt i regjeringens statsbudsjett for neste år. Det skyldes bygging av

fengselsplasser, sier Ulf Leirstein, justispolitisk talsperson i Fremskrittspartiet.

– Det har vært et etterslep når det gjelder å ha nok fengselsplasser. Jeg tror mange nordmenn tenker at det er verre at fanger som skal sone slipper ut, enn at politistudenter har det trangt på Politihøgskolen, sier Leirstein.

«Det er nå en gang slik at det ofte tar lang tid i dette landet med byggeprosjekter»

Ulf Leirstein, Fremskrittspartiet

Han understreker samtidig at han synes det «nesten er litt pinlig» at det har tatt så lang tid å skaffe mer plass til politistudentene.

– Men det er nå en gang slik at det ofte tar lang tid med byggeprosjekter i dette landet, sier han.

Risiko for terror

Nylig sa Politiets sikkerhetstjeneste (PST) at terrortrusselen mot Norge har blitt høyere. PST frykter nå angrep mot politiet, militært personell, politikere og medlemmer av sikkerhetstjenestene. Angrep mot slike grupper har blitt utført av radikale islamister i andre land det siste halvåret. I dag må politistudentene i Oslo bevege seg usikret mellom campus og Marienlyst skole, der flere forelesninger holdes.

– For å komme inn på skolen

– God kvalitet

Selv om det er trangt på Politihøgskolen, så klarer skolen å holde oppe kvaliteten på undervisningen. Det sier assisterende rektor ved PHS, Tor Tanke Holm.

– Vi utvider kapasiteten så mye vi klarer på byggene vi al-

lerede har. Nå utvider vi blant annet i kjelleren, sier han.

Men også han er klar i sitt krav: det må bygges ny politihøgskole. Når det blir, er fortsatt svært usikkert.

hansjskj@universitas.no

T PÅ VENT: fengsle flere

Fire på plassen

1. Synes du det er for trangt på Politihøgskolen? 2. Hva synes du om at det ikke har kommet på plass et nytt bygg?

Kristian Gråtrud

Politistudent, 1. året

1. – Det er ikke for trangt, men jeg opplever ofte at det nesten er fullt mange steder.
2. – For min del går det fint. Jeg tror det finnes andre som har sterkere synspunkt om det enn meg.

Janne Hagane

Politistudent, 3. året

1. – Det tyder jo på at det er dårlig plass når vi må ha forelesninger på Marienlyst skole. Stolene der er vonde.
2. – Har hørt snakk om det, men har ikke tenkt så mye over det, egentlig...

Trine Bakås Gjervold

Politistudent, 3. året

1. – Vi har en del forelesninger på Marienlyst skole. Og det blir veldig trangt i garderobene når alle er på skolen.
2. – Jeg har ikke tenkt så mye på det, men det er jo veldig positivt om det kommer.

Jon Kluge

Politistudent, 3. året

1. – Det kommer litt an på. Når vi er mange på skolen, blir det lang kø i dusjen.
2. – Det er dumt med tanke på at etterspørselen er så stor, og særlig med tanke på den politiske debatten som har vært. Politihøgskolen her i Oslo er litt for liten i forhold til hvor mange som studerer her.

må du har ID-kort. Men går du mellom Campus og barneskolen er det ikke noen kontroll over hvem som går der, sier Kent Skibstad. Han er lokallagsleder i Politiets Fellesforbunds studentlag. Han sier at dagens byggsituasjon i verste fall kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for studentene.

– Samtidig er det viktig ikke å skape frykt, sier han.

Brakkebygrenda

Studentrådsleder Even Bentz Solle langer ut mot lokalene i Marienlyst barneskole.

– Disse lokalene er lite eigna for folk som er større enn barneskoleelever. Dessuten er det dårlig luft og støy når det er friminutt, sier han.

I tillegg holder om lag 70 ansatte til i brakker på skolen. Og studenter må gå på lange jakter etter ledige lesesalsplasser, grupperom og

steder å sitte. Skytetreningen foregår i Kongsvinger, om lag 100 kilometer unna. Solle mener det er på høy tid med en ny politihøgskole.

– Det hadde vært fint å slippe å dra ut av fylket for å få undervisning, sier han.

Operaen er langt dyrere

PHS regner med å bruke om lag 100 millioner kroner det kommende året på å leie undervisnings- og treningslokaler, ifølge

fagbladet Politiforum.

Samtidig har PHS regnet ut at det vil koste et sted mellom 1,1 og 1,7 milliarder kroner å bygge ut politihøgskolen på Majorstua. Til sammenligning vil store Oslo-prosjekter som Den Norske Opera & Ballett, nye Deichmanske hovedbibliotek og Munch-museet totalt koste nesten ni milliarder kroner.

– Det er jo et tankekors, sier studentrådsleder Solle.

Gira på Grorud

Aps Jan Bøhler peker på at det er blitt bygget nye PHS-studiesteder på Kongsvinger, Stavern og Bodø. Han mener det bør bygges en ny storskole i Groruddalen. Det har også vært diskutert å legge et beredskapssenter for politiet i nærheten.

– Dermed kunne PHS og beredskapssenteret ha felles treningsanlegg, sier Bøhler.

universitas@universitas.no

Politihøgskolen (PHS)

- Har fire campus, i Oslo, Kongsvinger, Stavern og Bodø.
- I 2000 ble det tatt opp 240 studenter.
- I 2014 ble det tatt opp 719 studenter, uten at bygging av tilsvarende større PHS-bygg har skjedd.
- Regjeringen har ikke nevnt plassmangel ved PHS eller ny skole i statsbudsjettet.

Spar penger - kjøp og selg pensum brukt!

INTERNASJONALE STUDENTER:

Får ikke kontakt

Dårlig integrering: Katharina Schmidt bor i studentbolig på Kringsjå. Det er ikke den idelle plassen å bli kjent med norske studenter, ifølge henne selv.

Opptil 30 prosent av utenlandske studenter har sjelden eller aldri kontakt med sine norske medstudenter.

Internasjonale studenter

tekst Paal Wanvik Hole
foto Hans Dalane-Hval

Det viser en ny rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

– Jeg er her ikke bare for å studere, men også for å bli kjent med kulturen, sier Katharina Schmidt, en tysk student ved Norges Idrettshøgskole.

Hun mener det er viktig å få kontakt med de lokale studen-

tene, men tror at språket gjør samhandlingen mellom norske og utenlandske studenter vanskelig.

– Det er mange nordmenn som snakker perfekt engelsk, men allikevel merker jeg at de er veldig sjenerte. Jeg tror de føler på en språkbarriere, sier hun.

Ønsker seg språkkurs

Schmidt ønsker seg norskundervisning gjennom hele semesteret. Hun får støtte til forslaget fra Rachel Esterhazy, studentparlamentsmedlem for Internasjonalista ved Universitetet i Oslo (UiO). Hun mener lærestedene

bør tilby studentene bedre norskopplæring.

– Språket er kjernen av problemet, sier hun.

Esterhazy mener også at terskelen for å bli med på sosiale aktiviteter utenfor utdanningsinstitusjonene blir lavere dersom de utenlandske studentene lærer seg norsk.

– Forskjellig innstilling

Katharina Schmidt bor i Kringsjå studentby, der ni av ti beboerne var internasjonale studenter i starten av 2014.

Schmidt synes ikke Kringsjå er

den ideelle plassen å bli kjent med norske studenter.

– I noen av boligene er det nesten ingen nordmenn, kanskje bare én per etasje, sier hun.

Schmidt hevder også at innstillingen til norske og utenlandske studenter er forskjellig.

– Alle de internasjonale studentene ønsker å bli kjent med folk ettersom de ikke kjenner noen her fra før.

Hun har inntrykk av at de norske studentene allerede har etablerte miljøer i Oslo og at det derfor ikke virker så viktig for dem å få seg nye venner.

Esterhazy i Internasjonalista tror festglade Erasmus-studenter presser nordmenn til å flytte til roligere steder, og at det dermed skapes enklaver av uten-

«Det må nesten være organiserte aktiviteter for at internasjonale og norske studenter skal tilbringe tid med hverandre»

Katharina Schmidt, om forholdet mellom norske og utenlandske studenter

landske studenter.

– Jeg er enig i at det øker segregeringen, men jeg har ingen forslag til hvordan det skal løses.

Det er ikke en løsning å tvinge folk med så forskjellige levesett til å bo sammen, sier hun.

Nødvendig med informasjon

Esterhazy har likevel inntrykk av at utenlandske studenter stort sett blir godt mottatt, men ser at det finnes stort forbedringspotensial.

Som eksempel nevner hun at det legges ut for lite informasjon på engelsk om arrangementer som også internasjonale studenter kunne vært interessert i.

Katharina Schmidt etterlyser flere internasjonale arrangementer.

– Det må nesten være organiserte aktiviteter for at internasjonale og norske studenter skal tilbringe tid med hverandre, sier hun.

universitas@universitas.no

Krever internasjonale arrangementer

Kaia Marie Rosseland, leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus, mener det er vanskelig for norske og utenlandske studenter å møtes.

– Norske og internasjonale studentene er for segregerte. Det er for mange arrangementer som bare går på norsk og som ikke tilrettelagt for internasjonale studenter.

Hun mener det er viktig at utdanningsinstitusjonene legger ut informasjon til studentene på engelsk.

– Et tiltak jeg kan se for meg er at SiO kan skape nye arenaer for at norske og utenlandske studenter kan møtes, sier hun.

Rosseland tror ikke det sosiale kommer til å være avgjørende for om utenlandske studenter velger å komme til Norge.

– Så lenge utdanningsinstitusjonene leverer gode tilbud og Norge gjør seg attraktivt, har ikke samværet mellom norske og utenlandske studenter så mye å si, sier hun.

universitas@universitas.no

UKAS STUDENT

tekst Nina Sofie Pedersen
foto Hans Dalane-Hval

■ HVEM: Guro Saastad

■ VERV: Leder for studentutvalget ved Barratt Due musikkinstitut

Spiller på flere strenger: Som studentleder representerer bratsjisten Guro Saastad i overkant av 70 studenter ved Barratt Due musikkinstitut.

– Krevende å bli musiker

Studentleder Guro Saastad ved Barratt Due musikkinstitut ønsker åpenhet om psykisk helse blant musikkstudentene.

– *Er det noen saker du er spesielt opptatt av?*

– Vi er veldig opptatt av psykisk helse. Det er krevende å utdanne seg til å bli musiker, både fysisk og psykisk. Vi merker at det er et ønske blant studentene å ha verktøy for å håndtere stress og ha åpenhet rundt mental helse.

– *Har dere gjort noe konkret for å håndtere dette?*

– Vi holder allmøter der alle studentene er invitert. Der har vi jobbet med noen spørsmål, og utformet et skriv til ledelsen basert på svarene, der vi påpeker ulike behov og ønsker fra studentene.

– *Er det noe som har vært spesielt vanskelig i arbeidet som studentleder?*

– Jeg er takknemlig for at det er så stort engasjement blant studentene, og for at ledelsen er veldig åpen for å ta imot forslagene vi kommer med. Men det ligger fremdeles utfordringer i at ting tar tid. Vi ønsker raske resultater, men det er visse prosesser som gjør at saker ikke går så fort frem som vi ønsker oss.

– *Hva skiller studentene ved Barratt Due fra andre studenter?*

– Det er en veldig liten skole,

med bare litt over 70 studenter. Det gir et veldig tett miljø, hvor alle kjenner alle. Dedikasjonen her er unik, med tanke på mengden av tid folk bruker på hovedinstrumentet sitt. I tillegg har vi et omfattende entreprenørskapsfag som har vokst til å bli en viktig del av studentenes hverdag. Her arrangerer vi en egen kammermusikkfestival, *Fagerborgfestspillene*, som er drevet av studentene og retter seg mot et ungt publikum. Det har gjort mye for engasjementet rundt kammermusikk, samholdet og det sosiale på skolen.

– *Hvordan er arbeidsmarkedet for musikere?*

– Mange sier det er veldig hardt å skulle livnære seg av musikk. Det er ikke noen tvil om at arbeidsmarkedet er i endring, men det er et yrkesrettet fokus på Barratt Due. Alt vi gjør på skolen er ment for å gjøre oss klare til arbeidsmarkedet som kommer. Selv om musikkbransjen ikke er den enkleste veien ut i arbeidslivet, så tror jeg det er fullt mulig. Når juryen skal ta inn nye studenter, blir de spurt om de ser for seg kandidaten som en kollega om fire år. Det er hele tiden søkelys på hva vi trenger å kunne for å bli profesjonelle musikere.

universitas@universitas.no

Sosialt glidemiddel: Oslo-studentene Simen Flotvik Mathisen, Peter Rückstein Kval og Hilde Sagosen tar det kaldt – de er ikke spesielt bekymra for drikkepresset i fadderuka.

ÉN AV TRE STUDENTER:

Føler drikkepress

Det er problematisk at så mange opplever drikkepress, mener NSO-leder Anders Kvernmo Langset.

Alkoholkultur

tekst Nina Sofie Pedersen
foto Hans Dalane-Hval

– De fleste har nok følt på presset. Man drikker ikke nødvendigvis fordi det er så innmari godt, sier Peter Rückstein Kval, student ved Universitetet i Oslo (UiO).

Han tar en kald pils på Det norske studentersamfunn sine lokaler på Chateau Neuf sammen med medstudentene Simen Flotvik Mathisen og Hilde Sagosen.

De er ikke noe særlig overasket over at 36 prosent av landets studenter opplever drikkepress i forbindelse med fadderuka. Tallet stammer fra Sentios spørreundersøkelse for Norsk studentorganisasjon (NSO) og Universitas.

Felles ansvar

NSO-leder, Anders Langset, mener det er problematisk at en så stor andel studenter opplever alkoholpress.

– Det skal være trygt og godt å være student. Det skal ikke være slik at du kjenner på sterkt alkoholpress i studietida, sier Langset.

Å hindre alkoholpress er et felles ansvar – ikke bare i fadderuka, men gjennom hele studieåret, mener han.

Ønsker alternative arenaer
NSO-leder Langset viser til at én av fire studenter mener det bør være flere alkoholfrie studenttilbud, ifølge tall fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHOT).

– Vi må være flinkere til å finne arenaer som ikke legger opp til at man skal drikke alkohol, sier han.

Sosialpsykolog Henrik Natvig ved UiO ser også positive sider ved alkohol.

– Det er jo naturlig å anta at de som rapporterer et drikkepress,

«Det er fullt mulig å oppleve et drikkepress som også har positive sider ved seg»

Henrik Natvig, professor i sosialpsykologi ved UiO

mener det er ubehagelig. Men det er fullt mulig å oppleve et drikkepress som også har positive sider ved seg. Ved å begrense sosial usikkerhet og engstelse, slik nye studenter kan erfare i en situasjon som fadderuka, sier Natvig.

– Døvt uten alkohol

Studentene på Chateau Neuf peker på at det er få arrangementer i fadderuka der det ikke er lagt opp til å drikke.

– Fadderuka reklamerer ikke med at det er en kjempestor fest. Men det er det jo, sier Kval.

– Kunne dere gått igjennom hele fadderuka uten å drikke?

– Det hadde sugd. Spesielt når alle andre er fulle og skal snakke til deg, sier Mathisen.

– Arrangementene uten alkohol er som regel ganske døve og kleine, legger Kval til.

Peker på kulturen

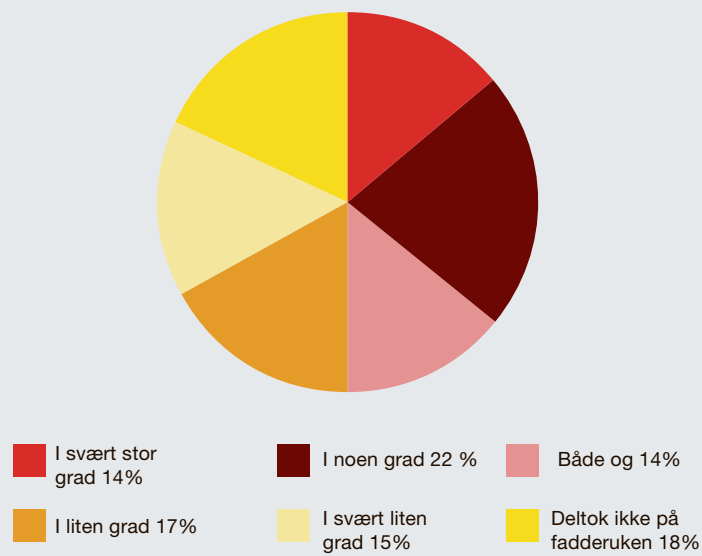
Han mener alkoholdrikking ofte knyttes til noe negativt.

– Men det er jo også en viktig del av vår sosiale kultur. Spørsmålet er om det nødvendigvis er en dårlig kultur, spør Kval.

Han mener alkoholen fungerer som et «sosialt glidemiddel», og at man i Norge drikker for å klare å snakke sammen.

– Alkohol er jo en god ice-breaker i møte med nye mennesker, tilføyer Kval.

«I hvor stor grad opplevde du press knyttet til alkohol i fadderuka?»

Kilde: Sentio Research

Kristine Vaadal har skrevet masteroppgave i sosiologi om alkoholatferd i fadderuka ved UiO. Hun mener alkohol kan fungere både inkluderende og ekskluderende.

– Mange opplever det som en positiv effekt, men også slitsomt når de av ulike årsaker ikke kan drikke og delta på den måten, sier hun.

Stigmatiserende

Man hørte alltid om dem som ikke drakk i fadderuka, forteller

Mathisen.

– Jeg tror det er en del stigma knyttet til det. Hvis de ikke drikker og heller ikke er religiøse er det en del som stusser over det, men man spør jo ikke, sier han.

Mathisen tror også folk kan føle seg utelatt om de ikke drikker.

– Jeg tror jeg ville droppet å bli med på fadderuka hvis jeg ikke drakk selv, sier han.

universitas@universitas.no

STUDENTPARLAMENTET VED HIOA:

1 av 3 møter ikke opp

Studentpolitikken ved HiOA sliter med stort frafall.– Det er blitt mye for mange av delegatene, sier leder Tord Øverland.

Studentpolitikk

tekst Magnus Newth og Kristina Holt

En tredjedel av representantene i Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har ikke deltatt på møtene dette semesteret.

Leder av parlamentet, Tord Øverland, mener regelverket har skylden. Representantene velges fra jul til jul. En del representanter blir derfor ferdig på skolen når de har et halvt år igjen som parlamentsrepresentant.

– Det fører kanskje til at tredjeårsstudenter starter på mastergrad i andre byer, eller av andre grunner flytter etter at de er ferdige med graden sin her, sier Øverland.

Hos Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO) er deltagelsen langt høyere. Her velges Studentparlamentet for et studieår og ikke kalenderår.

– Ved å flytte valget til slutten av vårsemesteret, vil ikke førsteårsstudentene kunne stille før helt i slutten av det første studieåret. Det er med andre ord gode argumenter for og imot uansett hva angår valgperiode, sier Øverland.

Vurderte mistillitsforslag

I tillegg til representantene som sitter i Studentparlamentet, har HiOA også studentrepresentanter

Tynt oppmøte: Høgskolen i Oslo og Akershus skårer høyest på frafall uten vara på Velferdtingets møter (VT). Her på årets tildelingsmøte.

BEGGE ARKIVFOTO:
HANS DALANE-HVAL

som sitter i Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT).

På VT-møtet 1. september var kun tre av de ti valgte delegatene til stede. To av dem hadde vararepresentanter, men fem delegater manglet helt.

Skulkingen førte til at studentparlamentsmedlem William Sæbø

vurderte å stille mistillit til hele delegasjonen fra sitt eget parlament.

– Det skal mye til for å stille mistillit, men det er det eneste verktøyet man har for at folk skal møte opp. Jeg lanserte forslaget i håp om det ville bli en bedring, sier Sæbø.

På dette tidspunktet var det

kort tid til neste valg. Sæbø valgte derfor å fjerne forslaget.

– På grunn av nyvalg var det ikke noe stort poeng lenger, sier han.

Skulle helst vært fulltallige

VT-leder Kaia Marie Rosseland tror ikke Sæbøs forslag hadde vært noen løsning.

– Det er ganske dramatisk å skulle stille mistillit til hele delegasjonen, sier hun.

Rosseland ønsker ikke å spekulere i hvordan motivasjonen er for delegatene fra de forskjellige lærestedene.

– Det er jo selvfølgelig dumt at man ikke er flere på møtene, men det er uansett viktig å huske på at dette er studenter med ganske tette program, sier Rosseland.

Av og til passer det bare ikke, mener hun.

– Vi kan ikke hale folk inn i salen heller. Men det er jo et stort ansvar. Hver representant i velferdstinget representerer 1500 studenter, sier Rosseland.

Ingen løsning

Øverland innrømmer at det har vært labert oppmøte i VT. Men heller ikke han tror mistillit mot hele delegasjonen ville løst noe.

– Det er mange alternativer man kanskje heller skulle vurdert. Dessuten er det helt feil å stille mistillit til alle, når de fleste har gjort en veldig god jobb, sier han.

«Det skal mye til for å stille mistillit, men det er det eneste verktøyet man har for at folk skal møte opp»

William Sæbø,

medlem i Studentparlamentet

Øverland mener det store frafallet i hovedsak skyldes en administrativ glipp.

– Både parlamentet og Arbeidsutvalget har kanskje vært uheldige og litt lite observante i forbindelse med møteplanen. Møtene til VT er blitt lagt til mandager og studentparlamentets til tirsdager. Det er blitt mye for mange av delegatene, sier Øverland.

Rosseland tror at også VT kan være med på å motivere delegatene, ikke bare fra HiOA.

– Vi må snakke opp vervene, og vise folk hvor stor påvirkningskraft man har som VT-representant. Det er både utfordrende og utrolig lærerikt, sier hun.

mgneth@universitas.no

Alvorlig: Kaia Marie Rosseland, leder i Velferdstinget (VT) mener representantene i VT må være seg bevisst sitt ansvar.

Konkurranse me

Mange mener prestasjonsjaget er for stort på jussen. Når studentene likevel tar seg en pause fra lesesalen, er det for å leke rettssak.

Teori i praksis

tekst Sigurd Oland Nedreid
foto Hans Dalane-Hval og Evelyn Andora Pecori

– Når jeg tar på advokatkappen blir jeg transportert inn i Harry Potter-verden, og får en ironisk distanse til hele opplegget. Det er egentlig utrolig latterlig, fordi vi leker bare her, sier Ellen Tvedten Jorem (21).

Et førtitalls publikummere har benket seg på tilhørerplassene i møterommet til advokatfirmaet Brækhus Dege i Oslo sentrum. Innerst i det sterile lokalet sitter tre tidligere høyesterettsdommere. De noterer flittig, mens de lytter til 21 år gamle Ellen Tvedten Jorem, som står oppreist med foldede hender.

– Høyst ærede rett, rikets øverste dommere, åpner Jorem, og tar fatt på et langt juridisk resonnement.

Makkeren hennes, Kelly Solem-Young (21) sitter ved siden av og stirrer konsentrert framfor seg. Det er finaledag i European Law Student's Association, eller ELSAs, prosedyrekonkurranse. Jorem og Solem-Young er fast bestemt på å vinne.

De fleste advokater får aldri prosedere for høyesterett, men det får altså studentene som deltar i prosedyrekonkurranse. Her får studentene trening i å løse fiktive saker, i ekte rettssaler, foran ekte dommere.

Jorem og Solem-Young har jobbet sammen i flere uker etter at de gikk videre fra den innledende runden. Med

forberedelser til ny rettssak hver uke er alle ledige kvelder og netter tatt i bruk for å tråle gjennom tyske og franske dommer om menneskerettigheter. Nå snakker de to studentene raskt, og fullfører hverandres setninger.

– Jeg elsker jussen. Det faglige appellerer til meg. Jeg begynte på jussen for å jobbe internasjonalt med menneskerettigheter og sånne ting, sier Jorem og begynner å le idet hun innser hun har gått i det hun kaller «Miss Universe-fella».

Til tross for at jentene er i flertall både i prosedyrekonkurranse og på studiet, mener Solem-Young at jentene må vise seg mer fram. Hun har derfor omdøpt Janteloven til «Jenteloven».

– Guttene er mye mer muntlig aktive, og det kan virke som de føler selv at det de sier er hentet rett ut av grunnloven. Den selvtiliten savner jeg fra jenter, og også oss selv. Derfor er vi med i konkurransen, sier hun.

Det går rykter om sabotasje på jussen. At det sterke karakterpresset fører til at studenter klusser i hverandres lovsamlinger og holder tanker og ideer for seg selv slik at medstudenter ikke får et uønsket innblikk. Jusstudenter er kjent for å jobbe hardt og sluke timer på lesesalen. Og jusstudiet høster både ris og ros for å legge til rette for alenearbeid og gi rom for elitetenkning.

Det kan virke ironisk å rette kritikk mot konkurransepresset jusstudenter opplever, når de selv er med på å arrangere og delta i en konkurranse. Men arrangør Pauline Helle forteller at de har ønsket å lage en annerledes konkurranse der læring og erfaring er viktigst.

– Det er mange måter å sette tonen i en konkurranse. Må den være så kvalm at du spyr?, spør hun retorisk.

Helle mener at mange som sitter sammen på lesesaler og i forelesninger likevel ikke opplever samhold.

– Jeg vet om folk som lyver om karakterer og ikke har villet dele notater. Jeg tror det er et reelt problem at folk ikke vil hverandre vel på jussen.

Helle forteller at de har vært oppmerksom på konkurransekulturen under forberedelsene. Ønsket er at prosedyrekonkurranse, som i år arrangeres for første gang, skal utvikle praktiske evner hos studentene.

– Vi har tatt aktive steg med å framheve opplevelsen, og gjøre dette til et mer tilgjengelig tilbud. Deltakerne har fortalt meg at det var mindre skummelt enn de trodde, og at prosedyre har vært gøy. Da er jeg fornøyd, sier Helle.

Prosedyekonkurranse er bygget opp som et cupspill med utslagsrunder. I semifinalen har Peder Ås solgt godteri formet som tobakkspiper og blitt bøtelagt. Nå saksøker han staten. Jorem og Solem-Young representerer den ulykkelige godteriselgeren. I kvartfinalen hadde Peter Hill brukt kokain og ranet smykker, men kunne den norske stat arrestere ham på båten på Svalbard, når båten hans *Costa de Fantastica* seilte under flagget til landet Euforia? De små plottene er intrikate og kan virke litt komiske, men tas svært alvorlig av både jusstudenter og dommere.

I semifinalen er marginene små. Det går tilsynelatende ikke så bra. Solem-Young sliter med å finne ordene. Hun har glemt den forhåndspuggede talen sin, og det kan

ed myke albouer

«Det er mange måter å sette tonen i en konkurranse. Må den være så kvalm at du spyr?»

Pauline Helle,

arrangør av ELSAs prosedyrekonkurranse

virke som løpet er kjørt. Plutselig slår det en at det tross alt er studenter som står foran dommerne, og ikke ekte advokater. Situasjonen får et preg av muntlig eksamen.

Men hoveddommer Fanny Platou Amble avværper situasjonen.

– Det går fint, vi kan også lese. Salen bryter ut i latter og den trykkede stemningen forsvinner like fort som den oppstod. Det viser seg at dommerne har fått utdelt utdraget fra argumentasjonen. Og Solem-Young var uansett nesten ferdig med prosedyren. Kanskje har jentene en sjanse likevel.

Når dommen faller, går Solem-Young og Jorem går videre for beste argumentasjon og god overbevisningsevne.

Dekan Hans Petter Graver ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo er positiv til initiativer som prosedyrekonkurransen.

– Det er viktig og bra at studentene arrangerer slike konkurranser. Det er lærerikt og viser studenters engasjement og interesse for faget.

Graver forteller at fakultetet har satt ned en gruppe som skal se på alternative evalueringsformer hvor krav til muntlighet for studentene vil inngå.

På finaledagen flyr jusstudenter og advokater rundt i gangene til advokatfirmaet som holder til Oslos «law town» i Vika. Rett før start kommer Jorem og Solem-Young inn etter en peptalk på naborommet. Dommerne går begravelssprosjeksjon inn i rettssalen, og alle reiser seg.

Klienten til Jorem og Solem-Young saksøker staten etter å ha sittet varetektsfengslet for lenge. Saken er anket til Høyesterett. Jussen handler om menneskerettigheter «og sånn.»

Når det blir Solem-Youngs tur strømmer ordene ut som fra en juridisk vestlandsfoss. Semifinalen er glemt. Engelsken har tydelig britisk aksent, uten at det høres tilgjort ut. Dommerne er av typen som ikke lar advokaten snakke ferdig og stadig avskjæres hun med spørsmål om å utdype internasjonal rettspraksis. Solem-Young svarer på strak arm. Jorem sitter ved siden av og nikker. De er mer enn forberedt på det som kommer.

Etter prosedyre, replikk og duplikk har dommerne fått nok og trekker seg tilbake for å konferere. Finalemotstanderne Caroline Cleve og Nora Cedergren har imponert med sylskarp diksjon og trykk på konsonantene. Dette blir jevnt.

Dommerne entrar den fiktive rettssalen igjen etter en 15 minutter lang vurdering på kammerset. Deltakerne får ros, og dommerne mener det har vært morsomt høre på prosederingen. Ett lag har fulgt en tydelig linje, og overbevist mest.

Dommerne leser opp hver sin begrunnelse. En stemme, to stemmer, så er det klart. Enstemmig avgjørelse, 3–0. Kelly Solem-Young og Ellen Tvedten Jorem har vunnet. Juss ser plutselig veldig gøy ut.

Lettelsen og lykken står fortsatt ut av øynene en halvtime etter at avgjørelsen falt. Jentene prater raskt om hverandre, og vi avbrytes av stadige lykkeønskninger fra publikummere.

– Nå har jeg egentlig bare vondt i hodet. Jeg har stresst fire dager i strekk, og nå er jeg i ferd med å bli brisen utbryter Solem-Young, med et godt grep om vinglasset.

De kan altså leke på jussen. Dessuten skal de redde verden, og bli litt rike. Kanskje er det mulig med en myk konkurranse, selv om noen må noen vinne, og noen tape.

reportasje@universitas.no

1

Kollektiv spenning: Det er trangt om plassene når dommerne entrar den fiktive rettssalen. De tidligere høyesterettsdommerne Karin Maria Bruzelius og Kirsti Coward leder an. Tidligere sivilombudsmann og kommandør av St. Olavs orden Arne Fliflet er hakk i hæl.

2

Omstilling: Forberedelsene til finalen er i gang allerede rett etter semifinalen. Jorem og Solem-Young huker tak i dommerne for å spørre om tips til forbedring.

3

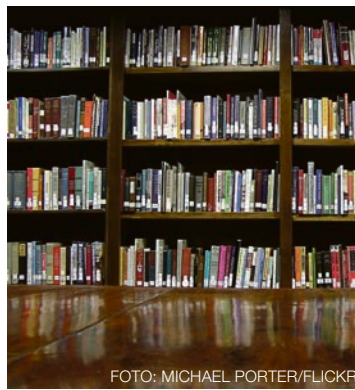
Improvisering: Jentene gjør seg klar til den viktige replikk- og duplikkrunden, som kommer etter den forhåndsinnøvde prosedyren. Her må hvert lag kjapt svare på motstanderens argumenter, som en ikke har kontroll over før en hører dem første gang.

kulturredaktør: **Eirik Billingso Elvevold**
e.b.elvevold@universitas.no 480 98 064

reportasjeredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

KULTUR

Intellektuell onani

DAMPENDE: At studenter alltid trenger mer penger, er en kjent sak. Det er heller ingen hemmelighet at noen tar i bruk utradisjonelle virkemidler i jakten på kapital.

På Universitetet i Newcastle utenfor Sydney i Australia, ble en kvinnelig student litt for kreativ for ledelsen. Huffington Post melder at studenten ble tatt på fersken i det hun onanerte

i biblioteket på campus. Den ekshibisjonistiske oppførselen var del av et direktesendt sex-show på en betalingsnettside.

De ansatte på biblioteket ble først gitt et bilde av kvinnen samt en streng beskjed om å melde fra hvis de så henne. Senere ble hun overrasket av universitetets tjenestemenn.

– Våre tjenestemenn ble veldig

Transmiljøet søker

Unge transpersoner håper at synlighet, respektfull språkbruk og forskning skal bekjempe fordommer og vold.

Transminnedagen

tekst Julie Kalager
foto Aleksander Myklebust

– Det er viktig med synliggjøring av transmiljøet fordi folk må slut-

te å se på oss transpersoner som noe annerledes, sier Christine Marie Jentoft.

Jentoft deltok i Skeiv Ungdoms informasjonsfilm *Se oss!*, som ble vist under et seminar i regi av blant andre Skeiv ungdom på «Trans-

minnedagen» den 20. november. Filmen portretterer unge transpersoners opplevelser og erfaringer med å bli oppfattet som annerledes av resten av samfunnet.

Særlig helsevesenet får gjennomgå for hva miljøet mener er

en enorm kunnskapsløshet. Under torsdagens arrangement får vi høre flere historier om personer som har blitt behandlet som en kuriositet av helsepersonell. Jentoft tror likevel at alle kjenner en transperson som enda ikke har kommet ut.

– Mørketallene er nok høye der mange lever A4-liv med ektefelle og barn, sier hun.

Kjønn er et valg

Innenfor transmiljøet finnes det mange forskjellige kjønnsuttrykk og identiteter. Noen ønsker ikke å bli oppfattet som verken mann eller kvinne, og beveger seg i mellom ytterpunktene. Luca Dalen Espseth er derfor skeptisk til at samfunnet kun anerkjenner kategoriene mann og kvinne.

– Jeg har for eksempel fitte, og synes det er helt ålreit, sier Espseth, som mener at kjønn alltid vil være et valg.

– Mitt valg om å få testosteron i kroppen er bare en litt mer aktiv variant enn cis-menns (se faktaboks) valg om å fortsette å ha testosteron. De kan jo velge det bort, påpeker han.

Cis-person, også kalt non-transgender, er en person som identifiserer seg med det kjønnede vedkommende fikk tildelt ved fødsel.

Bloggen som fristed

Internett har blitt en viktig arena for informasjon og nettverksbygging for transmiljøet. Jentoft driver bloggen *ComingOutChristine* der hun blant annet loggfører sin egen endring i kjønnsuttrykk, så kalt «transition».

– Jeg startet bloggen fordi det ikke fantes noen god informasjon om å være transperson på norsk. All informasjon som fantes var normførende, og det er mye pornografi, sier hun.

For henne ble bloggen et fristed der hun kunne få utslipp for vanskelig følelser.

– Det er et enormt selvtillitsboost å se min egen personlige utvikling, sier hun.

Likevel har Jentoft fått uønsket oppmerksomhet. Hun har fått flere tilbud om å selge sex via bloggen, og nettstedet Gaysir.

«Jeg husker at jeg ikke turte å dra i begravelsen til mormoren min fordi jeg var redd for å bli banket opp av familien»

Christine Marie Jentoft

Hun opplever tilbudene som støtende og har satt flere til veggs for måten de har snakket til henne på.

– Det er spesielt menn med anonyme profiler som tar kontakt for å oppfylle en seksuell fantasi, forteller hun.

Etterlyser forskning

Også Espseth skriver blogg. På *bestmedbart.no* skriver han åpent om prosessen fra å være kvinne til å bli mann.

– Med internett har man fått muligheten til å bygge nettverk med andre transpersoner på en enkel måte. Det er viktig å kunne omgås andre transpersoner og ikke være fremmedgjort til enhver tid, forteller han.

Fordi det fortsatt finnes lite norsk forskning på transpersoner i Norge, blir disse bloggene en viktig kilde til kunnskap. Espseth og Jentoft er begge enige i at mer forskning kan gi økt kunnskap og endre både holdninger og politikk.

Bearbeidelse på bloggen

Psykolog Christine Henriksen er en av de som allerede forsket på miljøet. I 2014 publiserte hun sin masteroppgave ved Universitetet i Oslo om nettopp transpersoner og blogging. Henriksen forklarer at skriving fungerer terapeutisk og kan skape sammenheng mellom erfaringer, tanker og følelser.

– Blogging kan bidra til en økt følelse av kontroll, og bloggen kan være et sted der man kan bearbeide

Transition: En prosess hvor man endrer kjønnsuttrykket til å stemme overens med ens kjønnsidentitet.

Åpenhet: Christine Marie Jentoft mener synlighet kan bekjempe fordommer mot transpersoner.

skuffet over at studenter bruker internettfasilitetene på campus på så upassende måter, sa en talsperson på vegne av universitetet.

Hendelsen har i ettertid fått konsekvenser. Studenten har fått rådgivning, og det aktuelle området av biblieket har fått seg en grundig damp-rens.

FOTO: AMBERSKY235/FLICKR

Skyldte på eksamensangst etter sauesex

FYLLEANGST: Det er stressende med eksamen. Men hvor stressende kan det være?

På Fresno State University i California skal en mannlig students eksamensangst ha drevet ham til dyresex, melder Huffington Post. Studenten ble pågrepet rundt halv fire på natten i låven på campus. Der tok politiet den blivende data-

ingeniøren med buksene nede på toppen av en sau.

Den berusede tjuetreåringen hevdet først at han bare «sloss med kveg». Da politiet informerte ham om at det ikke var noen kveg i låven, endret studenten forklaring. Han påstod da at han bare slo og banket sauen på grunn av eksamensangst. Etter videre avhør, inn-

rømmet han til slutt at han hadde sex med sauen.

Studenten er nå anmeldt for seksuelt overgrep mot et dyr etter en hendelse som har fått navnet «the sheep incident». Sauen, som vanligvis brukes til avl, får på sin side behandling og overvåkning av en veterinær.

synlighet

vanskelige opplevelser og følelser.

I dag er Rikshospitalet i Oslo den eneste offentlige institusjonen som har transtematikk som spesialfelt, men for mange blir det altfor lang reisevei. Henriksen ser Internett som en mulig løsning.

– Å kunne komme i kontakt med psykologer og leger via et lavterskeltilbud på Internett kan sikre at alle som har behov for hjelp får det, sier hun.

Frykter vold og konflikter

Det er tydelig at transpersoner opplever vanskeligheter cis-personer sjelden tenker over. Spørsmålet om hvorvidt man skal velge herregarderoben eller damegarderoben trekkes frem på seminaret.

I tillegg er frykten for sanksjoner og vold stor.

Jentoft er én av dem som har følt frykten på kroppen. – Da jeg og to homofile venner var ute en kveld, kom det en guttegjeng og begynte å dytte oss. De stod i en ring rundt oss og var truende, forteller hun.

Men Jentoft hadde vært i en slåsskamp eller to før, og banket opp én av dem. Da stakk alle.

– Det var ikke så kult å få bank av en jente, sier hun.

Også da hun fortalte familien sin at hun ønsket å leve som kvinne, ble det konflikt. De oppfattet henne ikke som feminin og forstod derfor ikke at hun ønsket å leve som kvinne. Som følge av ærlighe-

Transminnedagen markeres 20. november til minne om transpersoner som er blitt utsatt for vold på bakgrunn av sin kjønnsidentitet.

ten, mistet hun halve familien sin.

– Jeg husker at jeg ikke turte å dra i begravelsen til mormoren min fordi jeg var redd for å bli banket opp av familien. Men det å kunne være seg selv er en utrolig stor frihet! Jeg er stolt over å være både kvinne og transperson.

Språket skal bekjempe fordommer

Stolthet og modighet går igjen på Transminnedagen. I filmen *Se*

Terapi: Psykolog Christine Henriksen har skrevet masteroppgave om transpersoner og blogging, og forklarer at skriving fungerer terapeutisk.

oss! forteller flere unge transpersoner ærlig om hvor viktig frihet og respekt er for en god hverdag. Språkføring i offentligheten og media tas opp som et viktig moment for å bekjempe fordommer og oppnå respekt.

Jentoft er enig i at media til tider har gitt uriktige og fordomsfulle fremstillinger av transpersoner. Hun kritiserer sensasjonspreget språkbruk og journalistikk som bidrar til fremmedgjøring og

fordommer. Derfor oppfordrer hun alle til å tilegne seg et respektfullt begrepsapparat.

– Da den første kjønnskorrigerende operasjonen ble utført på femtitallet skrev pressen: «Ex G.I. becomes blond beauty». Det er helt strålende, men tidligere i år skrev Nettavisen «Hiv-smittet transe anmeldt for voldtekt». Vi blir sykeliggjort og ansett som en kuriositet, sier hun.

kulturedaksjonen@universitas.no

Blogger: Luca Dalen Espseth mener mer forskning kan gi økt kunnskap og endre både holdninger og politikk. Selv blogger han om prosessen fra å være kvinne til å bli mann.

Kan klimaendringer drepe julenissen?

Stayer: Julenissen liker seg best på snødekt grunn, men har et internasjonalt image som kan redde ham fra fremtidens klima.

Klimaendringer kan bli en utfordring for norsk vinterturisme. Heldigvis er julenissen verdens sterkeste merkevare.

Jul

tekst Eirik Billingsø Elvevold
foto Line Hårklau

– Vi får tjuefem tusen brev i året til den norske nissen i Drøbak. Norske barn ønsker seg iPhone, mens barn i Kina ønsker seg fred på jord, sier Eva Johansen.

Hun eier og driver Tregaardens Julehus midt på torget i Drøbak. Huset har blitt tildelt rollen som julenissens offisielle postkontor i Norge, og hvert år kommer det både brev og turister fra fjern og nær. Selv om norske juletradisjoner trekker utenlandske turister til Drøbak, innrømmer Johansen at den internasjonale konkurransen er hard.

– Finnene er kjempesvære! Rovaniemi holder jo liv i hele Nord-Finland. En gang klarte jeg å si at julenissens piratkopi bor der. Da lærte jeg at man ikke skal krangle om nissen – det er big business, sier hun.

Selv om juleforretninger som Finlands Rovaniemi og Drøbaks Julehus er innbringende virksomheter kan de, ifølge en spissformulert forsker, gå en hard fremtid i møte.

Kan klimaendringer drepe nissen?

I mars i år publiserte den britisk-fødte professoren C. Michael Hall en advarende artikkel i tidsskriftet

Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism. Under tittelen «Will Climate Change Kill Santa Claus?», argumenterte Hall for at reduserte snømengder kan påvirke den internasjonale juleturismen – blant annet den skandinaviske.

Hall beskriver et turistmarked med hard konkurranse, hvor utallige aktører forsøker å kreve «verdens sterkeste merkevare», julenissen, som sin egen karakter. Både Julehuset i Drøbak og Rovaniemi i Finland, sistnevnte beskrevet som «nisseturismens supermakt», er trukket fram som aktører.

Millioner av postkort og reklamer har, ifølge Hall, gjort snødekt natur til en av de viktigste assosiasjonene til en nordisk julefeiring. Han mener derfor at klimaendringene kan utgjøre en trussel for merkevarene som er bygget opp rundt vinterassosiasjonene.

Snø på knaggen

Meteorologisk institutt ved Universitetet i Oslo kan bekrefte det mest sannsynlig vil bli mindre snø i fremtiden. Men vil det påvirke norske merkevarer bygget opp rundt julen?

Handelshøyskolen BI er gode på nettopp merkevarebygging, og professor Bendik Samuelsen er blant de som kan mest. Han forklarer at man har to hovedoppgaver hvis man vil bygge en sterk merkevare, uavhengig av

bransje. For det første må man skape kjennskap til merket hos relevante målgrupper. For det andre må man strategisk bygge assosiasjoner til merkevaren.

– Med andre ord må man bygge en knagg og forsøke å henge positive assosiasjoner på den knaggen, sier Samuelsen.

Han mener klimaendringer er en klar utfordring i et konkurransepreget marked. Norge er nemlig ikke alene om å ha hengt positive

«En gang klarte jeg å si at julenissens piratkopi bor i Finland. Da lærte jeg at man ikke skal krangle om nissen – det er big business»

Eva Johansen, eier av Tregaardens Julehus i Drøbak.

assosiasjoner til snødekte landskap på vår nasjonale knagg.

– Når det gjelder juletradisjoner, sloss vi nok først og fremst med Finland. Steder som Julehuset i Drøbak er nok bare ett stopp på reisen for turister i Norge. De kommer ikke bare for det. Vel så mange vil nok kanskje heller se Nordlys, sier Samuelsen.

BI-professoren mener det er i overkant langsiktig å planlegge for sesonger uten snø, men tror

at høyde over havet og snøsikkerhet kan bli en konkurransefordel i fremtiden. Han påpeker samtidig at Norge uansett ikke kan leve på jula eller vinteren alene.

– De som tilbyr overnatting, service og opplevelser kan ikke leve på en tre måneders sesong.

Ski og Nordlys trumfer jul

Det er Innovasjon Norge som offisielt bygger merkevaren Norge. Men nettsidene til Visitnorway setter deg ikke nødvendigvis i julestemning. Det er åpenbart at det er ski og nordlys – ikke julenissen – som skal selge Norge til utlandet.

Audun Pettersen, direktør for reiseliv og kultur i Innovasjon Norge, skriver i en e-post at Norge tradisjonelt har jobbet med vinter-sesongen som et rent skiprodukt.

– Fokuset for disse destinasjonene har vært mot barnefamilier med kombinasjon av gode alpin- og langrennsmuligheter, samt snøsikkerhet, skriver Pettersen.

I løpet av de fem-seks siste årene har også Nordlyset blitt stadig viktigere. Pettersen oppfatter det ikke som spesielt utfordrende å selge Norge som vinterdestinasjon, men opplever kampen blant juledestinasjonene som langt hardere.

– Utfordringene er mye større fordi flere destinasjoner, spesielt i Tyskland, har en lang tradisjon for dette. Når det er sagt så ser jeg flere destinasjoner som lykkes, som f.eks. Røros og Fredrikstad, skriver han.

Pettersen er likevel mest bekymret for at klimaendringer skal ramme skiturismen.

– Så langt har de fleste skisentre sikret seg ved å investere stort i snøkanonanlegg. Vi ser også at

flere finansinstitusjoner rundt Alpelandene ikke finansierer nye heisutbygginger som ligger under 1500 meter over havet.

Det finnes håp

Hall er tydelig på at det først og fremst er enkle, jordnære og genuine juleopplevelser som trekker turister til Norden. Eva Johansen i Drøbak bekrefter at det er nettopp det enkle og koselige som appellerer.

– Alt er Skomakergata her. Det er ikke noe Karl Johan eller Bogstadveien. Jula går på følelser, spesielt for de litt oppi åra, sier hun.

Selv om snø kan virke som en essensiell komponent hvis man skal vekke disse følelsene, er det ikke nødvendigvis så enkelt. Med utgangspunkt i Halls artikkel, har Bruce Prideaux og Petra Glover forsket på juledestinasjoner i tropisk klima. I studien av den australske byen Cairns, konkluderer forskerne med at det er fullt mulig å lokke turister til å oppleve en mer solfylt jul. Dette gjelder særlig for turister uten kristen bakgrunn.

Johansen har det samme inntrykket. Hun har selv blitt overrasket over hvor lite snø betyr for mange av turistene. Til tross for en generell bekymring for klimaendringer frykter hun derfor ikke for den norske julenissen.

– Om det så blir badeferie i Drøbak, spiller det ingen rolle. Nissen er verdens sterkeste merkevare. Han er et internasjonalt symbol på fred og hygge. Jeg tror vi burde sende nissen til Kina for å mykne opp forholdet, avslutter hun lattermildt.

e.b.elvevold@universitas.no

ARKIVFOTO: HENRIK EVERTSSON

debattredaktør: **Anders Sondrup**
debatt@universitas.no 971 08 086

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

«Gratisprinsippet»

« Dette er da ikke noe å være stolt av.. Håpløst land, håpløs ledelse. **Jon**

« Tragisk **Noname**

« Uavhengig om du er for eller imot skolepenger, så er det åpenbart fullstendig latterlig å kutte flere millioner kroner fra universiteter og høyskoler og si: «dere kan tjene inn igjen spiser pengene ved å innføre skolepenger». Vi har sett at læresteder med få utenlandsstudenter må la dem betale over 100 000 kr i semesteret, siden de ikke differensierer mellom antallet utenlandsstudenter. Dere som sier at dette er forferdelig har åpenbart ikke satt dere inn i noen verdens ting som helst i denne saken... **Alex**

« Hvorfor skal «gratisprinsippet» (hvilket prinsipp er dette?) gjelde for studenter fra alle mulige andre land, bare ikke for norske studenter? Norske studenter får slettes ikke noen gratis utdanning, de betaler skatt i Norge før, under og etter utdannelsen og betaler tilbake

det utdannelsen kostet og vel så det. De fleste studenter har dessuten foreldre som betaler hundretusener i skatt hvert år og allerede har betalt for utdannelsen til barna gjennom årelang skattlegging. En jusstudent koster til sammenligning UiO ca. 30–40 000 i året. Hvorfor skal norske studenter og andre skattebetalere betale for utdanning til folk som ikke bidrar til det norske fellesskapet? Dette er total kortslutning. Det er som om en gruppe venner bygger en hytte på dugnad, og noen som ikke gadd å komme på en eneste dugnad blir snurte over å ikke ha like stor rett til hytten.

Norske studenter får heller ikke gratis utdanning i land som ikke har en gjensidig ordning med Norge. Amerikanske universiteter gir ikke bort gratis utdanning til norske studenter, men krever hundretusener i studiepenge (enten av studenten eller av den norske stat).

Noen skal betale, og hvorfor skal det være norske studenter? **Feilberg**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Ikke studieavgift for utenlandske studenter»

«Noen skal betale, og hvorfor skal det være norske studenter?»

Feilberg

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@Joakimpb Prokrastinerte med denne artikkelen om #prokrastinering. Gulv er aldri så rene som i eksamenstiden.

19. nov.

Gulvslikker

@Akademika_no 95 prosent av alle studenter prokrastinerer daglig. Er du en av dem?

21. nov.

Hva har dere med det å gjøre, Akademika?

@AndersKLangset Budsjettet ei klår og offensiv satsing på studentane. Det regj. ikkje innfrir er studiefinansiering.

21. nov.

OK

@EMKLIen Rektor @UniOslo støtter @borgebrende – bør ha internasjonale retningslinjer mot militær bruk av skoler/universiteter

21. nov.

Kom på Twitter, Ole Petter!

@J_Frich Ikke studieavgift for utenlandske studenter – klokt valg for Norge

22. nov.

Kokt taig

@SchwiTwit Budsjettavtale med 500 flere studentboliger. Takk til forhandlerne og @atlesimonsen som pådriver i eget parti

21. nov.

Atle! Atle! Atle! Atle! Atle! Atle! ATLE!

Realiser kunnskapsbyen

Studentvelferd

Kaia Marie Rosseland, leder i Velferdstinget i Oslo og Akerhus

Kunnskap er nøkkelen til vår fremtidige verdiskapning og velferd. Oslo står fremfor en befolkningsvekst og hovedstaden vokser raskt. For å møte befolkningsveksten og opprettholde vårt velferdsnivå må vi tenke nytt og kreativt. Vi må tenke effektivt og møte befolkningens behov for tjenester.

Skal Oslo få et konkurransefortrinn internasjonalt må vi prioritere å konkurrere på kunnskap og kvalitet, gjennom satsing på utdanning, forskning og utvikling.

Ifølge Studentenes helse- og

trivselsundersøkelse er Oslo er den byen i Norge hvor studentene sliter mest – studentene svarer at de er ensomme og trives dårligere enn i sammenlignbare byer. Politikere og studenter må samarbeide tett for å løfte Oslo som studentby. Vi i Velferdstinget ønsker oss et eget studentråd, som på mange måter vil fungere på samme måte for studenter som ungdomsrådet spiller for ungdommene i Oslo. I et studentråd kan vi jobbe sammen for felles mål og utvikle Oslo til å bli den beste kunnskapsbyen.

For at Oslo skal tiltrekke seg flere internasjonale studenter må man gjøre byen ytterligere attraktiv. Kunne vi løftet fram alle de flotte kulturtilbudene i byen vår? Å samle alle studenttrabattene som finnes på ulike

kulturtilbud kan være ett grep. Det vil synliggjøre tilbudene og kanskje lette på lommeboken. Regjeringen satser på kunnskapssamfunnet, og det viser de ved å satse på flere studentboliger i pressområdene. Likevel går dekningsgraden av studentboliger ned i følge tall fra Norsk studentorganisasjon. Dette er en uheldig utvikling for Oslo som har landets lengste studentboligkø. Dersom kommunen kan stille med rabatterte tomter til Studentsamskipsnaden i Oslo og Akershus vil det muliggjøre flere studentboligprosjekter. Studentboliger er et bra virkemiddel for å skape et ungt, levende og godt miljø i bydelene.

Å realisere kunnskapsbyen Oslo er ikke et prosjekt studenter eller politikere kan få til hver for seg – vi må dra lasset sammen!

Dobbeltmoral

Utenlandsstudenter

Nikolai Fjågesund, leder i Europeisk Ungdom

Universitas fortalte forrige uke at SV ønsker å holde tilbake EU-penger for å finansiere Storbritannia-studiene til norske studenter. SVs utdanningspolitiske talsmann, Torgeir Knag Fylkesnes, mener regjeringen bør ta opp forhandlingene med Storbritannias utdanningsminister.

Dette mener vi er dobbeltmoral av øverste klasse. Torgeir Knag Fylkesnes representerer et parti som ikke ønsker tettere integrasjon med EU. Derfor er det også feil å legge skylden på andre i de tilfellene hvor hans eget standpunkt ikke passer overens med virkeligheten.

Skoler i Europa kan, dersom de før Norge undertegnet EØS-avtalen hadde en form for forskjellsbehandling når det gjelder skolepenger, fortsette med det også etterpå. Skoler som har gjort om reglene sine eller

etablert seg etter at EØS-avtalen ble inngått, kan ikke drive med forskjellsbehandling.

EØS-avtalen gir Norge i første rekke full tilgang til det indre marked. Fordi vi er så tett integrert med EU, har vi i tillegg forhandlet fram 74 andre avtaler. Med andre ord: selv om vi er tett integrert med Europa og EU gjennom EØS-avtalen, er ikke dette en fullstendig garanti for at norske innbyggere får like vilkår. Gjennom et EU-medlemskap ville det vært betydelig mye

enklere for norske studenter å ta utdanning i europeiske land.

Jeg synes det er viktig at flere norske studenter reiser på utveksling, samtidig som vi også ønsker at flere internasjonale studenter skal komme hit. Utvekslingsopphold gir studenter unik kunnskap og viktige erfaringer. NHO har vært blant de tydeligste pådriverne for mer internasjonalisering. Derfor er det synd at skolepenger skal være et så stort hinder som det er i dag.

Foto: Camilla Størvelten

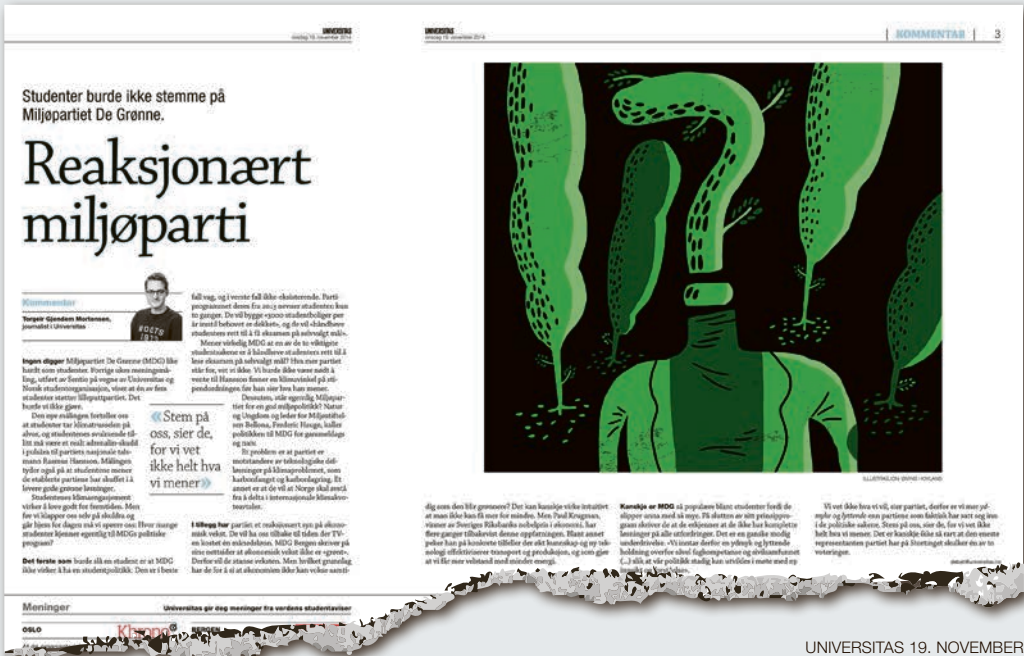
Musikk i bilder og fortellinger

Christian Hundsnes Grøvlen (piano)
Minken Fossheim (skuespiller)

Torsdag 27. november kl. 19.00
Norges musikkhøgskole, gratis

nmh.no/arrangementer
Slemdalsveien 11

Faktasjekk: Burde studenter stemme på Miljøpartiet De Grønne?

Kronikk

Magnus Rees, Grønne Studenter
Anna Serafima S. Kvam, Grønn Ungdom

I forrige ukes Universitas kom journalist Torgeir Gjendem Mortensen med en tirade av påstander om Miljøpartiet De Grønne. Essensen i Gjendems analyse er at partiet har blitt nest størst blant landets studenter ved å ha mangelfull og tidvis ikke-eksisterende politikk.

For det første er det dårlig gjort av Mortensen å redusere tusenvis av norske studenter til en saueflokk som blindt går etter det mest innholdsløse partiprogrammet. Denne påstanden vitner om en sørgelig liten tro på norske studenters refleksjonsevne og dømmekraft. For det andre er påstandene han presenterer gale. Vi vil gjerne ta med Mortensen på en faktasjekk.

Den første påstanden er at De Grønne ikke har en studentpolitikk. Kun vår politikk på antall studentboliger og rett til eksamen på selvvalgt mål, har Mortensen klart å finne frem til. Han har ikke fått med seg kapitlet om fri kunnskapsutvikling og punktene om gratisprinsippet, endringer i finansieringsmodellen og Open Access, at resultatene av offentlig finansiert forskning skal være gratis tilgjengelig for alle, for å nevne noe.

Også i vårt alternative statsbudsjett, er det mye å glede seg over for studenter. Vi følger opp løftet om 3000 studentboliger og øker støttebeløpet per bolig. Vi gir 12 måneders studiestøtte til studenter med barn og 11 måneders støtte til resten. Støtten blir også regulert i takt med grunnbeløpet. Vi er glade for å kunne presentere et studentvennlig statsbudsjett og samtidig avkrefte Gjendems beskyldninger om at MDGs studentpolitikk nærmest ikke eksisterer. Vi blir også optimistiske av at klimaspørsmålet mer enn noen gang ser ut til å være avgjørende når norske studenter velger parti. De Grønnes politikk på dette området appellerer til stadig flere unge. Mortensen derimot, later ikke til å være helt overbevist.

Den andre påstanden som presenteres om De Grønne, er nemlig at vi egentlig ikke har så god miljøpolitikk. Dette begrunnes med at vi er kritiske til dagens måte å organisere klimakvoter på, og at vi angivelig er motstandere av å utvikle klimavennlig teknologi, som fangst og lagring av karbon. La oss se om disse påstandene holder vann.

Sannheten er at klimateknologi er helt nødvendig, men at det såkalte månelandingsprosjektet på Mongstad var en fryktelig dårlig ide. Prosjektet slukte milliarder av kroner, men kom aldri i mål. Et samlet

«Essensen i Gjendems analyse er at partiet har blitt nest størst blant landets studenter ved å ha mangelfull og tidvis ikke-eksisterende politikk»

Storting er enig i at prosjektet måtte avsluttes. De Grønne ønsker teknologiutvikling velkommen, men slike prosjekter må aldri bli en sovepute som kommer i veien for omstillingen fra en fossil-basert økonomi til en fornybar økonomi. Utfasing av olje og gass må nødvendigvis gå hånd i hånd med teknologitvikling og av framvekst av nye fornybare energikilder.

Heller ikke dagens system for klimakvoter er god klimapolitikk. Denne politikken har desverre vist seg å være spesielt ikke-fungerende. De Grønne mener at vi faktisk må kutte utslipp for at utslippene skal gå ned. Effekten av kvotemarkedene er i dag høyst diskutabel. Dagens klimapolitikk har ført til at Norge har høyere klimautslipp i dag, enn da utslippskutt først kom på dagsorden. Det ville være en katastrofe om norske politikere fortsetter å betrakte kvotehandelen som en slags bærebjelke i norsk klimapolitikk.

Mortensen påstår videre at både Bellona og Natur og Ungdom stempler De Grønnes politikk som gammeldags og naiv. Bellona sin kritikk er begrunnet i Bellona-leder Frederic Hauge sitt personlige engasjement for prosjektet på Mongstad, så denne tar vi ikke så veldig tungt. Natur og Ungdom har også hatt andre standpunkter enn oss i enkeltsaker, men har aldri sagt at vi er gammeldagse og naive. Slik vi oppfatter det, har De Grønne og Natur og Ungdom et glimrende forhold til hverandre.

Den siste påstanden om De Grønne, er at vi har et reaksjonært syn på økonomisk vekst. Når vi er et vekstkritisk parti, er det ikke fordi vi er i en rus av naiv nostalgi og har et ønske om å bli med første og beste tidsmaskin tilbake til åttitallet. På en klode med begrensede ressurser er uendelig vekst faktisk ikke mulig så lenge veksten er raskere enn teknologiutviklingen.

Skal vi ha et håp om å unngå mer enn to graders global oppvarming, er det nødvendig å redusere verdens totale energiforbruk. Å mangedoble nordmenns forbruk, slik de nåværende fremskrivingene for norsk økonomi tilsier, blir dermed hinsides all fornuft. Hvis De Grønne skal være et troverdig miljøparti, må vi ta tak i årsakene til klimakrisa og tapet av biologisk mangfold. Vår vekstkritikk er en konsekvens av at vi setter klima og miljø først.

For ordens skyld vil vi nevne at Rasmus Hansson møter i langt flere voteringer i Stortinget enn den gjennomsnittlige stortingsrepresentant. Som et lyttende parti ønsker vi selvsagt debatt om vår studentpolitikk, og hva som er god klimapolitikk. Avslutningsvis, og i ydmykhetens navn, ber vi derimot om at framtidige innspill tar utgangspunkt i påstander med rot i virkeligheten.

Barbering er ikke mote, det er ideologi

Et forsvarsskrift for det frie skjegg. Skjegg er testosteron, visdom, mote og jul. Men først og fremst er det et tegn på at vi lever i et fritt samfunn.

Essay

Petter Fløttum, nettredektør

«Menn velger ikke å ha skjegg, menn velger å fjerne det», sier Anders Kvåle Rue.

Han har skrevet boka *Skjegg – en kulturhistorie*, hvor han tar for seg skjegget opp gjennom historien. Og etter å ha studert skjeggets historie, er i alle fall han klar i sin sak: Det er ikke mote, men ideologi som avgjør om vi har skjegg eller ikke.

Denne teksten er et forsvarsskrift for skjegget. Ikke at det egentlig trengs, mannlig ansiktshår har vist seg å overleve hardere angrep enn både hipsterstigma, Taliban- og IS-båsetting. Skjegget har overlevd verdenskrigenes militarisering, de franske keiseres dokkefesi-deal, katolske presters gudfryktige kjaker og fascismens og nazismens klør.

«Fascisme og nazisme er anti-skjeggbevegelser», forteller Kvåle Rue. Benito Mussolini var en innbitt motstander av viltvoksende herrefjes. Han skrøt selv av å ha sterk skjeggvekst, men barberte det bort. Fremtiden er skjeggløs, mente den italienske diktatoren.

Vel, la oss først som sist avkrefte den misforståelsen. Man skal aldri gå av veien for å motbevise en fascist, som en klok mann med skjegg en gang skrev.

«Siden vi i dag har mulighet til å barbere oss, kommer ikke skjegget til å forsvinne», forteller zoolog og biolog Petter Bøckman ved Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. Evolusjonsmessig er det ingenting som tyder på at vi får, eller vil få, glattere ansikter. Det er rett og slett ingen grunn til at det skal forsvinne. Rent fysisk gir skjegget en viss varme, og det beskytter tildels kjevepartiet, men dette er ikke dets primære oppgaver. Hadde vi trengt kraftigere kjever som tålte enn større trøkk, vel, da hadde vi hatt det nå. Anlegg

ILLUSTRASJONSFOTO: HANS DALANE-HVAL

for skjegg er ikke en kroppslig egenskap som før var nyttig, men nå ikke lenger har noen rolle. Derfor er det heller ikke en egenskap som menneskemannen kommer til å kvitte seg med.

Nei, skjegg er *all about sex*.

Om en mann har anlegg for skjegg eller ikke, avhenger av det mannlige kjønns-hormonet testosteron. Glatte kjaker, selv uten barbering, kan tyde på lite testosteron. I tillegg til å styre mye av den kjønnslige utviklingen hos mannen samt å stå bak flere av de kjønns-spesifikt maskuline trekkene, gjør også hormonet at man får dårligere immunforsvar. Det er blant annet derfor menn lever kortere enn kvinner. Et stort skjegg er dermed et tegn på at man kan leve godt på tross av et dårligere immunforsvar. «Det viser at man er sterk og sunn», forteller Bøckman.

Skjegget får i tillegg kjeve- og ansiktspartiet til å se større ut. Man ser ut som en sterkere hann med et omfangsrikt skjegg. Alt i alt er ansiktshår en egenskap som som skal lokke kvinner til å ville forplante seg med mannen. Som sagt, det er all about sex. Det handler om seksuell seleksjon, en mekanisme som lever i beste velgående den dag i dag. «Det er som pupper på damer, som viser at *hei, jeg er dame, og jeg er i forplantningsdyktig alder*», forteller Bøckman. Skjegget sier «hei, jeg er mann, og jeg kan sette barn på deg.» Dette er også bakgrunnen for det enkle rådet zoologen gir til de av oss skjeggete som daglig får krav eller oppfordringer om å finne fram barberhøvelen slengt etter oss: «Da må du spørre deg: har du tenkt å parre deg med vedkommende?» Om svaret er nei, har deres mening ingenting å si.

Men tilbake til Mussolini, som beviselig ikke ante hva han drev med, og skjeggløsheten som ideologi. «Skjegget vil

historisk dominere i frie perioder, mens i perioder hvor samfunnet går i takt med det en ledelse dikterer, vil barbering slå sterkt inn», forteller skjegghistoriker Kvåle Rue. Hans hovedkonklusjonen er at skjegget som regel er minst i regimer og i samfunn hvor mannen må kontrolleres og holdes nede. Barbering er en symbolsk kastrering, en måte å temme mannens virilitet og kraft.

Hvis vi skuer tilbake, i alle fall gjennom den vestlige historien, ser vi at skjegg har vært mote i perioder etter at samfunnet har beveget seg i en friere retning. I revolusjonsårene etter at franskmennene gjorde opprør mot de borgerliges og keiserens hvite parykker og stramme barbering, kom først kinnskjegget på moten. Deretter

ble flere og flere menn mer og mer behåret. Og i reformasjonen var det de protestantiske, ikke de katolske prestene som virkelig slapp skjegget løs. I nyere tid er 1960-tallers anti-krigsbevegelser som hippiekulturen kanskje den mest skjeggete. Da vokste skjegget ut av en lang periode med økende militarisering og to store kriger. Og så Hells Angels da, som begynte med krigsveteraner fra andre verdenskrig som kjørte formålsløst rundt i USA på

jakt etter fullkommen frihet. Den skjeggete perioden vi finner i dag begynte med stiliserte barter og kinnskjegg rundt år 2000, og har så beveget seg inn i dagens helskjegg.

De totalitære liker ikke skjegget. De glattbarberte marsjerer i takt, mens de ubarberte går som de selv vil. Og ja, det finnes selvsagt unntak, blant annet der skjegget har en religiøs karakter. Men tendensen er klar: skjegget utstråler frihetselskende, maskulin virilitet. Og skal du kontrollere noen, må det temmes. Militæret er i så måte en paradoks. Der er det ønskelig med sterk maskulinitet og aggressivitet, men den må holdes i tømme. Den menige er ikke sin egen herre, han er et redskap. «De britiske offiser-bartene

fra 1800-tallet er det perfekte uttrykk for dette kompromisset: det viser en kjønnsmoden mann, kampdyktig mann med mye testosteron, men at han har fjernet hake-skjegget viser at han har kontroll på seg selv og underordner seg», forteller skjegghistorikeren. Og om offiseren har bart og den menige soldat tvinges til glattbarbering, er det ingen tvil om hvem som har makt over hvem.

I tillegg til å være et ekko av økt samfunnsfrihet, i alle fall for mannen, har skjegg også blitt sett på som en visdomsindikator. Spesielt hvitt, aldrende skjegg har vært et tegn på at mannen bak skjegget er en folk bør lytte til. «Det var kjempemote i det store vitenskapens århundre, 1800. Da var du ikke eldre, ordentlig vitenskapsmann uten skjegg. Men så forsvant det på 1900-tallet, sannsynligvis i sammenheng med militariseringen av motebildet», sier Bøckman.

Og videre fra visdommen vokser skjegget raskt over i nissens land. Julenissen av i dag er en ikke så salig blanding av Gudstilbedelse og avgudsdyrking. Kvåle Rue mener nissefar er et bilde på Gud: han straffer de onde og belønner de gode, bor på et mystisk sted og har hjelpere. «Man kan vanskelig tenke seg Gud uten skjegg. St. Nikolas av Myra skal ha hatt langt, hvitt skjegg, noe som jo videreføres i dagens «Cola-nisse». Her hjemme har også julenissen arvet litt fra de gamle fjøsnissene. Etter norrøn tradisjon setter man ut grøt til haugkallen, altså den forfaderen som først ryddet gården. Og hva har en forfader som var vis nok til å sikre seg en gård? Jo, et hvitt visdomsskjegg. Skjegget er visdom, erfaring og det viser hvem som har makt over hvem. «En nisse uten skjegg, er nissens hjelper.»

Skjegget trenger som sagt ikke noe forsvarsskrift, det overlever alltid. Men av og til er det godt å få repetert det man allerede vet, og å flagge sin støtte til en god sak: la skjegget gro.

«Jeg er en frihetselskende, kjønnsmoden, ikke-fascistisk mann som gjerne setter barn på deg», sier ansiktet mitt. Hva sier ansiktet ditt?

utenriksredaktør:
ingrigb@universitas.noIngri G. Bergo
405 51 189

UTENRIKS

Evakuerer universiteter

UKRAINA: Tusenvis av professorer og studenter evakueres fra Øst-Ukraina til andre regioner i landet for å fortsette utdanningen sin. Vilkårene under separatistregimet er uutholdelige, ifølge en professor fra Donetsk.

– Hvis du ikke gjør som de sier, anser de det som sabotasje. Og da kan det være de skyter deg, forteller professoren til *Southeast European Times*. Av sikkerhetsmessige årsaker ønsker han å være anonym.

Ekspert oppfordrer ukrainske myndigheter til å flytte universiteter og vitenskapelige ansatte fra områdene som kontrolleres av de prussiske separatistene. Ifølge det ukrainske utdanningsdepartementet har elleve universiteter blitt flyttet så langt.

Saksøker universitet

JAPAN: Etter å ha fått avslag på sin opptakssøknad, planlegger en mann i 20-årene å saksøke kvinneuniversitetet Fukuoka for kjønnsdiskriminering. Ifølge mannen bryter universitetets avgjørelse med den japanske grunnloven, der likhet for begge kjønn er nedfelt som prinsipp.

– Det er upassende for en offentlig utdanningsinstitusjon å regulere opptakene basert på søkerens kjønn, uttalte mannen til *The Asahi Shimbun*.

Årsaken til at han valgte Fukuoka-Universitetet var at dette var det eneste offentlige universitetet hvor de tilbød mat- og helseforskningsprogrammet som han ønsket å avlegge eksamen i.

Folkeuniversitetet
Øst

Skal du studere i utlandet?

IELTS er den engelsktesten som er akseptert av flest utdanningsinstitusjoner verden over.

Du tar den hos oss.

IELTS™

Official Test Center

folkeuniversitetet.no tlf: 03838

Toner ned m

I Japan jobber grupper på den politiske høyresiden for å innføre en patriotisk omskrivning av historien i skolen. Som resultat lærer japanske elever mindre om krigsforbrytelser enn før.

Patriotisme

tekst Torgeir G. Mortensen
foto Nicolay Woldsdal

– Jeg mener det er viktig å lære om alle sidene av historien slik at vi selv kan gjøre opp vår egen mening om hva som er rett og galt.

Det sier Aoi Utsuki som er fra Tokyo og studerer til å bli lærer ved UiO. Hun liker ikke at den japanske regjeringen vil viske bort de negative sidene av historien.

Siden årtusenskifte har nasjonalistene i Japan fått stadig større innflytelse på hva elever lærer i historietimene på skolen.

I oktober 2013 beordret Japans kunnskapsminister skolestyret på den lille øya Taketomi til å bruke en konservativ lærebok som tidligere var blitt avvist.

I 2007 demonstrerte over 100.000 mennesker på øya Okinawa mot det japanske kunnskapsdepartementet, som hadde instruert lærebokforfattere til å tone ned militærets rolle i masseselv mordet i Okinawa i 1945.

Massakre og sexslaver

– Skolebøkene i historie har blitt mindre frittalende om andre verdenskrig. Beskrivelsene av japanske krigsforbrytelser har blitt gradvis tonet ned, og Japans lidelser har fått økt oppmerksomhet, sier Dick Stegewerns, førsteamanuensis i japansk kultur ved Universitetet i Oslo.

Deler av dagens politiske spenning mellom Japan og Kina stammer fra historiske hendelser. Sentralt i skolebokdebatten står massakren i Nanjing i 1937. Mens kinesiske myndigheter hevder at 300 000 sivile ble drept i angrepet, blir det av nasjonalistiske grupper i Japan sådd tvil om massakren i det hele tatt fant sted.

– Da jeg tok japansk historie på videregående skole var ikke pensumet særlig nasjonalistisk. Jeg lærte begge sidene av historien, om både de gode og de dårlige handlingene. Japanere reiser ikke så mye, derfor er det ekstra viktig at skolen lærer oss om det som foregår i verden rundt oss, sier Aoi.

En annen debatt er hvorvidt den japanske hæren hadde sexslaver, såkalte «comfort women», både før og under andre verdenskrig. Bruken av sexslavene, de fleste fra Korea, er dokumentert i intervjuer med både ofrene og overgriperne, men i nye skolebøker betviles det at den japanske hæren spilte en direkte rolle i praksisen.

Ingen konsensus

Førsteamanuensis Stegewerns mener debatten har blitt så stor

Skolebokdebatten i Japan

- Nasjonalistiske forskere og politikere, inkludert statsminister Shinzō Abe, har lenge hevdet at en omskrivning av skolebøkene er avgjørende for å gjenopprette landets selvbillit.
- Høyresiden blir beskyldt av mange i Japan, og i nabolandene, for å bruke skolebøker til å hvitvaske den japanske historien.
- Det er private aktører som skriver skolebøkene, men bøkene må autoriseres av kunnskapsdepartementet. Lokale skolestyrer bestemmer så hvilke pensumbøker skolene skal bruke.
- I desember ble et forslag om nye autoriseringsstandarder vedtatt. Kritikere hevder at den nye standarden betyr at bøker må inkludere nasjonalistiske synspunkter av andre verdenskrig for å bli godkjent.

«Beskrivelsene av japanske krigsforbrytelser har blitt gradvis tonet ned, og Japans lidelser har fått økt oppmerksomhet,»

Dick Stegewerns,
førsteamanuensis ved UiO

i Japan fordi det ikke finnes noen nasjonal konsensus om hva som skjedde under krigen.

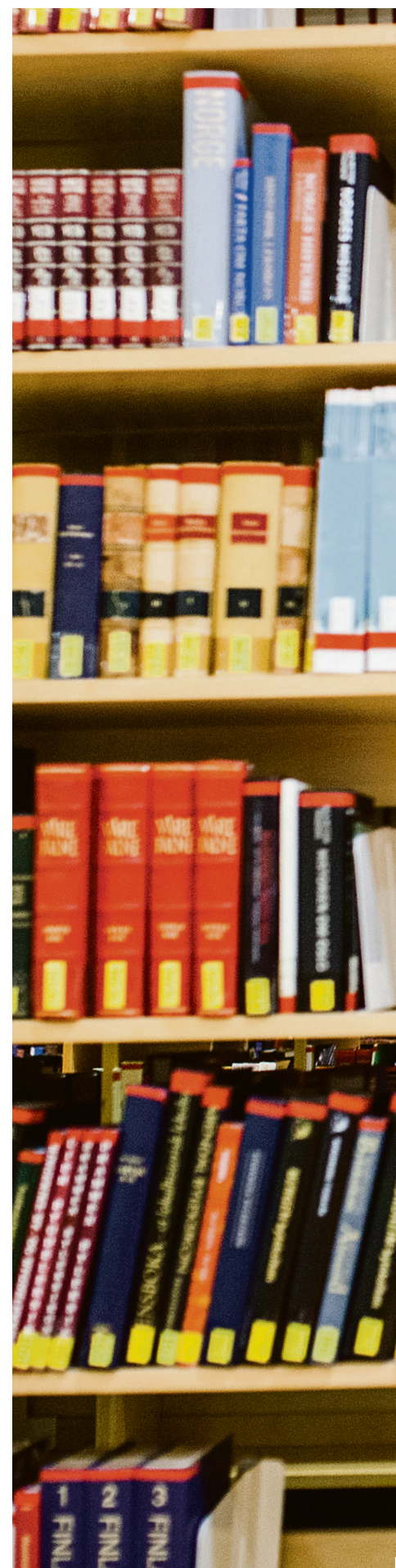
– Det finnes tre forskjellige tolkninger av krigen som alle gir ulike svar på spørsmålet om Japan var gode eller onde, forteller han.

Siden amerikanerne okkuperte landet etter andre verdenskrig har amerikanernes syn på krigen vært landets offisielle tolkning. Tolkningen har igjen blitt kritisert av både den politiske venstre- og høyresiden.

Høyresiden mener at Japan ikke var overgriperne, men ble lurt inn i krigen av USA, England og Kina. De vektlegger Japans lidelser under krigen: Japan var ikke en overgriper, men offeret for to atombombangrep. Siden slutten av 90-tallet har nasjonalistiske grupper begynt å skrive sine egne skolebøker.

Und sirkel

Selv om kjernen av debatten handler om hva elever skal lære

Vil gjøre opp sin egen mening: Aoi Utsuki er imot

på skolen, engasjerer få japanske ungdommer seg.

– Veldig få ungdommer stemmer, sammenlignet med de eldre. Det betyr at politikerne bryr seg langt mer om meningene til de eldre, sier Ulala Kinai. Hun kommer fra Osaka, den tredje største byen i Japan, og studerer kjønnsstudier ved UiO.

I tillegg skyller eldrebølgen over Japan. Ingen land eldes raskere, og dette gjenspeiles i velgerdemografien. I valget i 2012 stod velgerne over 60 år for 44 prosent av stemmene, mens velgerne i tjuetårene stod for kun 13 prosent.

Ørke kapitler

den nye patriotiske omskrivningen av historiebøkene i den japanske skole. Hun mener at mangel på informasjon kan lede oss til gale meninger.

På grunn av den svake politiske interessen blant unge voksne, er Kinai bekymret for Japans fremtid. – Japanere er veldig opptatt av sin egen økonomi og å sikre seg høy status. De fokuserer på å komme seg inn på et bra universitet, og alt handler om å pugge pensum. Og når de begynner i arbeidslivet liker de færreste japanere jobben sin, men lever heller for helgene, sier Kinai.

Mer pugging enn diskusjon
Utsuki, som studerer til å bli lærer, er enig med Kinai i at skole-

timene i Japan er mer basert på pugging enn debatt. Hun tror at en av grunnene til at ungdommer i Japan ikke interesserer seg i politikk er at de ikke lærer å diskutere på skolen, samtidig som det er uvanlig for japanere å snakke med vennene sine om politikk.

– Kanskje er det derfor unge mennesker ikke er så interessert i debatten om historiebøkene. Studentene har ikke nok ferdigheter til å debattere politiske saker, sier Utsuki.

universitas@universitas.no

Mange tolkninger: – Det finnes tre forskjellige tolkninger av krigen som alle gir ulike svar på om Japan var gode eller onde, forteller Dick Stegewerns, førsteamanuensis ved UiO.

Ser fremover: Journalistikkstudent Yolanda Iza har et håp om en bedre fremtid for urbefolkningen i Ecuador.

Teknologi truer tradisjon

Høyteknologiske universiteter og en tiltakende oljeutvinning legger stadig hardere press på urbefolkningen i Ecuador.

Urbefolkning

tekst Hanna Skotheim
foto Nicolay Woldsdal

– Jeg ønsker å føre urbefolkningens tradisjoner videre, og vil kjempe for deres rett til et eget universitet, sier Yolanda Iza, journalistikkstudent ved urbefolkningsuniversitetet i Coto-paxi i Ecuador.

Nylig innførte myndighetene nemlig enda en lov som gjør det vanskelig for urbefolkningen å bevare sin kultur og tradisjoner. Universitetene må nå oppfylle en lang rekke krav for å få kalle seg et universitet. Konsekvensen av loven ble at flere universiteter måtte stenge. Et av disse er Pulversidad Amawtay Wasi, der Yolanda Iza studerer. Urbefolkningsuniversitetet har vært stengt i ett år.

Urgammel kultur

Iza mener myndighetenes krav er uforenlige med urbefolkningens kultur. I dag er hun på besøk i Oslo sammen med 21 andre deltakere fra Latin-Amerika. De har deltatt på et kapasitetsstyringsprogram for sivilsamfunn i sør (TRACE), organisert av den norske organisasjonen Publish What You Pay (PWYP).

Iza kunne studert ved andre universiteter, men ønsket å studere ved en skole der de ivaretar urbefolkningens tradisjoner.

– På mitt universitet snakker de om urbefolkningens forståelse av verden og deres ritualer. Vi vil være forskjellige og unike, sier hun.

Skvises ut

Når de omsider får åpne, vil urbefolkningsuniversitetene bli møtt med hard konkurranse fra de nyetablerte, høyteknologiske universitetene i landet. De såkalte Millenium-skolene har nemlig gjort inntog i urbefolkningens

landsbyer. Millenium-skolene er kjent for et høyt akademisk nivå og konkurrerer med urbefolkningsuniversitetene om finansiering og studenter. Imidlertid lærer studentene om vestlig kultur og ikke deres egen, tradisjonelle kultur. Dette mener Iza er problematisk.

– De får ikke vite hvordan det egentlig er, sier hun.

Realpolitikens seier

Konkurransen fra de høyteknologiske universitetene henger tett sammen med at Ecuador har åpnet for oljeutvinning i regnskogen i Amazonas. Etter at det i 2007 ble anslått at nasjonalparken Yasuni inneholdt ca. 850 millioner fat olje til en omtrentlig verdi av 10 milliarder dollar, kom president Correa i en lei knipe. Han hadde lovet å styrke urbefolkningens rettigheter, men samtidig led landet under trange økonomiske kår. Løsningen ble at et forsøk på å få rike land til å bidra med økonomisk støtte – et spleiselag for at Ecuador skulle la oljen ligge.

Men det internasjonale samfunnet sviktet. Etter fire år var bare en brøkdel av de sårt tiltrengte pengene betalt inn, og Correa så seg nødt til å åpne for oljeboring.

Må styrke kunnskapen

Programmet som PWYP Norge la fram sikter på å være kunnskapsfremmende for aktører som arbeider i utvinningsindustrien. Slik skal de unge studentene kjempe for at oljen i alle fall utvinnes på en mest mulig bærekraftig måte.

Iza har ikke gitt opp håpet.

– Min drøm er at vårt territorium blir respektert. Det jeg ønsker mest er at mine barn får vite om våre tradisjoner og vårt området slik som jeg husker det, sier hun.

universitas@universitas.no

UNIVERSITAS' STORE JULEØLTTEST

Universitas står igjen for året mest eklektiske øltest. Et bredt og entusiastisk panel smaker på juleøl- og -akevitt, så du slipper.

Tuborg juleøl: Tuborg er først ut i testen, og det kan gå begge veier. For flere i panelet er det årets første juleøl, og smaksløkene er kanskje ikke finkalibrert til formålet. En ting er imidlertid sikkert: det er for leskende. Dette fremstår mer som en tilgjengelig høstøl, og mangler mye av den tyngden et ekte juleøl skal ha. Når det er så mildt i været som det er nå skal Tuborg ha ros for å ha laget et klimaforandringsjuleøl. Vondt er det allikevel ikke, med smak av karamell, messing og kalendersjokolade. Passer bra til tredjedagsfesting med venner og kjente, når man uansett er lei av familien og de litt mørkere ølsortene.

Ringnes Julepecial: Pussig odør av dagen derpå. Bedre enn vanlig Ringnes i hvert fall, mener én – til høylytt buing fra en annen. Det smaker litt som lettøl, og boksen er koselig og nostalgisk. Men ølet lever ikke opp til nostalgifølelsen på boksen – med mindre man drakk mye lettøl før man ble myndig og kunne kjøpe skikkelige varer. Likevel et overraskende friskt «hei-og-hadet»-øl som smaker farris med lime. Passer bra til julefeiring i varmere strøk, for eksempel Thailand. «Begrenset opplag» står det på boksen. Det er helt greit.

Ladegaards sterk juleøl: Flasken kommer med en vrikork man skulle tro var en nyvinning. Ingen skjønner hvilken vei man skal vri, og den skarpe korken gnager seg inn i hendene på flere i panelet. Vondt i henda er ikke særlig julete. Ølet er svart som natta og lukter masse. Endelig et ekte juleøl, roper noen. Masse smak av brent knekk, røkt anis og mørk sjokolade. Ikke særlig tungt til å ha så mye smak. Det har en god balanse, men en ubestemmelig bismak av masseproduksjon går dårlig overens med det lune gårdsbrygg-preget på flasken, og hindrer dette ølet å gå helt til topps. Allikevel fantastisk mye juleøl på én gang.

Dahls Julebrygg: Boksen er sekstitalls-prega, men så er jo jul synonymt med både tradisjon og gamle dager. Dette ølet vekker uansett følelser, ikke minst på grunn av den joviale trønderske stavingen av slagordet «No e det jul igjen.» Dette har de tappet rett fra Nidelva, det kan jeg smake, sier en deltager skråsikkert. Dette ølet smaker ubehagelig av kobber, og er lett på feil måte, altså tynt. Bælmefaktoren er høy, men bælm er man, er det mest for å slippe smaken. Dahls har imidlertid funnet den perfekte juleøl-fargen på ølet sitt, og det redder kandidaten fra stryk.

Ringnes Julebukk: Ølet lukter mer enn det smaker, og er overraskene søtt. Alkoholsmaken er påfallende i dette sterke ølet. Man blir litt varm i kinna, og det er positivt. Smaker bål og kva. «Kanondigg», sier én. «Æsj», sier en annen. «Dette er den første jeg ikke har hatt lyst til å drikke opp resten av,» avbryter en deltager. Panelet splittes langs en ganske tydelig kjønnsgrænse. «Et machoøl,» prøver noen seg. Bokken hylles og slaktes om hverandre. Med et så sterkt øl er det fare for vel god stemning under julemiddagen. Noen tror det smaker godt over vaniljeis, men det tas ikke med i betraktningen.

Dahls juleøl: Lukter veldig godt, men smaker litt fjøs. Jesus ble jo født i en stall, men det hjelper ikke dette ølet, som mangler litt attityde. Det smaker søtt og gløggpreget, og peker mot te og honning, uten at noen av smakene virker som om de vil noe med deg. Å drikke noen juleøl-sorter er som å bli slått av en 50 år gammel fyllik, men dette er mer som å bli dasket av en undertøysmodell. Mye skum, lite futt, og flaska ser ut som julebrus. Pass på unga!

Mack julespesial: Dette ølet lover tunga gull og grønne skoger, men strupen blir skuffa. En ulv i fåreklær. Dette er det minst julepregede juleølet i testen. Får skryt for flasken, men innholdet er et mackverk. Ingen macktdemonstrasjon, akkurat. Også her er bælmefaktoren høy, men da må man være klar for noen ganske saftige raper etterpå. En liten fraksjon nordfra tar ut dissens med det øvrige panelet, og mener ølet skal ha for inn-satsen. «Dere er bare ikke vant til den typen humle sørpå», sier en, som allikevel må vedgå at Mack tapte seg etter at bryggeriet flytta.

Nøgne Ø Underlig jul: Rommet fylles av duften av granbar og nellikk. «SYKT mye nellikk,» skriker en deltager. For mye jul, for lite øl, mener en annen. Er du kvalm etter julematen kan denne bli i meste laget. En veldig ambisiøs øl, men innfrir mye. «Den lukter bedre enn den smaker også,» sier en deltager mystisk. Dette er ølet Henki Kolstad koser med på trappa i Skomakergata. Julemessig stiller denne i en egen klasse. En tasty rakker. «Soleklar F,» roper en enslig, uenig deltager. «Er du 12 år gammel?» svarer en annen.

Berentsen rogaland juleøl: «Jern og ikke så mye annet!» Dette er Rogalands egen Bonaqua, med en tvist av jern. «En ganske dau jævel.» Er det et lite-øl, lur er en av deltagerne. Ingen tydelig smaksprofil, og ikke noe sjarmerende særpreg. Dette ølet slår panelet som noe man har brygget bare fordi man må ha en juleøl i porteføljen. Fremstår som et preglost industriøl. Man lever bare én gang, og da kan man ikke bruke tid på å drikke kjedelig juleøl. «For å si det med Karl Marx, om du digger dette ølet har du internalisert det kapitalistiske system.»

Nøgne Ø God jul: Panelet enes om at sirup er det ordet som beskriver kandidaten best. Det lukter rett og slett skikkelig digg. Endelig er det jul! Som dansk rugbrød på flaske. Dette er en tjukk jævel, så finn fram kniv og gaffel. Tydelig hint av anis og kandisert frukt. Smaker engelsk julekake. Perfekt balanse. Et litt for trygt juleøl til å få A.

Nøgne Ø Julesnadder: Deltageren som først tar mot til seg forsøker å berolige et forvirret testpanel. «Det er som en muggost, det smaker mye diggere enn den lukter!» Det øvrige panelet kommer på banen. «Dritdigg, om du bare holder deg for nesa!» «Julesnadder, det kan jeg skrive under på!» Tydelige elementer av frukt og rakfisk. Lukter kloakk, smaker gud, men alt for vågalt til å nå helt opp.

Grans Julebrygg: Sexy flaske! Appellerer nok godt til intellektuelle studenter. Herlig vågalt, til Grans å være. Smaker fudge og smør, men er allikevel fresh. Vel kort ettersmak, for dette landskapet kunne vi godt holdt oss i lenger. Eksotisk, russisk-ortodoks design. På grensen til orientalistisk, men absolutt ikke fremmedgjørende. Et par deltakere mener denne blir i sureste laget, og at den bruser litt for mye. Dessuten hevder én at den smaker Svinesund, og at det er negativt. Flertallet mener allikevel Grans har levert et juleøl som både overrasker og gleder. Grans utviser en entusiasme for produktet sitt som få andre produsenter kan by på. Allikevel trekker et par klare motstemmer karakteren ned ett hakk.

Fredrikstad juleøl: «Ille bra øl, dere. Karakter A,» sier en lokalpatriot i panelet, og forsøker å gå videre til neste post på programmet. Panelet er uenige og vil gjerne smake før de konkluderer. Aromaen er ubestemmelig, og smaken blir ingen kloke på. «Dette drikker vi mye av i jula, og da koser vi oss,» fortsetter han. Bønnen faller for døde ører, for selv om det smaker mye treffer det ingen av deltagerne. «Til å smake så mye elvemunning og brakkvann som dette gjør er det overraskende lite vondt. Dette kunne jeg godt drukket om jeg feiret jul i Østfold,» sier en deltager trøstende.

Mack God jul: Vinner av årets beste design. «En Fabergéflaske,» roper en testveteran ut. Lukter honing, og skuffer ikke i smaken. Kjempegod, roper flere pannedeltagere i munnen på hverandre. Når begeistringen for flasken har lagt seg blir stemningen mindre panegyriske, uten å surne helt. En rett-fram-øl mener noen. «Litt grå mus i juleølsammenheng, men en grå mus som bare er din,» sier én. Kanskje er det dette man trenger på julaften. Den litt metalliske smaken kan være en homage til gruvedrifta i nord. Panelet fordeles ganske jevnt mellom A, B og C.

Kinn Tomasmesse: «This party's on, bitches,» ramler det ut av en veterandeltager. Dette er et øl du må drikke tidlig på kvelden for mektig er bare fornavnet. Lav bælmefaktor, høy spyfaktor. Alle er enige om at det smaker hasselnøtter og mandler, bensinstasjon, kaffe og brent hår. Panelet deles over hvorvidt det er godt eller ikke. Kan nytes til kaffen, som en deilig Cognac, mener én. Passer også bra til gåselever. «Et øl for voksne, ikke for pyser,» Redaksjonen deles på midten, og skandalen er et faktum; «Jeg føler jeg sitter i en jury hvor Postigirobygget får Spellemannsprisen.»

Jacobsen Golden christmas ale: Aker Brygge-fancy flaske. Kaksete rolexfaktor, men er ikke det litt stilig? Et fusion-øl. «Fy faen så mye citrus! Og dadler,» roper en frelst deltager. «Hvem er egentlig Jacobsen?», spørres det. En eksplosiv øl, mener panelet. Det perfekte avbrekket i en serie mørke øler. Jacobsen har taklet kunststykket med å lage en florlett og elegant juleøl. «Hva er greia med flaska? Fallosalarm!» «Nei, barsk flaske – feminin smak», sies det. En øl for alle. A for Aker brygge!

Grans Ekte Jul: Med ekstra skum! Smaker vanlig Grans, bare bedre. Med andre ord ganske god. «Dø, » mener allikevel noen. Det trekkes paralleller til Newcastle brown, bare med mindre smak og mer futt. Allikevel mye digg karamel om man bare er villige til å lete. «Snikende karamel, skjult godsmak, » sier en filmnerd i panelet. Kandidaten er mistenkelig lite kaksete til å være fra borger-skapets Sandefjord. Den skulle vært brygget i Horten. Litt kitch, men absolutt hederlig!

Mack juleøl God jul (boks): Macktesløst macktmistbruk! «Lukter veldig Bodø, » sier en kjenner fra traktene. Her har metallsmaken tatt helt overhånd. «Å drikke denne ølen er som å slikke på et frossent gjerde.» Ingen bigmack, med andre ord. Denne er like syntetisk som macknuggets. Dette er minste felles multiplum for juleøl, og smaker lite eller ingenting. Det var ikke direkte vondt, mener et mindretall, bare provoserende ordinært. Høy bælmefaktor.

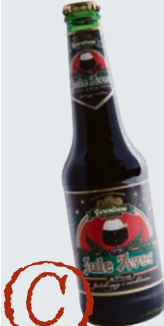
Kinn Solsnu: Lukter IPA. Ser ut som hveteøl, lukter som hveteøl, men er det hveteøl? Et veldig kontinentalt juleøl. Hvis jula varer helt til påske bør du drikke denne mot slutten. Påskeøl! Som alt hveteøl lukter det såpe og allehånde, altså som en skikkelig god dusj. Litt for daff.

Kinn Julefred: Snu det andre kinnet til, for rosinentonene strekker en hånd ut av flaska og gir deg et skikkelig dask i det du åpner. Bak rosinen lurer lær og rust, som bidrar til en viss ballanse. Til syvende og sist et ganske streit juleøl. Det har mye å by på av balansert sødme og julepreg, men er ikke spesielt spennende. Den eneste julematen dette ølet passer til er sviskekompott, men for all del, godt nok. «Vi trenger ikke stemme en gang, dette er en c!»

Ringnes Sterk flaske: Det lukter konfekt og sukkerspinn. Det lukter også den smellen du går på når du får i deg for mye av dette svært lettdrikkelige sterkølet. Smaken er umiskjennelig Ringnes, og det splitter panelet. Humlefrisk til juleøl å være. Smaker tradisjonelt i det det treffer ganen, men så sklir det litt ut. «Dette ølet trenger et år på folkehøyskole for å finne ut hva det vil, » konkluderer en av deltagerne.

Berentsen Jule Avec: En frekk juleøl. Denne ølen tar grep og bestemmer. Lukter ferdig oppvask og tøymykner på en sommerdag. Brent honning og julekake nevnes. «En leksjon i balanse» Et øl så søtt at du må passe deg for veps i desember, mener en høylytt minoritet. «Om denne var en konjakk hadde den fått en A, » mener en annen. Designet er nitrist. «Laga i paint, » sier en visuell tungveker. Et normcore-øl for den eventyrlystne.

Frydenlund Juleøl: «Jeg ble slått i bakken av smakskompleksiteten. Friskt men anonymt. Søtt pissvann, men mye søtt pissvann». Lider av Frydenlunds problemer, føyer seg inn i familien som et anonymt, sort frydenlundfår. Uforløst som en slapp penis på kjerringa før julaften. Den smaker rett og slett nordmann; anonymt og døllt.

Nordlands Juleøl: Døll, » kommer det raskt. Dette er å drikke champagnebrus uten kullsyre. Det smaker litt som noen antagelig tror et ekte juleøl skal smake. Stort sett søtt og tamt, krydret med nellikk. Ën mener å kjenne karve, men meningen avskrives når det blir klart at vedkommende er alene om den. Dette ølet har ingen tydelig profil, og tar ingen spennende valg. Nordlandskontigenten er i utgangspunktet positive, men snur når de finner ut at ølet er brygget i Trondheim. «Det er dette som skjer når man flytter produksjonen!»

Berentsen Julefnugg: Dette er et øl som byr på seg sjæl, men som ikke våger å gå hele veien. Julefnugg går til second base, men feiger ut. Ølet skuffer mest på grunn av det enorme potensialet. Det eneste som er galt er den litt tamme ettersmaken. Antiklimaks er ikke en smak, men dette er egentlig et veldig godt og solid øl.

Jacobsen Red Christmas Ale: «Den beste juleølen så langt, » sier en deltager og får et par med på laget. «Det er jo ikke et juleøl en gang, » sier en annen som umiddelbart får gehør. Friskt til å være så mørkt og det har litt einerpreg. Det er antydning til eple i det litt enkle smakslandskapet, stridens eple, for dette er et splittet øl. «Det passer til thaimat, men hvem spiser det på julaften?» Det påpekes et visst slektskap til Guinness, uten at det blir enighet om det. Panelet er og blir splittet.

Sagene Sterk jul: Lukter nydelig! Smaker syrlig fløtekaramell, men på en god måte. «Sagene har gjort det igjen, som bydel altså!» Denne er deilig. Et enkelt og ærlig juleøl med bona plantet i en tiltalende arbeiderklassehistorie. Hønselovisa byr seg fram for verden. Denne har en god syrlighet som nok kler mye julemat, samtidig som den beholder den viktige sødmen. Sursøt. Kineserne har gjort det i årtusener, nå har sagene greid det også. Pluss for kul og stemningsfull liten tekst på den stilrene boksen.

Kringly Kris: «Denne er mørk ass!» Lukter friskt, og går raskt over i mye parfyme, noe som fungerer overraskende godt. Forholdet mellom friskhet og mørkhet har ikke slått bedre ut i denne testen. «Så mørk, så fresh! Makan!» Denne er god til morgen middag og kvelds, mener flere. Parfymen går over i frukt og kanel. Det ølet smaker som et poløl med godt integrert alkohol, men skal faktisk være mulig å få i butikk. Nesten alle er enige om at dette er en vinner, men under stemmegivningen kommer avvikende synspunkter fram. «Jeg synes dette smaker balle.» A'en glipper, til høylytt protest fra flere paneldeltagere.

Lervigs Juleøl: Smaker litt lite til å være så mørk. Denne er mistenkelig svart i fargen, og noen mistenker at det er tilsatt konditorfarge eller lignende. Panelet kan imidlertid ikke bevise noe, og den smaker jo veldig godt. Noe så kuriøst som en IPA-preget juleøl. Smaker syden, banan, såpe og sitrus.

Hansa julebrygg: Overraskende raust julebrygg. Djevelen ligger i detaljene, og detaljene er det dette ølet behersker. Fin balanse. Fint krydret. Har du smakt juleøl har du på en måte smakt dette også, men i dette tilfellet funker det. «Et oppriktig juleøl, » sier en testdeltager, og ingen får seg til å være uenige.

CB juleøl: Smaker tradisjonell jul på sørlandet, altså ganske kjedelig. «Kanskje noe å drikke til juletorsken, men spiser de egentlig det i Kristiansand, » undrer én. Helt grei som øl, men funker ikke som juleøl. Gjesp.

Akevittesten

Gammel Oppland: Dirty oppland! Dette er en ærlig akevitt. Smaker lakrisbåter og blå «Kick». Sterk i munnhulen, sparker deg i magan. Akevitt med to k'er. Den er litt vel søt og klissete, men en overraskende god standardakevitt. «Jeg kunne likegodt drikket tran, » sier en, men vedkommende liker ikke akevitt og tas ikke med i vurderingen.

Gammel Oppland Edel: «Denne var ikke gæren, » roper en paneldeltager som har gruet seg til akevitt-delen av testen. Akevitten er god og rund, men balanserer på en knivsegg hva vanilje angår. «Den beste akevitten jeg har smakt, » sier en. Kanskje fordi den mest av alt minner om en god rom. En nyfrelst akevittelsker ber om litt til. Blir kanskje litt klissete for et virkelig langt julemåltid. Den smaker dyrt, og passer perfekt som julegaveakevitt til en onkel som er levemann. Spleis med søskenbarna dine, så får du råd. Den er smooth i halsen og passer bra til sigaretter.

Gilde Akevitt: Akevitt betyr livets vann. «More like not, am I right, » hoier en deltager. Denne smaker bare helt greit, og vekker ikke interesse på noen måte. Denne akevitten er så friksjonsfri at du kan drikke den på eksamen. Litt neglelakkfjernerpreg, men den er sikkert god til ribba.

Linie Lysholm. Dobbel cask: Fikk på forhånd favorittstempel, og innfrir langt på vei. Streit, stram, rund og fin er adjektivene som går igjen. Ganske lite sødme. Trekker ned at den setter seg i ganen på en litt ufin måte, og at den ikke river så mye som den burde. Varmer allikevel bra. «Om den ikke er testens vinner er den i alle fall svelgets vinner, » sier en paneldeltager, til anerkjennende nikkk. Når man har blitt venn med denne akevitten smaker den godteri, mener flertallet. En liten gruppe mener imidlertid at Jägermeister er den beste sammenligningen, og det gir ikke akkurat assosiasjoner til en classy julemiddag.

Løitens linie: Dette smaker som man tror akevitt skal smake. Andre akevittprodusenter justerer karvemengden sin etter denne. Dette er en ekte innlands- nei-til-EU-akevitt. Pluss for lettdrikkelighet. Denne glir rett ned. Smaker litt billig, så den kan passe til de som ikke liker akevitt, men som allikevel føler de må kjøpe det. Krydrene glir over i en ganske påfallende lakris-ettersmak som redder inn en ellers litt standard akevitt.

Lysholm Authentic linie aquavit: Overtenningsakevitt. Dette smaker som det skal. Det er godt, men ikke så mye mer å si. Når man ser hva andre akevitt-hus har prøvd seg på denne jula kan man spørre seg om tradisjon er veien å gå når det kommer til akevitt. Passe søt, passe karvet, passe med lakris og anis. Gleder du deg til denne er det litt som å gå på tinder-date, det kan umulig leve opp til forventningene. For å få litt liv i denne kan man drikke den ut av en støvel, foreslår en paneldeltager.

anmelderredaktør:
mgnewth@universitas.no

Magnus Newth
404 70 501

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Novarkivet
10.00: Das Kapital
10.30: Novamusikk
11.00: A-lista
12.00: Novamusikk
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Lillesalen konsertserie
22.00: Overkill
23.00: Rolige Vibber
23.30: Électronique
00.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Novamusikk
21.30: Dag for dag

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Tekstbehandlingsprogrammet

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab
17.00: Ærlig talt

11.00: Novamusikk
16.30: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk
19.00: Kvegpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank
13.00: Novamusikk
19.00: Nova Nedstrippa
20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Dub Dubhead
23.00: XO Hiphop

Lørdag

01.00: Novanatt
09.00: Best of Frokost
11.00: Novamusikk
16.00: Reserverbenken
17.00: Lillesalen konsertserie
18.00: Pils og plater

Søndag

01.00: Novanatt
07.00: Tanketog
12.00: Dokunova
12.30: Klagenemnda
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk
17.30: Novamusikk

Spill:

Papp matt

Sjakkbrett

Av: **Dompap design**

Arkitekturstudenten Edvard Glazebrook vant nylig en gründerkonkurranse. Forretningsideen var et sjakkbrett i papp. Innovasjon Norges vinnerkåring var ikke akkurat et sjakktrekk.

Prosjektnavnet «Dompap design» er i så måte ganske betegnende. Du skal nemlig være ganske tett i pappen for å kjøpe dette sjakkbrettet. Bruk-og-kast-mentaliteten som ligger bak et engangssjakkbrett som kun er egnet for nærmeste papiravfallsdunk etter ett slag – for ikke å si ett trekk – legemliggjør det meste som er galt med dagens samfunn. Hvorfor kjøpe et ordentlig sjakkbrett når du kan kjøpe et dusin i papp for samme prisen?

For allerede når brikkene møysommelig må lirkes ut av pappkartongen for å settes sammen, er de i ferd med å gå i oppløsning. Selv det staute tårnet kneler i møte med et par vennlige pikehender. Når utpirkingen er overstått, oppdager man at fingrene er misfarget av billig blekk. Når man først setter i gang med å spille, viser det seg plent umulig å flytte noen av brikkene og samtidig holde dem stående.

De skjøre brikkene kollapser på Anand-vis i møte med selv den minste motgang. Kanskje er det Carlsen-feberen her til lands som har ført til at kyniske pengepugere tror de kan melke sjakkmarkedet for penger. Når

dronningen ligger skrevende og urørlig på kongefløyen, og hesten ligger maltraktet og klar for limfabrikken på E6, er det imidlertid åpenbart for alle, selv Hans Olav Lahlum, at

dette sjakkbrettet selv ikke er verdt pappen det er trykket på.

Anders Sondrup
anmeldelser@universitas.no

Trekk for blekk: Sjakkbrettet falt ikke helt i smak hos anmelderen, som har ankepunkter både mot kvaliteten på pappen og det faktum at blekket smitter over på hendene.

FOTO: HANS DALANE-HVAL

Bok:

Grunt avtrykk

Med et språk preget av klisjeer leverer Kristian Wiese en klønete, men troverdig dannelsesroman.

Avtrykk er Kristian Wikborg Wieses debut. Dannelsesromanen dreies rundt et møte mellom to gamle venner på en lukket psykiatrisk avdeling. Hovedpersonen besøker sin venn «S.» som lider av alvorlige vrangforestillinger. Gjennom samtalen, samt tilbakeblikk fortelles historien om et vennskap, et kjærlighetsforhold og en oppvekst på beste vestkant. «S.» har gjort noe grusomt som forandrer vennskapet for alltid. Gåten om hva han har gjort skaper en spenningskurve som holder leseren interessert.

Avtrykk er en typisk oppvekstroman satt til Oslo, og Wiese har forsøkt seg på noen klumsete homager til andre Osloromaner som *Beatles* og *Pelle og Proffen* ved karak-

ternavn som Seb og Philla. Wiese skildrer ofte en overgang fra illusjon til desillusjon for hovedkarakteren, og det er vanskelig å si hvorvidt forfatter ironiserer over formen eller om det som fremstilles som desillusjon er oppriktig ment. Hovedpersonen fremstår nemlig bare som deppa, og ikke klokere ved romanens ende. Likevel fremstår skildringen av oppveksten troverdig, i hvert fall for oss som har vokst opp i Oslo.

Wiese er på sitt beste når han formidler ubehaget hovedpersonen føler gjennom samtalen med sin gamle venn. Ikke bare har vennene vokst fra hverandre, men årsaken til at «S.» er innlagt påvirker også

vår hovedperson. Forfatteren skildrer hovedpersonens raske skifter mellom sinne og håpløshet, og hvor engstelig han er for å uttrykke dette sinnet. Vanskeligheten med å kommunisere isolerer karakterene og gjør gjensidig forståelse umulig. Redselen for konflikt og trangen til å bli forstått berører noe allmennmenneskelig. Her treffer Wiese en nerve.

Det svakeste leddet i romanen er språkføringen som er overlesset med sammenligninger og metaforer av typen: «Verden der ute er overtrukket av en hinne som i løpet av natten har forvandlet alt til perler, til glass». Man kan komme unna med et par metaforer

Avtrykk

Av: **Kristian Wikborg Wiese**

som denne, men i *Avtrykk* drukner leseren. Wiese har imidlertid potensial til å bli god, og dersom han fortsetter med det han kan best – skildring av menneskelige relasjoner – blir hans neste roman noe å glede seg til.

Julie Kalager
anmeldelser@universitas.no

Play Magnus

Hvem: Magnus Carlsen

Hva: Sjakk-app

Julie Kalager, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Sjakk, ja takk!

Magnus Carlsen er nok en gang verdensmester, og sjakk-VM er over for denne gang. Uten NRKs trekk-fortrekk-analyse blir tilværelsen tung for mange. Men fortvil ikke; appen Play Magnus lar deg spille mot Carlsen i alle aldre. Spillet er basert på analyser av alle sjakkpartiene Carlsen har spilt siden han var ti år. Ved å stille inn Carl-

sens alder, stiller du også inn vanskelighetsgrad, en morsom vri som virkelig kommer til å vri kniven om i såret vi alle bærer på i kraft av å være rent middelmådige i møte med vidunderbarn. Ingenting vil få den gjengse student til å føle seg smartere i disse eksamenstider enn å kunne bære rundt på et barnegeni i lomma til enhver tid.

Julegate-åpning

Hvor: Oslos handlegater

Når: I utvidede åpningstider

Nina Sofie Pedersen, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Fuck forbruksfesten

Julestemninga kommer også i år i form av at handelsstanden hiver på juleprefiks på alle sine salgstriks. Lørdag 29. november lokker et lys-og bjellebefengt Karl Johan med «god, gammeldags julegateåpning». Julenissen og nissebarna fra Putti Plutti Pott kommer visst. Det bør ikke du. La Fabian Stang ringe handlejula inn

alene og gled deg over at du som student verken har tid eller råd til å kjøpe jula inn. Ikke la dem dra nisselua langt nedover huet og waterboarde deg med klementinsaft til du blakker deg på nyeste Nesbø til mor. Tenk på miljøet, fuck forbruksfesten og la handelsstanden stå med nisseskjegget i postkassa. God jul!

Teater:

Ut av skammekroken

S.K.A.M., eller Slik Klarer Altså Mennekset er et tragikomisk teaterstykk som tar for seg den hverdagslige skammen vi alle går rundt og bærer på. I løpet av en snau time får vi servert en rekke ting samfunnet mener vi burde skamme oss over, fra palmeolje og etisk klesproduksjon, til hvordan vi ser ut nakne. Men hvorfor gidder vi å bruke tid og energi på å skamme oss?

Allerede før man får satt seg er stykket i gang på den intime scenen. Sofaer og stoler er plassert langs scenegulvet, med en bok på hvert sete. Vi befinner oss i et bibliotek, der to skuespillere jobber for harde livet med å stable bøker i et bestemt mønster. Flere ganger forsøker en av dem å komme seg ut, uten hell. En kvinne går rundt og deler ut flere bøker til både skuespillere og publikum.

Den spesielle formen minsker avstanden mellom publikum og scenen, og slik får vi ta del i skammen som råder i biblioteket.

Etter hvert blir det tydelig at bøkene representerer nettopp skam, og når man endelig skjønner hvordan de skal stables, kan man forlate biblioteket og legge skammen bak seg. På scenen finner vi også et par som kun holder sammen på grunn av skam og skyldfølelse. I denne delen av stykket er ikke skammen som konsept like smidig inkorporert, men kjemien mellom paret sitter, og det er lett å kjenne seg igjen i de hverdagslige situasjonene de møter. Også i biblioteket har skuespillerne god kjemi, og de leverer replikkene med stor innlevelse. Til tross for at det er mye som foregår, er det aldri vanskelig å

S.K.A.M.

Manus: Lise Andrea Grimelund-Kjelsen

Regi: Eva Burgerhoudt

Med: Karl Gran Grodås, Trine Ruud Grønningen, Irene Nessa Bjørnevik, Ida Sofie Straume, Marianne Pia Bjørgan og Idun Daae Alstad

Scene: Teaterscenen, Chateau Neuf

henge med, og mot slutten samles trådene.

S.K.A.M. stiller spørsmål ved hvorvidt det er verdt å skamme seg, og oppfordrer til refleksjon rundt dette ved ikke å stove alt ut for tilskuerne. Grimelund-Kjelsen og Burgerhouft fortjener derfor skamros for å ta opp et stort og vrient tema på såpass elegant vis.

Ingrid Elise Gipling
i.e.gipling@universitas.no

Danseforestilling:

En toppet kransekake

Oslo Danse Ensemble beviser hvorfor de er viktige for Norsk dansekunst.

Oslo Danse Ensemble (ODE) feirer sitt 20-årsjubileum med sin første forestilling i Operaen. Dette gjør de med brask og bram, og den stående applausen er vel fortjent.

Forestillingen består av tre ulike numre, koreografert av fire av Norges fremste jazzkoreografer. Hver koreografi står stødig alene, men sammen går de opp i en høyere enhet. Ferraz og Subjazz' nummere er actionfylte og livlige og kler et jubileum, mens Strømgrens koreografi skaper et brudd med en helt annen, mer teatral sjanger. Han bringer humor på banen, gir danserne tydelige karakterer og forteller historier. Slapstick møter jazzdans, og publikum ler og skvetter om hverandre. Samtidig mister aldri dansen sitt grasiøse og vakre fundament.

Felles for alle numrene er en boblende energi og fantastiske uttrykk. Koreografi av høy kvalitet krydret med lekre kostymer og intenst lys og lyd gir en komplett pakke. At danserne ikke bare har en enorm kroppsbeherskelse, men også scene-sjarm i bøttevis, gjør at selv de

små øyeblikkene av manglende synkronitet tilgis fullstendig. Publikum blir sugd inn i stemningen som skapes på scenen.

ODE har gjennom tidene vært gjenstand for en diskusjon om hva slags dans som kan kalles kunst, og dette stiller de også spørsmål ved i programmet. Vel, hvis ikke dette er kunst er det vanskelig å skjønne hva som er det. At det er lystig og ekstravagant er bare forfriskende i et mylder av diffus samtidsdans og utfordrende uttrykk. ODE har fra starten kjempet for å bevare den tradisjonelle jazzdansen, men samtidig innlemme den i samtidsdansen, og dette lykkes de fullstendig med. Publikum får alt fra god gammel-dags 20-talls charleston til flashy 80-talls moves, samtidig med Strømgrens friske pust av mer eksperimentelle uttrykk. ODE er ikke redde for å underholde, og de beviser nok en gang at de kan nå et bredt publikum.

Forestillingen er feelgood fra ende til annen, og det rykker konstant i dansefoten. Stemningen oser av suksess og glede, og den stående jubelen er helt på

Kunst: At det Oslo Dance Ensemble er lystig og ekstravagant er bare forfriskende i et mylder av diffus samtidsdans og utfordrende uttrykk, skriver vår anmelder.

FOTO: ERIK BERG

sin plass. På premierekvelden understrekes også ODEs suksess med prisutdeling og takketaler. Ikke nok med at grunnleggerne av ODE tildeles danseinformasjonens ærespris, men kompaniets kunstneriske leder, Merete Lindgjærde, tildeles Kongens fortjenestemedalje. At slike tildelinger tar oppmerksomheten vekk fra utøverne og dansen i seg selv får man heller tåle på en kveld som dette. Det er en

ODE 20 år

Av: Oslo Danse Ensemble

Scene: Den Norske Opera og Ballett

Koreografi: Tony Ferraz, Jo Strømgren, Subjazz

Tid: 20.-23.november

ære å få være med på feiringen, og Oslo Danse Ensemble kunne neppe hatt et bedre jubileum.

Maria Terese Kittilsen
maritkit@universitas.no

Kulturkalender

26 Debattmøte

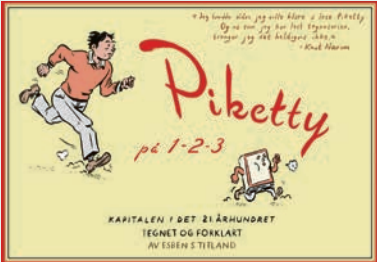
I samarbeid med Polyteknisk Forening arrangerer Morgenbladet *Morgenbladetsalongen*, hvor spørsmålet er hvem som skal gjøre det manuelle arbeidet i kunnskapssamfunnet. Det rekrutteres nesten ikke norske håndverkere for tiden. Ser vi ned på manuelt arbeid? Er det flaut å gå i arbeidsklær? Hvordan sikre kvalitet i arbeidslivets førstelinje? Blant deltakerne er Ole Thorstensen, tømrermester, Cathrine Knudsen, forfatter og tidligere vikar i helsesektoren, Torbjørn Røe Isaksen, kunnskapminister og Jonas Gahr Støre, leder Arbeiderpartiet.

Håndverkeren, 18.00

27 Tegneserielansering

Manifest forlag lanserer av tegneserierserien av Thomas Pikettys *Kapitalen i det 21. århundret*. Boka har satt i gang en massiv, internasjonal debatt om voksende ulikhet i samfunn verden over, og hva vi kan gjøre med det. De rike blir rikere og de fattige blir fattigere, med store konsekvenser for mennesker og samfunn. «Piketty på 1-2-3, Kapitalen i det 21. århundret – tegnet og forklart av Esben S. Tittland», tar deg gjennom de sentrale poengene i boka. Det blir samtale mellom økonom Kalle Moene og filosof Jørgen Pedersen. Esben S. Tittland forteller kort om hvordan man gjør en økonomifaglig murstein om til en morsom tegneserie.

Internasjonalen, 19.00

Endelig som tegneserie: *Piketty på 1-2-3*. FOTO: MANIFEST FORLAG

01 Filmvisning

Smug inviterer nok en gang til gratisvisning av storfilmen *The Homesman*. Tommy Lee Jones har både regi og spiller hovedrollen i dette ville vest-dramaet. Jones og Hillary Swank setter ut på en farefull reise med tre unge jenter i bagasjen. Andre skuespillere på dette stjernelaget: Meryl Streep, James Spader og William Fichtner. NB! Påmelding på Facebook-arrangementet.

Filmens hus, 18.00

02 Dokumentarfilm

Cinema Neuf viser filmen *Jenter*. Dokumentaren skildrer miljøet blant tenåringsjenter på Ruseløkka skole i Oslo. Filmen gir et innblikk i hverdagen til oslojentene og viser deres daglige problemer, diskusjoner og betrende samtaler. Jenter fikk Amanda-brisen i kategoriene «Beste dokumentar» og «Beste barne- og ungdomsfilm» under Filmfestivalen i Haugesund i august 2007. Før filmen blir det innledning av mobbeekspert Kristin Oudmayer.

Chateau Neuf, 19.00

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

Vil tittstyvene til livs

Universitetet i Oslo har sendt en syvpunktstliste til Kunnskapsdepartementet med forslag om hvordan de kan redusere antall «tidstyver». Øverst på lista står verktøy for å gjøre det lettere ikke å behøve å svare masete studentaviser som Universitas. Dette er også forslaget i de seks neste punktene.

Jeg ser fram til regjeringens satsing på å fjerne tidstyvene. Eller tidstyven i entall er vel riktigere. Jeg ser fram til regjeringens satsing på å fjerne Universitas, sier Gunn-Ingvald Bjørneboe, universitetsdirektør ved UiO.

Idrettshøgskolen har også sendt inn ett forslag. De vil i all framtid slippe å forholde seg til at Norge faktisk har to skriftspråk.

Nynorsk er for unge Venstre-politikere med rare briller og poeter som ingen forstår noe av. De driver jo uansett ikke med idrett, så det er ingen grunn til at vi skal ha så mye som et «ikkje» i nærheten av skolen, sier NIH- rektor Kari Bøyer helst på riksmål.

Men er ikke målmannen en naturlig del av fotballen?

Altså, bare fordi en keeper fra Aasens hjembygd har vunnet cupfinalen tre år på rad, betyr ikke det at keepere bør bruke grøtmål.

Enda flere nye dimensjoner

Institutt for informatikk (IFI) ved UiO har nå tatt patent på en helt ny type printer, 5D-

printeren.

Hvis filmskapere skal føkke med hjernen min, er det fint om de kan øve seg med modellen først, sier IFI-senioringeniør Mats McConnli.

Han forteller at printeren ble utviklet etter at han og noen studenter hadde sett storfilmen *Interstellar*, som de ikke skjønte noe av.

Filmskapere som Nolan-brødrene lar det gå sport i å lage uforståelige sci-fi-greier. Om de først printer filmen på en 5D-printer, så vil de kunne teste

om slike 5D-teorier egentlig er noe som helst, før de påfører vanlige folk lidelsen det er å måtte tenke så mye, sier han.

Ad notam tar «velfortjent» ferie

Nå som året går mot slutten og siste utgave av Ad notam er i stativene, er det på tide å sende en julehilsen til de som berettiger vår eksistens. Så takk og god jul til alle studentpolitikere

som snakker før de tenker, ekte politikere som tenker som de snakker og utdanningsinstitusjoner som vedtar før de snakker seg imellom.

Vi vil også rette en spesiell takk til BI og studentavi-

sen Inside, som har gitt Ad notam så mye å glede seg over. Måtte avisen aldri forstå poenget med en kortfattet ingress eller studentforeningen og lærestedet forstå verdien av å ta den åpne studentofentligheten på alvor. God jul og godt nytt år!

Nissefar: UiO-rektor Ole Petter Ottersen ønsker alle studenter en velsignet høytid helt fri for hemmende valgeregler og masete journalister.

Innsyn og utsyn: Så glad blir en universitetsdirektør når hun kan nekte en studentavis innsyn.

Vi spør

av Nina Sofie Pedersen

Kontroversiell, kanskje: Inge Bryhni skjønner fremdeles ikke hvorfor han blir sensurert.

FOTOMANIPULASJON: UNIVERSITAS

Sannhetssensurum

Smelter Inge Bryhnis isfront mot klimakonsensus når baksida sensurerer hans ubehagelige sannhet?

Jeg ringer fra Universitas med noen oppfølgingsspørsmål fra forrige ukes avis da du beskyldte Naturhistorisk museum for å sensurere deg. Har du tid til å gi meg noen korrekte svar?

Jeg har tid, men om det blir korrekt, kan jeg ikke garantere.

Ved å utelate menneskenes innvirkning på klimaendringene fra artikkelen din, var du ikke da med på å skjule en «ubehagelig sannhet»?

Jeg har aldri tenkt å skjule at menneskene har innvirkning på klima. Det jeg har skrevet ellers er at den viktigste årsaken til klimaendringene er solen og naturlige prosesser.

Men det stemmer da ikke?

Hva sa du nå?

Det du sier er feil.

Nei, jeg mener at den viktigste årsaken til klimaendringene er endringer i sol. Jeg mener det er anerkjent av alle.

Nei, du jeg vet ærlig talt ikke om vi kan trykke dette.

Nei, du, da skal du ikke gjøre det heller. Det er jo helt forferdelig at en stakkars artikkel som jeg skrev for 15 år siden skal avstedkomme så mye rart. Enhver som følger med på nettet vet at det er store meningsforskjeller.

Vil du si det er en klimakrig?

Nei, det er en delte oppfatninger om betydningen av menneskeskapte Co2-slipp. Man må ikke underslå. Det har vært store endringer også lengre tilbake i historien. Tenk bare på de endringene vi har hatt gjennom 1740-årene.

Nei, det kan du ikke si.

Ikke det nei, nei vel.

Du sier du ville skrevet artikkelen annerledes i dag, det er da selvsensur?

Neinei, det er det ikke. Artikkelen ble skrevet for mer enn 15 år siden. Jeg vil jo få med nyere ting.

Det har vel aldri vært så omfangsrik forskning på klima som i dag. Det kan godt tenkes man kommer frem til bedre resultater, og da må man være åpen for andre tolkninger: at det ikke nødvendigvis er menneskeskapt.

Men det er jo blasfemi!

Blasfemi?! Hva i all verden er det du sier? Blasfemi kan du ikke si. Det er derimot kanskje rett at man «banner i kirka». De av oss som har en annen oppfatning enn FNs klimapanel oppfattes som de «banner i kirka». Nei, du, vi må ikke stole oss blind på en tolkning, og således risikere å gjøre gale ting. Vi må ikke ensidig anta at Co2 er eneste grunnen til klimaendringer.

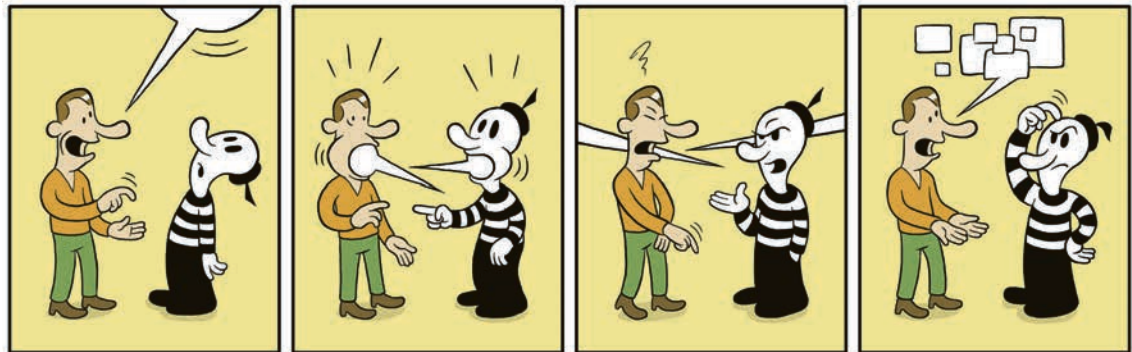
Nå som Naturhistorisk museum har undergravet din ytringsfrihet, vil du som forfatter vurdere din stilling?

Hehehe, nei, jeg vil ikke det. Du kjenner ikke meg, men jeg er en gammel mann. Og jeg har ikke noen stilling.

ninaspe@universitas.no

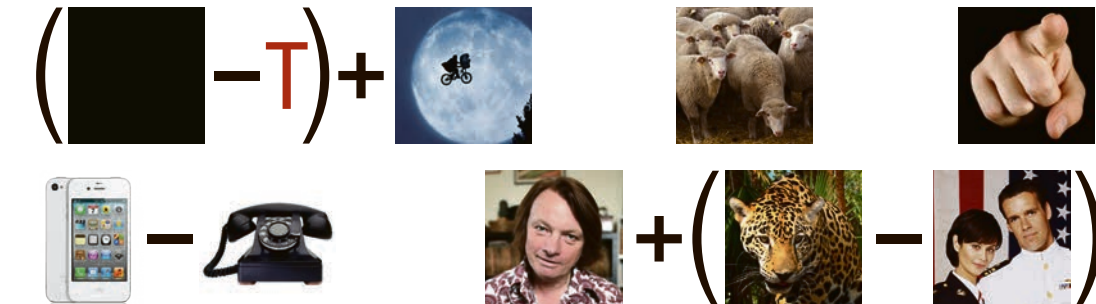
Panto

av Thomas Sørlie Hansen

Rebus

av Håkon Sukuvara

HINT: God jul og god eksamen! Send svar til hakon.sukuvara@universitas.no.

FORRIGE UKES LØSNING: «Prokrastinering». Det var det mange som skjønte, blant annet Kristian H. Myklathun, Thea Loennechen, Torjus Hubro Bjørnstad.

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Vegard R. Erikstad og Simen Braaten
Juniororgesmestre i lagquiz 2013

- I forrige uke ble det klart at Kåre Ingebrigtsen blir ansatt som hovedtrener i Rosenborg BK. Hvilket kallenavn har den blide trønderen?
- Hvilket britisk band hadde en hit med *He Ain't Heavy, He's My Brother* i 1969?
- Hvilket år ble *Big Brother* vist for første gang på tv i Norge, og hvem gikk av med seieren da?
- Hva heter *bror* på fransk, tysk, spansk og italiensk?
- På en rekke amerikanske universiteter finnes det såkalte fraternities eller brorskap. Hva er det engelske navnet på en tilsvarende forening bare bestående av kvinner?
- Hvilken amerikansk delstat har kallenavnet *Lone Star State*?
- Fra hvilket land kommer Paul Biya, som er verdens lengst-sittende ikke-kongelige statsoverhode?
- Hva heter den norske regissørdueen står bak filmer som *Lasse & Geir*, *Adjø Solidaritet* og *Hotel St. Pauli*?
- Hvilket grunnstoff, med atomnummer 50, har samme navn som en kommune i Telemark?
- Hvilken forfatter står bak bøkene om Karsten og Petra?

1. Brutem
2. The Kinks
3. 2001 og Lars Joakim Ringrom
4. Frère der Brudertysk)
5. hermano(spansk) og fratello(italiensk)
6. Texas
7. Kamerun
8. Svend Wam og Petter Vennerød
9. Tim
10. Tor Age Bringsværd
11. Sorority

UNIVERSITAS **MAGASINET**

«HVIS GUTTER GOOGLER MEG
FÅR DE VELDIG MYE PUPP»

CARINA ELISABETH CARLSEN burleskdanser

DET VAR BEDRE FØR, MEN IKKE BRA NOK

Internasjonalt virker Norge som en utopi – en eneste stor hageby – med friske barn, høyt utdannet befolkning, samt to hus per familie.

Sosiale medier skildrer en norsk middelklassehverdag i en eneste stor lykkerus av skjønnhet, overdådige selvrealiseringer og flinke mennesker som alle skryter hemningsløst av egne prestasjoner. Likevel er det stadig flere indikatorer på at vi ikke har det så bra som ytre faktorer skulle tilsi. Høyt sykefravær og utbrente flinkiser er bare noen eksempler. Midt i all perfektionismen er det kanskje ikke alle som har lett for å presisere med like klar og tydelig røst som Lars Kilevold, at livet er for kjipt (aha). Misnøyen blir uttrykt på en litt annen måte.

Det er vanskelig å si hvorfor vi er misfornøyde. I Magasinet skildrer vi ulike former for opprør i et samfunn som har *alt*. Gjennom utfordrende burleskdans prøver fyldige kvinner og menn å kjempe mot kroppshysteriet ved å

vise mer kropp. I essayet kan man lese om gutter som uttrykker misnøye gjennom et behov for å ødelegge og drepe, og om jenter som vender raseriet mot seg selv og utvikler psykiske sykdommer.

Også kunstneren Christopher Nielsen deler Ola Nordmanns misnøye. Han forteller i portrettet at han alltid er «fly forbanna». Det er til enhver tid noe å være misfornøyd med, til og med sin egen misnøye. Denne voldsomme frustrasjonen over samfunnet kjemper han mot gjennom kunsten. Enten det er i form av sin egen døde kropp i en likkiste eller rikmannsfolk man kan slå med slegge. Kunst-

en, viser både Nielsen og burleskdanserne, kan brukes til å fri seg fra «det onde», og erstatter dermed mange andre mer voldsomme måter å uttrykke misnøye på. Dette viser at det faktisk er mulig å kanalisere raseriet i en konstruktiv retning. Misnøyen trenger derfor ikke være ødeleggende, men kan være en positiv skaperkraft også.

”Det er til enhver tid noe å være misfornøyd med, til og med sin egen misnøye

THEA
STORØY ELNAN
magasinredaktør

HENRIK
EVERTSSON
magasinfotosjef

BOKHYLLA
MARIT LARSEN
side 3

PORTRETTE
CHRISTOPHER NIELSEN
side 4 til 9

ESSAYET
RASERI
side 10 og 11

REPORTASJEN
BURLESKSDANS
side 12 til 17

PERSPEKTIVET
ULLEVÅL HAGEBY
side 18 og 19

BILDET
JERUSALEM
side 20

M | MAGASINQUIZ

tekst **VEGARD RØNEID ERIKSTAD, SIMEN BRAATEN OG ANDERS RØNEID ERIKSTAD** JUNIORNORGESMESTERE I LAGQUIZ 2013

KVINNELIGE NORSKE POPMUSIKERE

FOTO: ERNST VIKNE/WIKIMEDIA COMMONS

1. Kan du nevne to av Marit Larsens fire soloalbum?
2. I TV-serien Team Antonsen ble låten «Mexico» parodiert en rekke ganger. Hva heter artisten som ga ut denne låta i 1991?
3. Hvilken kjent norsk artist var frontfigur og vokalist i gruppa Veslefrikk fra 1978 til 1981?
4. Hva het de to medlemmene i gruppa Bob-bysocks, som vant Eurovision Song Contest i 1985?
5. Hvilken artist sang duett med Philip på sangen «Sommerflørt» fra 2005?

1. Under the Surface, The Chase, Spark,
2. Lynni Treekrem
3. Anne Grethe Preus
4. Hanne Krogh og Elisabeth Andreassen
5. Sandra L yng H augen

OSLO ØST

FOTO: KJETIL BJØRNSRUD/WIKIMEDIA COMMONS

6. Hvilken gate skal markere skillet mellom østkanten og vestkanten i Oslo?
7. Hva heter endestasjonene i østgående retning på t-banelinjene 2, 3 og 5?
8. Både bydelen med høyest og lavest innvandranderandel ligger øst i Oslo. Hvilke bydeler er det snakk om?
9. Oslo Øst fotball var en samarbeidsklubb mellom fem klubber på østkanten som opphørte å eksistere i 2006. Nevn tre av klubbene.
10. Det er relativt stor forskjell i forventet levealder mellom østkanten og vestkanten i Oslo. I 2013 var forskjellen størst for menn mellom bydelene Vestre Aker og Sagene. Hvor stor er forskjellen?

6. Uelands gate
7. Ellingstrådsen (2), Mortensrud (3) og Vestli (5)
8. Nordstrand (lavest) og Søndre Nordstrand
9. Manglerud Star, Abildsø, Rustad, Oppsal og Hauketo
10. Cirka ni år. (Sagene 73 år og Vestre Aker 84 år)

BURLESK

FOTO: HENRIK EVERTSSON

11. Hvilke to artister spilte hovedrollene i filmen *Burlesque* fra 2010?
12. Hva heter burleskartisten og modellen som har vært sentral i populariseringen av neoburlesk siden 1990-tallet?
13. Og hvilken kjent musiker var hun gift med fra 2005 til 2007?
14. Hvilken tysk komponist, født i München i 1864, skrev stykket «Burleske in D minor» i 1885-86?
15. I hvilken amerikansk by ligger Burlesque Hall of Fame?

11. Christina Aguilera og Cher
12. Dita von Teese
13. Marilyn Manson
14. Richard Strauss
15. Las Vegas

RASERI

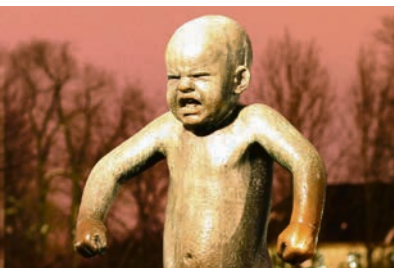

FOTO: KJETIL REE/Flickr

16. Hvilket rapmetal-band ble dannet i Los Angeles i 1991? Blant medlemmene er Zach de la Rocha og Tom Morello.
17. I hvilket år ble statuen Sinnataggen stjålet og funnet igjen to uker senere på Årvoll i Oslo?
18. Hva står forkortelsen AWM for? Betegnelsen blir ofte brukt i sammenheng med konservative holdninger i amerikansk politikk.
19. Hvilket selskap står bak spillet *Angry Birds* og hvilket land kommer selskapet fra?
20. Hvilken Arbeiderparti-politiker fikk merke Martin Schanches sinne etter en skoledebatt i Drammen i 2003?

16. Rage Against the Machine
17. 1992
18. Angry white male
19. Rovio Mobile fra Finland
20. Torgeri Micaelsen

NÅDELØS NOVELLESAMLER

BØKENE TIL MARIT LARSEN ENDER OPP I SØPLA HVIS DE IKKE HAR GODT NOK SPRÅK. ALLER BEST LIKER HUN DEM NÅR DE ER MØRKE OG MORSOMME.

tekst EIRIK OMVIK foto HANNA MAGNUSSEN KROGVOLD

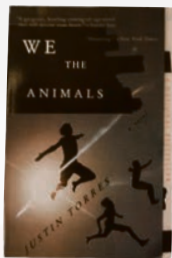

MARIT LARSEN (32)

- Musiker og tekstforfatter fra Lørenskog.
- Ga nylig ut sitt fjerde soloalbum, *When the Morning Comes*.
- Legger ut på norgesturné i starten av neste år, deretter ventet utlandet.

Justin Torres

We the Animals (2012)

Dette er en sørgmodig og vakker beretning om det brutale forholdet mellom tre brødre og deres skrudd forhold til foreldrene. Brødrene er limt sammen fordi de er i familie, men er hjerterå mot hverandre. Den veldig amerikanske forfatterbeskrivelsen på baksiden gjorde at jeg holdt på å droppe å lese boken. Heldigvis ga jeg den et forsøk. Boken klorte seg fast, og jeg leste alt i ett jafs. De vakre øyeblikkene i historien blir en slags belønning for det vonde man må igjen- nom underveis. Litt som i livet ellers, for å dra den.

Alice Munro

Runaway (2004)

Det er veldig rart at forlaget har valgt et sånt chick lit-cover. For dette er mørke greier. *Runaway* er en fantastisk samling historier om mellommenneskelige relasjoner, skrevet på en original måte. Jeg ble anbefalt å lese den av en bokselger i New York: «Life changing», sa han. I den grad det er en fellesnevner for historiene, handler de om folk som er i bevegelse i livene sine. Som enten rømmer fra eller til noe, i en slags overgang.

Kjell Askildsen

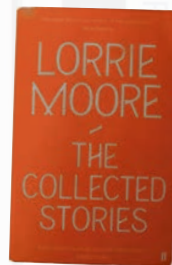
Alt som før (2005)

Alt som før er en morsom og mørk novellesamling. Jeg leste Askildsen for første gang da jeg var 18 år gammel. Språket er musikalsk, rikt og vakkert, men samtidig veldig konkret. Alle tekstforfattere som skal fatte seg i korthet burde strekke seg etter Askildsens skrivemåte. Jeg pleier å gi bort denne i gave, fordi jeg ønsker at alle menneskene i livet mitt skal ha lest noe av ham.

Lorrie Moore

The Collected Stories (2008)

For tiden er dette min favorittforfatter. *The Collected Stories* er en samling noveller og kortprosa som rommer veldig mye. Mørkt og hysterisk morsomt. Moore skriver poengtert om hverdagen til rare mennesker jeg får lyst til å bli kjent med. Mange av personene i boka er nødt til å eksistere, for jeg tror neppe hun hadde klart å finne på alt det her selv. Hun skriver med en enorm «sass», for å si det på godt norsk.

Haruki Murakami

The Wind-up Bird Chronicle (1998)

Jeg fikk den norske oversettelsen i gave, men syntes språket var så dårlig at jeg rett og slett ble nødt til å sende den til resirkulering. Språk er viktig for meg, og hos Murakami står det for halve opplevelsen. Jeg ble overrasket over hvor godt han vever det konkrete og drømmeaktige sammen, og hvor lett det er å følge ham i den kombinasjonen. Det var trist å bli ferdig, så denne har jeg tenkt å lese om igjen en dag.

Miranda July

No One Belongs Here More Than You (2007)

Fascinerende, komisk og snodig - som alltid fra Miranda July. Mange har et elsk/hat-forhold til henne, og innimellom blir det for mye av det gode. Men jeg elsker henne som oftest. July blir kalt pretensios, men siden hun går på trynet såpass ofte i skikkelsene sine, tenker jeg at det er motsatt. Dette er en novellesamling, og den første historien handler om en person som starter svømmekurs for gamle mennesker på terrassen sin.

EIN TRÖTT TYPE

tekst
 INGRID EIDSHEIM DAAE
 foto
 HENRIK EVERTSSON

CHRISTOPHER NIELSEN ER MISNØGD. MEST AV ALT MED AT ALLE ER SÅ MISNØGDE.

Eg håpar eg ikkje får blomar. Eg hatar å måtta drassa rundt på blomar som uansett vert øydelagde på heimvegen. Dessutan er jo sånne avskorne buketar enormt lite miljøvenlege, i tillegg til at det sikkert er born i Afrika som har måtta plukka dei, seier Christopher Nielsen.

Han sit på ein av dei stilige, kvite skinnstolane på eit møterom på Henie Onstad Kunstsenter i Bærum. Over ryggen på ein annan stol ligg den velbrukte, svarte dongerijakka hans slengd. Berre nokre timar står att før opninga av den største utstillinga av arbeida hans til no. På kvite veggar under det høge taket inne i galleriet er fleire av teikneseriane hans bretta ut side for side. På eit gamalt fjernsyn surrar den animerte versjonen av *To trøtte typer*, og lengst inne, bak ein Auschwitzinspirert port kan ein vitja nyskapinga *Misfornøylesparken*. Til siste augneblink har han jobba på spreng, gått rundt i lokalet, oppdaga små imperfeksjonar, stressrøyka, ropt etter raudmåling og pensel.

Klokka nærmar seg opningstid. Henie Onstad fyllest av regnvåte menneske som strøymmer inn frå haustmørkret. Nielsen har fått på seg dressen, opnar døra til møterommet og går ut for å møte dei. Han ser stressa ut, kanskje litt nervøs, festar blikket stivt på noko i det fjerne.

I lufta ligg ei blanding av store forventingar og ein eim av øl.

Det er professor i sosialantropologi Thomas Hylland Eriksen, ein kjenning frå Nielsens dagar i Gateavisa, som opnar utstillinga. Han snakkar lenge om Nielsens geni, den særeigne evna hans til observasjon og til å skildra det ingen andre har snakka om før.

Det vert Nielsens tur til å seia sitt. Han ser ikkje ut til å trivast under dei sterke lyskastarane som strålar mot den blanke skallen hans. Han tek eit steg ut i mørkret og held det kort.

– Dette er nokre gamle greier. Og så er det Misfornøylesparken, då. Men den har eg ikkje laga sjølv.

Vel, det har han jo gjort. Berre ikkje heilt aleine. *Misfornøylesparken* er eit samarbeid med dei andre i Kollektivet. Dei er ein gjeng kunstnarar som har halde saman dei siste fem åra og som deler arbeidslokale på Maskinrommet, på loftet over Rockefeller. I Misfornøylesparken kan ein spela rasistsjakk, prøva (u)lukka på Enarma Bankditt eller slå norske kjendis-rikingar i hovudet med slegge.

– Mykje av tematikken i Misfornøylesparken er misnøya i Utopia, definert som Noreg. Det er noko uspiseleg med å vera så sur og misnøgd når du har det som plomma i egget. Men det har heilt openbert med den menneskelege naturen å gjera, ein vert berre ikkje nøgd, seier Nielsen.

To dagar seinare er han tilbake i dongerijakka og har slått seg ned nesten inst i hjørna på stamstaden Teddy's softbar i Brugata. På bordet framfor seg har han ein øl. Ved sida av han ligg ei lakseside av typen «Vill. Skoten med pil og boge, det einaste som gjeld».

Christopher Nielsen er nøgd med fangsten frå fiskedisken, men elles ikkje med så mykje.

– Det er alltid noko å vera misfornøgd med. At eg må sitja her og jobba når eg er dødssliten. Men det er berre akkurat no då, sidan du spurde. Elles kjem det litt an på dagsformen.

Generelt er han imot mykje av det mange av oss synest er triveleg. Reising gir han seg sjeldan ut på, anna enn den årlege hytteturen, som ofte går til Sverige. Mobiltelefon har han ikkje – det er eit reint overvakingsapparat. Og di smartare telefonane vert, di dummare vert eigarane. Bursdagsfeiring, det driv han iallfall ikkje med. Då han fylde 50 gøymda han seg heile dagen for å sleppa unna gratulasjonane. Folk kan vel berre ha

CHRISTOPHER NIELSEN

- Fødd i 1963.
- Mest kjend som teikneserieskapar, men er òg mellom anna forfattar, dramatikar og filmskapar.
- Står mellom anna bak teikneserien *To trøtte typer*, filmen *Slipp Jimmy fri* og Holocaustmusikalen.
- Aktuell med utstillinga «Jeg er bare en enkel konseptualist fra Ulstrup» på Henie Onstad kunstsenter.

”Det vart kommentert at me hadde vond mat og sånt. Folk kom ikkje på besøk til oss

festar utan å feira noko spesielt. Dette med portrettintervju er han òg skeptisk til. Ein gong var ein journalist frekk nok til å skriva at han hadde eit slapt handtrykk.

Til å vera ein som meiner så mykje, snakkar Nielsen overraskande lite. Når han gjer det kjem orda langsamt. Han opnar ikkje munnen meir enn han må for å få dei ut, men greier likevel å verka bestemt. Kanskje fordi han aldri smiler.

Hadde det vore opp til Christopher Nilsen, hadde mykje vore anleis. I opningstalen på Henie Onstad hevda Hylland Eriksen at han har vorte sintare, meir politisk og meir moralsk med åra.

– Eg har alltid vore fly forbanna, eg. Eg prøver å ikkje bli sånn at eg vert meir avsløpen og rundare i kantane når eg vert gammal, strir mot den klisjéen der. Eg har berre halda på barnetrua. Eg lagar ting som har eit politisk tilsnitt, på min måte.

Han har lite respekt for samfunnet me lever i, pengane me tener og måten me tener dei på. Det beste hadde vore om me avskaffa pengar heilt og halde.

– Politisk er eg jo ekstrem. Eks-tre-mist. Det er veldig sjeldan nokon er med på mine idéar.

Han ser ut til kjenna seg meir heime her, i det halvmørke og slitne lokalet i Brugata, enn han gjorde som midtpunkt på Hennie Onstad. Når han kjem til særleg viktige poeng, dunkar han neven i bordet for kvar staving han uttalar. Innimellom lener han seg fram og rapar spottande ned i telefonen som tek opp det han seier.

– Me kunne gått inn her og drukke utan å måtta ta opp pengar, til dømes. Kva representerer pengar i eit land som ikkje er produktiv? Å pumpa olje opp frå havbotnen er ikkje produksjon. Om me absolutt må ha pengar kunne me iallfall hatt borgarlønn, alle kunne fått ein fast sum i månaden. Me hadde ►►

KRITISK TENKING: Nielsen lèt seg gjerne avbilda med ein sigg. Med ein mobiltelefon i handa er det derimot heilt uaktuelt. --Det er berre mas med mobiltelefon. Eg syns det er patetisk at alle hiv seg over noko heilt ukritisk. Du kan ikkje argumentera med teknologi, det berre kjem.

” Politisk er eg jo ekstrem. Eks-tre-mist. Det er veldig sjeldan nokon er med på mine idéar

fått eit mykje meir dynamisk samfunn med mykje større fridom.

Han ser likevel at løysinga byr på visse problem. I våre dagar vil alle, ifølgje han sjølv, helst vera superstjerner. I eit samfunn utan økonomiske insentiv kan det bli vanskeleg å få folk til å gjera alt det som faktisk må gjerast, som å ta hand om gamle og sjuke.

– Men eg har faktisk jobba med å tørka gamle folk i rævva. Har du nokon gong tenkt på kvifor det er så dårleg betalt, medan dei artige jobbane, leiarstillingar og sånt, har kjempehøge lønningar? Det burde vore omvendt! Eller alle kunne ha byta på, og gjort dei ulike jobbane etter tur.

Universitas spanderer den neste ølen, og

misnøya lettar for ei stakka stund.

Nielsen vaks opp på Ulsrud og har halde seg i det austlege Oslo heile livet. Det har vorte hevda at han gjennom kunsten sin dokumenterer austkanthistorie som elles ikkje ville vorte bevart for ettertida. Men kva gjer det eigentleg med kunsten når skildringane av sex, dop, fyll og spy på Oslo aust vert tekne inn i varmen på eit prestisjetungt galleri på finaste vestkant? Er det slutten på tidenes klassereise me er vitne til?

Nielsen synest ikkje det. Foreldra var vestkantfolk. Dei flytta til Ulsrud for å leva som frie kunstnarar, men tok ofte med seg vesle Christopher til mingling med fiffen på Kunstnernes hus.

– Eg har jo kunsten godt inne. Me skilde oss litt ut på Ulsrud, var bohemar på austkanten. Me hadde ikkje så god råd, sidan far min var kunstmålar og mor mi var student då eg vart fødd. Det vart kommentert at me hadde vond mat og sånt. Folk kom ikkje på besøk til oss.

Dei tydeleg uttalte doble konsonantane på stader der ein aldri ville ha skrive det, avslører likevel at det ikkje er på vestkanten han har vore mest gjennom åra, og kunsten hans må kunna seiast hovudsakleg å ha appellert til eit publikum som sjeldan vitjar både Kunstnernes hus og Henie Onstad. Han trur likevel dei kjem til å ta turen no.

– Eg synest ikkje at rammene rundt dette her er så jævla viktige, det viktigaste er inn-

haldet i kunsten. Det er det som tel. Det Henie Onstad gjer er å stempla dette med at «Okei, det går an å komma med sånne ting som dette på palasset òg», liksom. Og sånn er det jo alltid med kunst. Ein byrjar på gata. Så kjem øvrigheita og etablissementet når dei skjønner at dette er stas, det er ein evig mekanisme. Det viktigaste er å halda på sitt.

Teikneseriefigurar som *To trøtte typer* og *Narverne* har vorte allemannseige. Nielsen forsikrar om at ingen av dei har noko slags slektskap til han sjølv. Med åra har figuraleriet vakse seg langt større, og Nielsen har hatt suksess med både musikalar og film, og dessutan som forfattar. Mange har prøvd å setja han i bås som kunstnar, sjølv kallar han seg «resirkulARTist».

– Det er ein veldig enkel isme. Me har nådd eit førebels endepunkt for kva vår sivilisasjon greier å finna på. Resirkulartismen påstår ikkje å vera noko nytt, det er berre fortida å ta av. Det er ein syklisk måte å sjå kunsthistoria på. Eg resirkulerer mykje forskjellig, men særleg dadaisme, situasjonisme og pop art, som jo eigentleg i seg sjølv er resirkulert dadaisme.

Far hans, John David Nielsen, fortel at sonen i grunnen ikkje sa så mykje då han var liten heller. Då som no teikna han. Praten går lettast når han får snakka om kunsten og ting han irriterer seg over, det personlege vil Christopher Nielsen helst ikkje inn på.

– Det er betre å få fram kunsten. Om eg skal prata kan det vel vera om eit eller anna

” Eg har faktisk jobba med å tørka gamle folk i rævvva

tema, og ikkje om meg?

Likevel får han stadig spørsmål om nett-opp det personlege. Aller oftast om forholdet til broren, den vel så kjende musikaren Joachim «Jokke» Nielsen. Han skulle fylt 50 år i år, men døydde som tung rusmisbrukar i ein alder av 36. Brørne arbeidde tett saman, og storebror Christopher gjorde Jokke til hovudpersonen i eit teikneserieunivers som fylgde platene til Jokke og Valentinerne.

– Eg har ikkje lyst til å fortelja nokon ting om Joachim, eg. Eg har fortald alt. Han har vore død i fjorten år. Då me held på var det ei heilt anna stemning. Då var me unge og ukjende og entusiastiske. No har heile opplegget mykje meir ballast i nordmenn sitt medvit.

Han har tidlegare uttalt at han kjende ►►

”Born er kanskje søte, men så vert dei jo sånne vaksne gorillaer og bavianar

ei form for lette då broren gjekk bort. Åra med rusmisbruk var tunge for familien.

– Det er ein veldig slitsam situasjon, ein er mykje på randen. Blir gjerne litt sånn stressa av det, seier han kort.

Sjølvs skildrar Christopher Nielsen seg som ein stor tilhengar av døden. Når det vert hans tur, kjem han til å vera godt førebudd. Han har allereie bygd si eiga kiste. Saman med eit kart over Ulsrud er ho det første som møter publikum på utstillinga hans, og ho er utstyrt med både plakatar, sprit og ein platespelar. Over høgtalarane høyrer den hese røysta til Shocking Blue-vokalist Mariska Veres: «There is a long and longsome road». Oppi har han dessutan plassert ein fullskala figur av seg sjølv, som ber preg av å ha ligge

der ei god stund.

– Det var leit at eg ikkje fekk ha lukt. Eg ville gjerne dekkja alle sansane, så eg skulle ha ein liten kopp med griseblod utan lok på. Når det vert litt sånn smårote, så luktar det akkurat som lik.

Han har lita tru på at han får bruk for rekvisittane i kista i det hinsidige. Nielsen meiner eit liv etter døden er ei sjølvmotseiing, utan at han vil konkludera endeleg i akkurat det spørsmålet. Uansett håpar han å gje dei som er att moglegheita til å følgja det som er att – av han – ganske lenge etter at han takkar av. Når dagen kjem vil han leggjast på *lid de parade* og filmast medan han sakte rotnar opp, fortel han, tydeleg stolt over sitt eige groteske påfunn.

– Før eller sidan vil du ha filma heile pro-

sessen, og om du klipper det saman kan du sjå mitt ferske lik bli til støv på femten-tjue minutt. Kortfilm, og så med musikk. Det tek jo mange år, eg må prøva å få finansiert det, laga ei stifting eller noko.

Nytt liv, på den andre sida, har Nielsen eit anstrengt forhold til. Han og sambuaren Kristin har vore saman i 25 år, men har vald ikkje å få born.

– Eg er veldig imot born, av mange årsaker. For det første er det så mange av dei. Dei fyller opp planeten, og så bråkar dei.

Nokon som har vorte gamle nok til å drikka øl på Teddy's ein laurdag ettermiddag skrålar ved nabobordet, og Nielsen legg til:

– Born er kanskje søte, men så vert dei jo sånne vaksne gorillaer og bavianar.

2

Han synest dessutan at samfunnet tek alt- for mykje omsyn til borna i dag. Å oppdra dei som prinsar og prinsesser er å gjera dei ei bjør- neteneste, for ein dag kjem dei til å oppdaga at verda ikkje er laga berre for dei.

– Ein burde byrja med å fjerna barnetrygd, kontantstøtte, fødselspermisjonar, alt sånt. Vekk med det! Då hadde folk slutta med å få ungar, eller fått færre, iallfall. Dei som ikkje får ungar, sånn som meg, burde fått store skatte- lette og masse fordelar.

Når Universitas nokre dagar seinare møter Nielsen på «Maskinrommet», atelieret der Kollektivet held til, sit han vend mot veggen, bøygd over dei siste sidene av ein ny teikne- serie. Å laga kunst er den einaste aktiviteten han eigentleg likar. Aller helst jobbar han

sju dagar i veka. Bak han snurrar ei plate og rundt i rommet under det kvite skråtaket ligg tjukke bunkar med papir. Han dyppar pen- nen i svart blekk og med stø hand tusjar han over blyantlinjer og bokstavar. Kun når det er noko han faktisk vil seia, dreier han nokre grader i stolen og opprettar augekontakt.

Det er travle dagar, for Nielsen har teke sikte på Guinness rekordbok. Han skal setja verdsrekord i tal på kunstformer utøvd på eit år, og godt inne i november må han stå på for å få ferdig både teikneserien og eit radioteater han jobbar med.

– Kva gjer du på dagar du ikkje har idear?

– Det er dei færraste dagane, det. Men å laga seriar er jo mykje meir enn berre ideane. Å sitja her og tusja er som å strikka, eg kan prata med deg samstundes.

1
SJØLVBYGD KISTE: Han tenkjer på tida som ein sirkel, ikkje som ei linje. –Det med fødsel og død er lærte einingar. Å lausriva seg frå dei gjev deg og moglegheita til å lausriva deg frå dei rollene som er tillagt ulike livsfasar, som ungdommen og vaksenlivet.

2
MANGE TALENT: Under opninga av utstillinga «Jeg er bare en enkel konsept- ualist fra Ulsrud» brukte professor og saksofonist Thomas Hylland Eriksen anledninga til å hylla det han kallar Nielsens geni.

Akkurat no har han, kanskje, grunn til å vera litt nøgd. Utstillinga på Henie Onstad er godt besøkt, faktisk har ho dei første vekene vore den best besøkte sidan Dronning Sonja stilte ut der i 2001. Omtalane i media har vore gode. For det meste. Kristian Meisingset slakta heile greia på det liberalkonservative Minervanett. Under tittelen «Hva fæn ler vi av?» kalla han Nielsen ein ideologisk kunstnar ute av kontakt med røynda, slo fast at utstillinga slett ikkje er morosam og spurde kvifor i alle dagar det skul- le gjevast statsstønad til denne typen kunst.

Nielsen synest kritikken er interessant.

– Eg driv jo ikkje med humor. Det høyrer ut som om han meiner at kunsten min ikkje har livets rett, fordi eg opponerer mot det samfunnet han ynskjer seg.

ingrided@universitas.no

I DAGENS LYDIGE SAMFUNN MANGLER VI NOE Å OPPONERE MOT PÅ SYSTEMNIVÅ. HVORFOR REAGERER GUTTER OG JENTER SÅ ULIKT PÅ DET?

FLY FORBANNA

Hva forklarer at noen stiller seg midt i en skuddlinje andre desperat forsøker å flykte fra? Mystikken rundt de unge ekstremistene er framtreddende, og sentralt for samfunnsdebatten i 2014 står de såkalte Syriafarene. Vestlig ungdom, oppdratt i trygge omgivelser, reiser til Syria for å utkjempe en tilsynelatende håpløs krig. I 2008 publiserte den britiske etterretnings-tjenesten MI5 oppsiktsvekkende forskning: fåtallet av personer som er involvert i terrorisme, er sterkt religiøse. Og ganske riktig; rett før de britiske 21-åringene Yusuf Sarwar og Mohammed Ahmed i fjor pakket sekken og la ut på den lange reisen fra Birmingham til Syria, kjøpte de bøkene *Islam for dummies* og *The Koran for dummies* på Amazon.com, ifølge britiske medier. Guttene fulgte i fotsporene til en lang rekke vestlige unge som har trukket ned til den konfliktfylte regionen. Åpenbart var de motivert av andre faktorer enn religion. Hva drev dem?

Ifølge psykiater Finn Skårderud er fenomenet med Syriafarene en del av samme fortelling som de mye omtalte «flinke pikene». Guttene som reiser ned til Syria og jentene som stresser seg psykisk slitne er begge produkter av «generasjon prestasjon». I dagens prestisjejagende samfunn er det fort gjort å føle seg mislykket. Ifølge Skårderud kan en slik følelse av mislykkethet være en kime til frustrasjon og raseri som er underkommunisert i samfunnsdebatten. Vi mangler en legitim måte å få konstruktiv utløp for raseri. Det er ikke rom for å være sint. Utforsker man raseriets natur kan man kanskje finne en sammenheng mellom moderne fenomener som Anders Behring Breivik, guttene som reiser ned til Syria og epidemien av utslitte «flinke piker». Kan de alle være del av samme fortelling om unge som føler seg mislykket i samfunnet, men som mangler et sted å plassere frustrasjonen sin?

Flere eksempler kan tyde på at raseri som undertrykkes over tid er farlig. På Marysville-Pilchuck High School i Washington i USA fikk et uskyldig tenåringsdrama et grotesk utfall da 15 år gamle Jaylen Fryberg for et par uker siden skjøt og drepte fem kamerater i kantina. Årsaken, ifølge Frybergs venner, var

at han hadde blitt dumpet av kjæresten. Skolen var i sjokk. Episoden vakte stor oppsikt i USA og fikk omfattende nyhetsdekning. Ingen forsto hva som hadde skjedd. Medelvene beskrev Fryberg som en glad og svært populær kar. Hva drev en tilsynelatende sosialt vellykket og ressurssterk gutt til å legge alle sine fremtidshåp i grus med fem skudd?

Dessverre er ikke fortellingen om Fryberg unik. Bare noen måneder tidligere skjøt amerikaneren Elliot Rodger vilt rundt seg på Universitetet i Santa Barbara for å hevne seg på «hver eneste blonde tøs» som han følte hadde avvist ham. Amerikansk forskning utført av tenketanken Thinkprogress viser at 40 prosent av masseskytningene i USA mellom 2009 og 2012 begynte med at skyteren ønsket å ramme sin kone, kjæreste eller ekskjæreste. Fryberg og Rodger føyer seg altså inn i en lang rekke menn som har utøvd vold mot kvinner de føler har sveket dem. På samme måte som Anders Behring Breivik og guttene som reiser til Syria, taklet Fryberg og Rodger frustrasjonen ved å rase mot omverden. Psykiater Skårderud beskriver dette som en maskulin måte å takle raseri på. Vonde følelser som sorg, svik og sinne får utløp gjennom fysisk vold.

Selvsagt takler ikke alle gutter raseri gjennom vold. Det er imidlertid tankevekkende få jenter som begår massedrap eller reiser inn i krigssoner for å kjempe med bare nevene. Selvfølgelig er jenter også sinte. Men flere psykologer ved Universitetet i Oslo bekrefter at det finnes et kjønnskillen for raseri. Mens gutter genererer sinnet mot andre, vender jenter ofte sinnet mot seg selv. Selv om man skal passe seg for å generalisere, er det en overvekt av jenter som rammes av innadventde psykiske lidelser som angst, depresjon og spiseforstyrrelser. Dette viste for eksempel årets Nav-rapport, som deklarerer at sykefraværet er langt høyere for kvinner enn for menn – uansett aldersgruppe. Satt på spissen kan man altså si at tendensen er at gutter slåss mot verden, og jenter slåss mot seg selv. Her kommer «flink pike-syndromet» inn. Flink piker vender skylden for det som skjer innover og blir sinte på egen personlighet. De ransaker seg selv etter årsaken – feil de kan sette fingeren på og forbedre til neste gang. «Jeg må endre meg for at jeg skal svare til samfunnets forventninger» og «Det er ikke samfunnet det er noe galt med, det er meg». Sânt blir man sliten av.

Marnie, den ene karakteren i tv-serien *Girls*, er et prakt eksempel på dette. Etter å ha mistet jobben og blitt dumpet av kjæresten blir hun besatt av å være perfekt. Men Marnie er sint. Hun føler seg sveket av kjæresten, vennene og familien. Av mangel på andre løsninger, straffer hun seg selv. Hun inkorporerer en manisk perfeksjonisme som preger

alt hun gjør. Om hun bare gjør alt riktig må vel noe av perfektiteten smitte over på henne selv? Det blandes utsøkte smoothies og stelles i stand middager uten sidestykke slik at hun senere kan skryte av perfekte sosiale sammenkomster på Instagram. I all ensomheten er det nokså tragikomisk å se på.

Ifølge Ole Andre Solbakken, førsteamanuensis på Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo, kjenner man ikke til den eksakte arv og miljø-fordelingen for raseri. Imidlertid er det nærliggende å tro at omtrent halvparten skyldes variasjon i genene våre. Her finner vi bølla på lekeplassen, nemlig testosteron. Ifølge Solbakken er hormonet en viktig årsak til at det maskuline kjønn ofte vender sinnet utover. Når det kommer til samfunnet erkjenner Solbakken at vi nok har en tendens til å sanksjonere sterkere overfor jenter som uttrykker aggresjon sammenlignet med gutter. Med andre ord kan det faktisk hende at samfunnet forsterker jenters tilbøyelighet til å vende raseriet innover.

Solbakkens resonnement støttes av Sandra Thomas, en amerikansk psykolog og ledende forsker på raseri ved Universitetet i Tennessee, USA. I The American Psychological Association forklarer hun at raseriutbrudd ofte betraktes som «maskulint» og lite passende for det feminine kjønn. Vi vil rett og slett ikke se at jenter blir sinte. Ifølge Thomas kommer både kvinner og menn dårlig ut av kjønns-sosialiseringen når det gjelder å takle raseri. Mens gutter oppmuntres til å være åpne om raseriet sitt, skal jenter kontrollere det. Resultatet kan i begge tilfeller bli problematisk.

Flinke piker søker kontroll. Sinte gutter søker kaos. Fenomenene er tilsynelatende vidt forskjellige. Kan det likevel trekkes en linje mellom de to? I en artikkel i Morgenbladet illustrerer samfunnsredaktør Lena Lindgren den kulturelle utviklingen som har gjort raseri til et individuelt, ikke samfunnsmessig anliggende: «[K]ulturen kan ha endret syn på hvor det er legitimt å plassere problemene sine. I stedet for å sluses ut i rus og ungdommens råskap, ender problemene opp et helt annet sted – i deres egne kropp. Altså en tidsriktig individualisering også på dette området.» I vårt lydige, vitenskapelige og autoritetssky samfunn mangler vi noe å opponere mot på systemnivå. Vi stoler på systemet, og sluker ukritisk oppfatninger om hvordan vi skal lykkes. Men dersom det ikke fungerer er det ingen andre enn en selv å klandre. Uten et konstruktiv utløp for frustrasjon og aggresjon må sinnet rettes et annet sted. Både hos de voldelige guttene og de selvpiskende jentene blir ødeleggelse en form for selvrealisering.

i.g.bergo@universitas.no

” Mens gutter genererer sinnet mot andre, vender jenter ofte sinnet mot seg selv

” Både hos de voldelige guttene og de selvpiskende jentene blir ødeleggelse en form for selvrealisering

tekst
INGRI G. BERGO

FRIHETSDANSEN

DE DANSER LETTKLEDDE MED PUPPEDUSKER OG TULLER MED KJEMPEDILDOER. FOR NOEN ER BURLESK EN KAMP FOR FRIHET, MEN ER DET MULIG Å BLI KVITT KROPPSPRESS VED Å VISE MER KROPP?

tekst **BENEDICTE ELISABETH BJERKNES** foto **HENRIK EVERTSSON**

Studentbaren Betong er full av forventningsfulle publikummere. Bak den mørke scenen kan også spenningen ta og føles på. Heldigvis er løsvippene allerede på plass og strømpbukseholderne likeså. Det lukter bodylotion og parfyme. Mellom sminke og cavaflasker setter mangelen på en bh-stropp i gang en høylytt leteaksjon. I salen er det mørkt og varmt. Flere står fordi det ikke er flere sitteplasser igjen. Så braker det løs. Dansere i fargesprakende og tettsittende kjoler kommer fram fra mørket og inntar scenen. Glamorøse bevegelser trollbinder publikum. Burleskshowet på Chateau Neuf er i gang.

Kvinner – og én mann – i alle former og farger sprader rundt på scenen. De tuller, ler og blunker til publikum. En dame kledd

”Hadde instruktøren bedt meg om å ta trusa også så hadde jeg lett gjort det

Carina Elisabeth Carlsen,
student og burleskdanser

som en flyvertinne geleider to frivillige fra publikum gjennom en liksom-reise. En detektiv leter etter forsvunne puppedusker. Danserne kaster av seg klærne i takt til musikken, men er aldri helt nakne. Glitteret blarfrer idet brystene hopper. Rumper kommer til syne. Publikum er ville. De roper idet pisken tas frem, og uler idet første pupp ramler ned fra et litt for stramt korsett. Men de klapper ikke. Det har burleskdanser «Fifi von Tassel» med pisk og streng stemme sagt klart ifra om at de ikke får lov til. Klapping blir for høflig og kjedelig.

– Hva slags vert ville jeg vært om jeg ikke kledde av meg? roper Fifi til høylytt jubel fra publikum idet hun diskret forsvinner bak scenen.

Spenstig musikk kommer på, og ut trer Fifi iført 50-tallskjole med et brett med muffins, som hun kaster ut til publikum. Silkehanskene dras av med tennene. Klærne faller plagg for plagg med sensuelle bevegelser. Til slutt står Fifi igjen i truse, puppedusker og strømpeholdere. Nummeret avsluttes med at Fifi spiser en hel muffins i et eneste jafs og triumferende går av scenen til begeistrede tilrop.

– **Det ideelle** for meg er å kunne danse et par dager før eksamen – da får jeg litt mer ro i kroppen.

Backstage heter hun ikke Fifi lenger, men Carina Elisabeth Carlsen. Når hun ikke danser studerer hun vernepleie på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA).

Interessen for burlesk var der lenge før hun ble student. Det hele startet med en fascinasjon for pin-up og glitter. Som en del av hennes «selv-elsk»-prosjekt meldte hun seg på kurs i burleskdans i Oslo etter å ha flyttet hjemmefra. Det ble en skrekkblandet, frydefull opplevelse.

– Den nest tjukkeste på kurset var som det

ene låret mitt. Når du er veldig selvbevisst og har egne komplekser legger man merke til sånt, sier Carlsen.

Hun har aldri følt at hun har passet inn i samfunnet. Lettere ble det ikke da moren til kjæresten hun hadde som 16-åring sendte henne slankeoppskrifter og sa at sønnen kunne skaffet seg noe bedre. Så begynte ti år med selvhat, «hobby-bulimi», hysterisk slanking og trøstespising. Burleskdansing fikk Carlsen til å bli fornøyd med seg selv igjen.

Nå har hun et avslappet forhold til kroppen sin, men det har tatt tid. På kurset brukte de mye tid på koreografi og på å bli komfortable med å kle av seg. Et høydepunkt var da de kasta bh-en for første gang.

– Det var et rush! Hadde instruktøren bedt oss om å ta trusa også så hadde jeg lett gjort det, sier hun og ler.

Å vise pupper til stormende jubel er ikke noe alle føler seg komfortable med. Til tross for at burlesk er en komisk revyform er det også mye alvor bak det Carlsen og de andre burleskdanserne driver med.

– Jeg danser ikke burlesk for å være sexy eller for å være et seksuelt objekt. Jeg gjør det for min egen del og for underholdningens del, og bruker mye humor. Jeg er en entertainer.

Flere kvinner i burleskmiljøet ønsker å ta et oppgjør med kroppspresset ved å vise fram sine naturlige kropp. Men vil egentlig kampen styrkes med mer pupp i offentligheten?

Å vise kropp er i vinden. Rumpa til den amerikanske skuespilleren og modellen Kim Kardashian går Internett rundt. Det samme gjør parodien til den norske komikeren Else Kåss Furuseth.

«Free the nipple»-kampanjen som ►►

BURLESK

- Oppstod på 1800-tallet som en radikal, satirisk kritikk av samfunnet.
- Ordet «burlesk» stammer fra det italienske ordet «burla» som betyr grov spøk.
- Mari Sletten og Lena Ask var blant de første norske burleskdanserne som nå driver Midnight Burlesque i Oslo. Her er det mulighet for å se show og å ta kurs.
- I burlesk er det vanligst å beholde truse og puppedusker på, i motsetning til for eksempel stripping.
- «Boylesk» er navnet på den mannlige versjonen av burlesk.

Kilde: Wikipedia og Burlexe.com

◀ **SKUMMELT SEXY:** Lena Ask, del av duoen «The Fleshoticas», er en av Norges fremste burleskdansere og en av oppstarterne av Midnight Burlesque. Her på «Hurly Burly Halloween» på Månefisken.

” Hvorfor må alltid kvinner kle av seg for å vise selvtillit?

Tina Skotnes, Kvinnefronten

ble startet av likestillingsaktivister i USA har fått tilhengerne verden over. Å frigjøre brystvorten er et målrettet angrep mot det amerikanske forbudet mot å amme og vise pupp, som finnes i 35 stater. Stadig flere unge kvinner, og til og med barn, er misfornøyde med kroppene sine. Over hele verden frontes free-the-nipple-lignende kampanjer som et «oppgjør». Det handler om å føle seg fri; fra mediemas, slankemas og fra å være den «perfekte kvinnen» for mannen. Noen mener burlesk er akkurat en slik måte å frigjøre seg på.

– **En generell** definisjon av frihet er å få lov til å gjøre som man vil, leve det livet man vil, og kunne ha kontroll over sitt eget liv, sier postdoktor i sosiologi Gunnar Aakvaag.

Han har ikke forsket på burlesk, men kjenner godt

til frihetsbegrepet. Aakvaag mener kvinnefrigjøringen er et av de beste eksemplene på frihetskampen i Norge.

– Jeg vil gå langt i å si at kvinner er frigjort i dag. Man har så mye frihet at man ikke har andre å skyld på enn en seg selv hvis man ikke fikser studier, jobb, venner, fasade, kropp, og så videre. Prisen som må betales for frihet er et sterkt selvrealiseringspress.

Det er fortsatt mange uformelle normer som sier hva kvinner skal gjøre. For at kvinner skal kunne bruke rettighetene må det sprenge noen grenser og det må skapes arenaer hvor man kan utfolde seg, mener Aakvaag.

– Burleskdans kan være et eksempel på nettopp det: at det private er blitt politisk.

Aakvaag kaller dette livsstilsfrihet og presiserer at burleskdansere viser at det er greit for kvinner å vise

kropp, ha det gøy med og nyte kropp.

– Slik sprengte de etablerte forestillinger i samfunnet. Det kan bryte ned normene som ofte kan gi kvinner store frihetsberøvelser eller begrensninger i livene de lever.

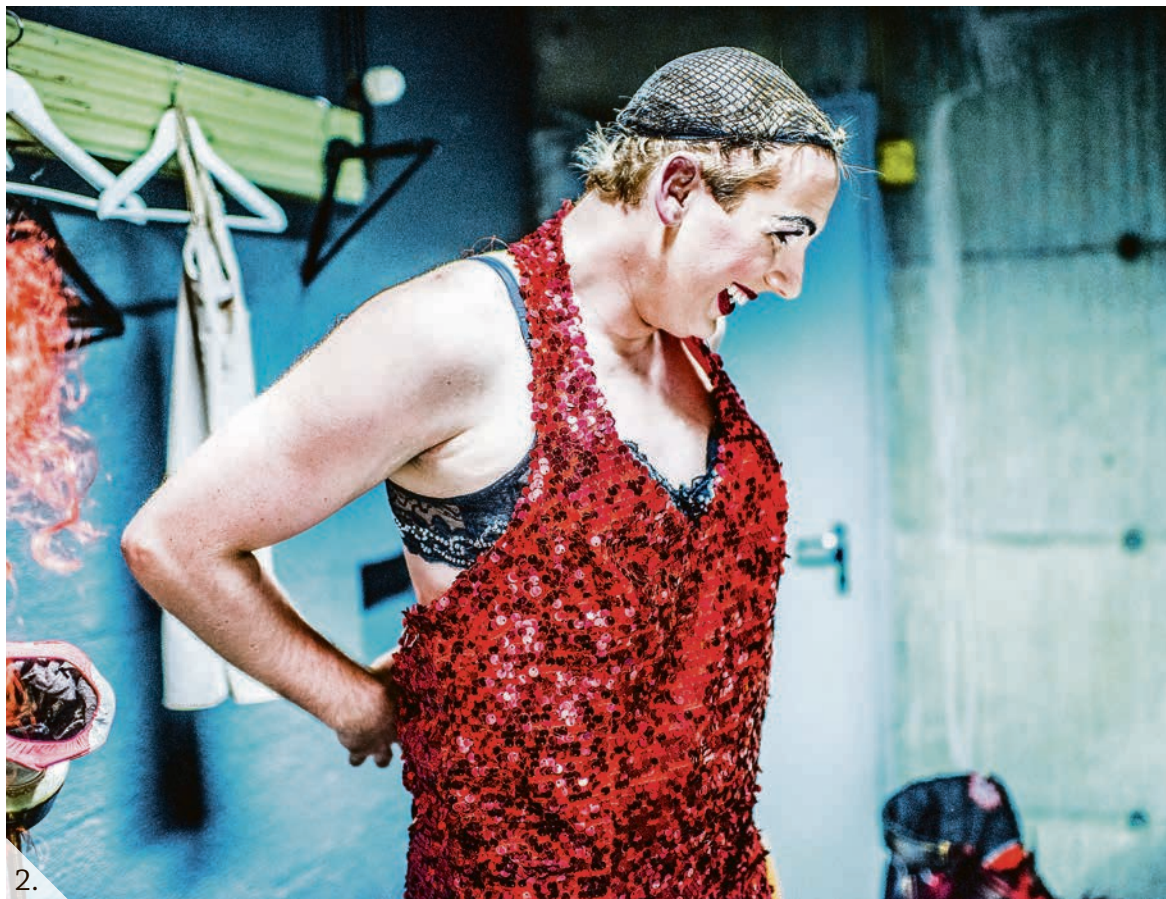
Aakvaag tror ikke burlesk på noen måte kan oppheve kroppspresst kvinner er underlagt, men at det kan skape pusterom for kvinner som trenger andre arenaer for å uttrykke seg.

Ikke alle er enige med Aakvaag og Carlsen i at burlesk gir et slikt pusterom. Den radikale feministorganisasjonen Kvinnefronten er blant dem som mener kroppspresst ikke kan bekjempes med mer kropp.

– Burlesk blir bare enda en form for kvinnekropp på utstilling. Det er ikke noe frigjørende ved det, sier Cathrine Linn Kristiansen, som sitter i Kvinnefrontens

1.

2.

1.

LETEAKSJON: Marea Vigesaa, «Miss Knock Out Noire», har funnet bh-stroppen få minutter før showtime.

2.

GLITTER OG GLAM: I burlesk er det plass til alle, uavhengig av kjønn og fasong. Olav André Gravseth, «Miss Flora F. Ellatio», er en av få mannlige burleskdansere i Norge.

3.

KLØFT ER TØFT: Hedda Boretti, «Stage Kitten», er kveldens ryddepike, og får smake pisen om hun ikke tilfredsstiller.

3.

landsstyre og arbeidsutvalg.

– Jeg tror det bare øker kroppspresset. Hvorfor må alltid kvinner kle av seg for å vise selvtillit, legger kollega Tina Skotnes til.

Forskning fra Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) viser at hver tredje norske jente er misfornøyd med hvordan hun lever livet sitt og hvordan hun ser ut. I tillegg oppgir stadig flere gutter at de sliter med det samme. Statistikken har aldri vært høyere.

En individrettet feminisme vil aldri føre til endringer for kvinner flest, hevder Kvinnefronten. Selv om likestillingen har kommet langt, mener Skotnes og Kristiansen at vi har en vei å gå før kvinner er helt frigjorte.

– Det er helt andre forventninger til hva en kvinne skal være, eller hva en «riktig kvinne» er. Vi blir vurdert mye mer ut fra utseendet. Bare det å gå hjem alene er fremdeles fryktbetont.

Kvinnefronten mener full kvinnefrigjøring innebærer at kjønn ikke skal være så betydende. Da nytter det ikke å ta av seg klærne.

På **Chateau Neuf** er de åpenbart ikke av samme oppfatning. Halvnakne kroppar i alle fasonger og størrelser danser elegant over gulvet på scenen. Små og store pupper ristes opp og ned foran øynene på et fullstappet lokale. Det er overraskende sjarmerende og fascinerende på en gang.

Når kveldens eneste mannlige burleskdanser, Miss Flora Ellatio, Olav André Gravseth, inntar scenen blir det enda villere stemning i salen. Mannlige burleskdansere er uvanlig i Norge og Miss Flora utfordrer publikums forventninger og antakelser. Hun tar publikum

” Alle har en kropp, og jeg tror vi har et behov for å se nakenhet på en annen måte enn hva vi gjør i dag

Maren Kristiane Solli, student og burleskdanser

med storm iført sine høye hæler og glitrende kjole.

Gjesteforsker ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, Marianne Inez Lien, har forsket på kjønn, kropp og helse i flere år, og påpeker at det er komplisert å finne ut hvilke effekter det har på folk flest at kroppen vises frem i stadig flere sammenhenger. Hun mener vi lever i et samfunn hvor kroppen har fått større sosial verdi og prestisje enn tidligere.

– Vi ser at flere kvinner protesterer mot idealene og viser «uperfekte» kroppar gjennom Facebook og Instagram. Men det er jo ikke tvil om at mote- og fitnessindustrien har størst makt i å definere den ideelle kroppen.

På samme måte brukes også mediene til å gå utenfor rammene av «kvinnelighet» og femininitet, forklarer Lien. I det norske talkshowet «Dritseint» blir alt som er kodet «kvinnelig» brutt ned. Figuren til Henriette Steenstrup, den tilsynelatende aseksuelle Edel Gjervan, herjer med alt som dreier seg om erotisering og mystifisering av kvinnekroppen. Hun snakker skamløst om sine sexbehov, sitt kjønn og kroppslige behov kvinner normativt sett ikke skal snakke om. Hun er autoritær og ►►

” Vi ser at flere kvinner protesterer mot idealene og viser «uperfekte» kropper gjennom Facebook og Instagram

Marianne Inez Lien, gjesteforsker ved Senter for tverrfaglig kjønnsforskning

ufølsom, skrytete og direkte.

Slik dekonstruerer programmet det sosialt definerte «kvinnelige», mener Lien. Hun påpeker at det i samfunnet er forventninger til at kvinner skal være mer omsorgsfulle enn menn, ta vare på utseendet og ikke ta for mye plass.

Lien er usikker på hvorvidt det er en god eller dårlig ting å vise fram kvinnekroppen.

– Å vise frem kroppen kan være sårbart, men det kan også være en måte å ta tilbake definisjonen på kvinnelighet og kropp på – om man tør å gå utenom det «vakkre» og idealiserte. Homobevegelsen og feministene har bidratt til dette.

Det er et gode for samfunnet, for folk flest, at det finnes noen som går imot idealene og bidrar til å sette spørsmålsteget ved en kommersiell kvinnelighet eller mannlighet som de fleste tar for gitt, mener Lien. Dessverre er det også en risiko forbundet med dette.

– Synlige kvinner er utsatt for netthets og negative reaksjoner. Det er fortsatt mindre tabu for menn å ironisere over kroppslig utilstrekkelighet enn det er for kvinner.

Lien mener at moteredaktører har et ansvar for å unngå et ensidig fokus på en utopisk kvinnelighet, mannlighet og den perfekte kroppen. De bør heller satse på å vise fram et mangfold av former og personligheter.

– Når vanlige damer viser hvordan vanlige damer ser ut gjennom sosiale medier er det et motsvar til den «perfekte kvinneligheten». Å vise et mangfold av personligheter og kropper kan være et viktig korrektiv til den kommersielle kroppen som er frakoblet intellektet.

Tilbake i garderoben på Chateau Neuf er burleskdanserne på vei ut i høstkulda. Selv om mange mener kroppspress ikke kan bekjempes med kropp, kommer ikke disse danserne til å slutte å kle av seg.

– Man kan si «du er fin nok som du er» uendelig man-

ge ganger, men i burlesk får du en konkret beskjed om at jeg faktisk er bra nok, sier burleskdanser og student Maren Kristiane Solli.

Hun mener å gjøre nakne kropper tilgjengelig er bra for samfunnet.

– Alle har en kropp, og jeg tror vi har et behov for å se nakenhet på en annen måte enn hva vi gjør i dag.

Både Solli og Carina Elisabeth Carlsen har gått noen runder med seg selv og familiene sine angående burleskdansen. Det tok litt tid å akseptere, men Carlsens far-mor har nå hekla puppedusker til henne.

– Mange misforstår den seksuelle uttrykksformen som er så tilstede i burlesk. Ofte mangler publikum kunnskap om dansen.

Selv om dansen gir henne følelse av frihet og selvtilit, har nok dansen også noen små ulemper.

– Det er litt vanskelig å få seg kjæreste. Hvis gutter googler meg får de veldig mye pupp.

magasin@universitas.no

5. **KROPPER TOPP:** – Få frem de største puppa vi har her i kveld, befaler Fifi. Full knock out med «Miss Knock Out Noire».

7. **MARIONETT:** Lotte Solberg Edvartsen, «Luna Sugarcane», lever ut dukkerollen. De ulike burleskdansene bruker mye tid på å definere sin rolle.

6. **DOBBELT SÅ MYE PUPP:** Duo «Dedressed Darlings» består av Maren Kristiane Solli, «Porcelain Puff», og Nina Von Gegerfelt Nielsen, «Lolalita Lota». Kveldens nummer ble til etter litt for mye whiskey.

8. **TEPPEFALL:** Danserne serverer en siste godbit før avslutning til et fornøyd publikum.

KAMPEN FOR TILVÆRELSEN

- NRK-serie skrevet av Erlend Loe, Per Schreiner og Bjørn Olaf Johannessen.
- Første sesong gikk i høst, andre begynner i februar.
- Satt til Ullevål hageby der den polske lingvisten Tomasz (Bartek Kaminski) jobber som håndverker, mens han jakter på sin norske far.
- Bildet serien tegner av den norske middelklassen er dystert, men har også vekket debatt.

tekst
MAGNUS NEWTH

Det er vel mørke hemmeligheter her, som alle andre steder.»

Svaret er kort og konsist. Småbarnsmoren har like lite å si om nærområdet sitt som de fleste andre beboerne jeg prøver å komme i snakk med om høstens mest omtalte nabolag, Ullevål hageby.

Blinderns nærmeste nabo er nemlig blitt utsatt for et slags karakterdrap denne høsten. I tv-serien *Kampen for tilværelsen* fremstilles den typiske hagebybeoer som et uvær av eksistensielle kriser og smakløst konsum. Jeg vil vite om dette også stemmer i virkeligheten og slår på tråden til en sosiolog – selv bosatt i hagebyen. Kan disse hageby-menneskene ha like mange nevroseser og mørke hemmeligheter i virkeligheten?

– Det der vet jeg ingenting om. Dessuten har jeg svært dårlig tid, svarer sosiologen og legger på røret.

På jakt etter et bedre svar tar jeg følge med en pent kledd eldre kvinne på vei fra John Collets plass.

– Nei, sånn serien fremstiller Ullevål hageby kjenner jeg meg ikke igjen i, sier hun.

Hun har ikke sett serien, men lest en del om den. Hun pusser heller ikke opp manisk, sier hun. I alle fall er det en stund siden sist.

– Det er egentlig et helt vanlig strøk, sier hun og haster videre.

På Damplassen, hjertet av hagebyen, kommer to unge mødre med barnevogner ut fra de store inngangsdørene til Åpent bakeri. De polske håndverkerne som bor i kjelleren i serien er ikke å se.

Mødrene har sett et par episoder hver, men fulgte ikke med til slutten. Det ble rett og slett for tulle.

– Det er kanskje ekstra bra å vokse opp her. Også har folk ofte god råd, men ellers er det ikke noe spesielt med hagebyen.

Likevel fremstiller *Kampen for tilværelsen* hagebybeoerne som del av en middelklasse i eksistensiell krise. De har alt, men er ikke lykkelige av den grunn.

Beliggenheten har nok mye å si for hvem som flytter hit. Men når disse menneskene har betalt landets høyeste kvadratmeterpris for små, upraktiske og trekkfulle leiligheter kjøper de seg også et symbolladet statusobjekt.

Stipendiat ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Jørn Ljunggren, mener serien fremstiller karakterer som i sine yrker tilhører den norske overklassen. Flere av disse fra den såkalte kultureliten. Dette kan være professorer, redaktører og regissører.

– Felles for en del hageby-beoere er at de har store kulturelle ressurser, men også god råd. De rikeste, den økonomiske eliten, bosetter seg lengre vest, sier Ljunggren.

Men hvorfor er de fleste beboerne så vanskelige å få i snakk om hagebyen?

– Det handler vel om at det er litt sensitivt. Hvor folk bor kan si mye om dem, sier Ljunggren.

I likhet med hagebyboerne jeg snakker med, mener sosiolog og lokalpatriot Kjetil Rolness at bildet serien tegner av omgivelsene hans er sterkt overdrevet. I en kronikk i Dagbladet gikk han hardt ut og mente Ullevål hageby-parodien var blitt en kjedelig klisje.

Likevel har spørsmålene tv-serien stiller vekket en viss interesse. Når Litteratur på Blå inviterer to av seriens forfattere, Erlend Loe og Per Schreiner, til en debatt om middelklassen, strekker køen seg et godt stykke langsmed Akerselva.

– Dette er de mest vellykkede menneskene i det mest vellykkede landet i verden. Hvorfor er de ikke lykkeligere, spør Loe retorisk til et varmt og fullstappet Blå.

For mangelen på lykke i serien er påfallende. Vi møter et ganske lite segment av den norske overklassen. De har god utdannelse, god smak og god råd. Imidlertid lever de tilsynelatende i

VELLYKKET ULYKKE

ENORM VELSTAND ER IKKE LENGER NOE VI BEUNDRER. KANSKJE DET ER DERFOR SÅ FÅ VIL SNAKKE OM FENOMENET ULLEVÅL HAGEBY.

FOTO ADRIAN NIELSEN

en evigvarende eksistensiell krise av kjedsommelighet og meningsløshet. Kontinuerlig oppussing er bare toppen av det dekadente isfjellet. I Loe, Schreiner og Bjørn Olaf Johannesens univers sitter beboerne i Ullevål hageby i hver sin multimillion-leilighet med trygge jobber, uten at de er tilfredse av den grunn. Manisk trening, konebytte og eksotisk dyreseks er noe av det som utprøves i et fåfengt forsøk på enten å føle noe, eller få en pause fra en virkelighet som kun består av polerte overflater.

På Blå strekker ikke tiden til, og vi kommer ikke til bunns i noe særlig mer enn at serien er et slags oppgjør med et konsum folk til syvende og sist ikke har godt av.

Et tydelig eksempel er Hugo, spilt av Mads Ousdal. Han forsøker rett og slett å rømme. Han får smaken på frihet når han gjemmer seg i en skittentøyskurv under en runde gjemsel i en barnebursdag. Han kommer ikke fram før lenge etter han er meldt savnet av politiet. Etter hvert forsøker han å iscenesette sin egen død med et fingert selvmord. Antagelig er det konas konsum han flykter fra. Hun vil helst flytte hele familien til villaen over gata for å få bedre lysforhold. Hvis ikke må badet uansett renoveres. Det er to år siden sist.

– Det pusses opp helt vilt her, det er sant.

Men så koster en skikkelig runde kanskje bare fem prosent av verdien på husene. Dessuten, hvem pusser ikke opp, liksom? Det er hele Norges folkesykdom, ikke bare vår, sier Markus, en student jeg møter ved Eventyrplassen. Eller «Evern», som han påstår den heter lokalt. Han foretrekker at vi bruker fornavn.

– Hvis det er særheter man er ute etter, finner man det hvor som helst i landet. Jeg tror ikke serien er representativ for Ullevål hageby, sier Markus.

At det bor en del mennesker fra den såkalte kultureliten i området, innrømmer han allikevel.

– Joda, de som bor i det huset der ville blitt brydd om du skrev navnene deres i avisen. Det samme gjelder nok noen der borte også, sier han og peker.

Bortsett fra noen kjendiser er det stort sett vanlige folk som bor her, mener Markus, selv om de kanskje har litt bedre råd enn gjennomsnittet.

Om virkelighetens hageby inneholder mer snusk enn Norge for øvrig nekter i alle fall beboerne å innrømme. Hva gjør *Kampens* versjon av Ullevål hageby så kunstnerisk interessant at NRK valgte å gjøre en storsatsing av den?

På e-post fra Tyskland tar Erlend Loe opp tråden fra Blå.

– Vi har ikke gjort noe særlig konkret research i hagebyen, så vårt anliggende er å si noe

” Dette er de mest vellykkede menneskene i det mest vellykkede landet i verden. Hvorfor er de ikke lykkeligere?

Erlend Loe, forfatter

mer generelt om norsk middelklasse, ikke spesielt om Ullevål hageby, sier Loe.

Kanskje trangen til å pirke i den øvre middelklassens vellykkede fasader er en del av et pågående oppgjør med de som har mest: I NRKs forrige krimatsing, *Mammon*, var finanseliten skurkene; Rasmus Hansson fra Miljøpartiet De Grønne kom inn på Stortinget med et ønske om å stoppe økonomisk vekst; Den franske økonomen Thomas Piketty har for alvor satt den enorme ulikheten blant folk, selv i vår del av verden, på dagsordenen. Hodeløst konsum og enorm velstand er ikke lenger noe vi beundrer.

– Det verste ved denne delen av middelklassen er, etter min mening, den tydelige og barnslige gleden ved ting. Stadig mer og flere ting, og et stadig mer ublu konsum uten skrupler. Her syns jeg Ullevål hageby-segmentet i det minste skammer seg litt, om enn muligens i skjul, sier Loe.

Det Loe imidlertid synes er mest interessant er å skildre et Norge hvor mange av oss nettopp lever et liv ved enden av en regnbuen, i gullkrukken, men hvor vi likevel ikke klarer å være fornøyde.

– Vi burde være fornøyde, men kjenner likevel en uro, en lengsel vi ikke forstår, begjær og skam og alt dette som forkludrer det som kunne ha vært så fint og enkelt, sier Loe.

mgnewth@universitas.no

” Dette kan de bli skutt for, sier guiden vår. Blikket hans er klistret på det som skjer på toppen av den 8 meter høye veggen som tårner over oss på venstre side. Realiteten for mange familier i Jerusalem hadde utspilt seg rett foran oss. Dette måtte dokumenteres. Et klikk, og øyeblikket var spart på. *Separasjonsveggen* eller *sikkerhetsgjerdet* beskrives muren som på hebraisk, mens den på arabisk har navnet *apartheid-veggen*. Et tydelig tegn på den omstridte diskusjonen knyttet til veggens eksistens. Uansett hvilke ord man bruker, er veggen et levende symbol for verden på den uendelige konflikten som herjer mellom palestinere og israelere.

ISELIN SHAW OF TORDARROCH journalist